

EUROJUST

2013 metų ataskaita

Eurojusto 2013 metų ataskaita

Eurojusto 2013 metų ataskaitą iš anglų
į lietuvių kalbą išvertė Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.

Eurojusto misija – remti ir stiprinti nacionalinių institucijų koordinavimą ir bendradarbiavimą kovojant su Europos Sąjungai kenkiančiais sunkiais tarpvalstybinio masto nusikaltimais

Turinys

Pastaba dėl Sprendimo dėl Eurojusto	5
Akronimai ir santrumpos	5
Pratarmė.....	7
Santrauka	8

2013 ĮVYKIŲ KALENDORIUS 10

1. APIE EUROJUSTĄ 12

1.1. Misija, vizija ir pagrindiniai principai	13
1.2. Nacionaliniai biurai, kolegija, trečiųjų šalių ryšių prokurorai	13
1.2.1. Sandara	13
1.2.2. Kompetencija, užduotys ir įgaliojimai	13
1.2.3. Valdymas ir darbo metodai.....	14
1.2.4. Mokymai.....	15
1.2.5. ENKS ir fiches suédoises	15
1.3. Eurojusto administracija.....	15
1.4. Eurojustas ir pareigūnų praktikų tinklai	17
1.4.1. Europos teisminis tinklas	17
1.4.2. JTG tinklas	18
1.4.3. Genocido tinklas.....	18
1.4.4. Patariamasis forumas.....	19

2. KAIP DIRBA EUROJUSTAS? 20

2.1. Eurojusto koordinaciniai pasitarimai	21
2.2. Eurojusto koordinavimo centrai.....	23
2.3. Keitimasis informacija ir BTS	24
2.3.1. BTS tobulinimas	24
2.3.2. „Išmanioji“ forma pagal 13 straipsnį	24
2.3.3. ENKS ir BTS ryšiai	25
2.4. Eurojustas ir JTG	25
2.4.1. Eurojusto darbas su bylomis	25
2.4.2. Metinis JTG ekspertų susitikimas.....	27
2.4.3. JTG skiriamas finansavimas ir (arba) finansinė parama	27

3. EUROJUSTO DARBINĖ VEIKLA 28

3.1. Eurojusto darbas su bylomis prioritetinėse nusikalstamumo srityse	29
3.1.1. Prekyba narkotikais	29
3.1.2. Neteisėta imigracija	30

3.1.3.	Prekyba žmonėmis	31
3.1.4.	Sukčiavimas	32
3.1.5.	Korupcija	33
3.1.6.	Elektroniniai nusikaltimai	33
3.1.7.	Pinigų plovimas	35
3.1.8.	Terorizmas	36
3.1.9.	(Mobilios) organizuotos nusikalstamos grupės	37
3.2.	Eurojusto pagalba kitose nusikalstamumo srityse	39
3.2.1.	ES finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai (FIA nusikaltimai)	39
3.2.2.	Nusikaltimai aplinkai	40
3.2.3.	Piratavimas jūroje	41
3.2.4.	Eurojusto kontaktinis asmuo vaikų apsaugos klausimais	41
3.3.	Eurojusto santykiai	42
3.3.1.	Santykiai su trečiosiomis šalimis ir organizacijomis už Europos Sąjungos ribų	42
3.3.2.	Bendradarbiavimas su Europolu ir OLAF	43
3.4.	Darbo su bylomis bendros problemos ir geriausia praktika	44
4.	2013 M. EUROJUSTO DĖMESIO CENTRE – JTG VERTINIMAS	46
	TEMA. TEISĖS AKTŲ NAUJOVĖS	50
	1 PRIEDAS. GALIMYBĖ VISUOMENEI SUSIPAŽINTI SU DOKUMENTAIS.....	54
	2 PRIEDAS. TARYBOS IŠVADŲ ĮGYVENDINIMAS	55
	3 PRIEDAS. EUROJUSTO BYLŲ STATISTIKA.....	56
1 pav.	- Darbas su bylomis 2009–2013 m.	56
2 pav.	- Dvišalės ir daugiašalės bylos 2009–2013 m.	56
3 pav.	- Valstybės narės pradėtos dvišalės ir daugiašalės bylos	57
4 pav.	- Pagalbos prašančios valstybės narės ir (arba) valstybės narės, kurių prašoma pagalbos	57
5 pav.	- Ryšių prokurorų 2009–2013 m. bylos	58
6 pav.	- Eurojusto prioritetinės nusikaltimų rūšys.....	58
7 pav.	- Trečiųjų šalių dalyvavimas Eurojusto darbe su bylomis.....	59
8 pav.	- Ne ES valstybių narių, ES partnerių ir tarptautinių organizacijų dalyvavimas Eurojusto darbe su bylomis	59
9 pav.	- Pagrindinės nusikaltimų, susijusių su trečiosiomis šalimis, rūšys	60
10 pav.	- Koordinaciniai pasitarimai valstybėse narėse	60
11 pav.	- Koordinaciniai pasitarimai ne ES valstybėse narėse, su ES partneriais ir tarptautinėmis organizacijomis	61
12 pav.	- Koordinaciniuose pasitarimuose aptartos nusikaltimų rūšys	61
13 pav.	- Koordinavimo centrai	62
14 pav.	- Eurojustas ir JTG	62
15 pav.	- Bylų pagal 13 straipsnį skaičius	63
16 pav.	- EAO vykdymas: pagalbos prašanti valstybė narė ir (arba) valstybė narė, kurios prašoma pagalbos ...	63

Pastaba dėl Sprendimo dėl Eurojusto

Sprendimas dėl Eurojusto – 2008 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas, įkuriantis Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais, su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimu 2009/426/TVR dėl Eurojusto

stiprinimo (toliau šioje ataskaitoje – Sprendimas dėl Eurojusto). Sprendimo dėl Eurojusto suvestinė redakcija, parengta Tarybos generalinio sekretoriato ir skirta tik susipažinti, skelbiama mūsų svetainėje (www.eurojust.europa.eu).

Akronimai ir santrumpos

BKP	budintis koordinavimo padalinys (angl. OCC)
BTS	Bylų tvarkymo sistema (angl. CMS)
DSP	daugiametis strateginis planas (angl. MASP)
EAO	Europos arešto orderis (angl. EAW)
EC3	Europos kovos su elektroniniais nusikaltimais centras
EJN	Europos teisminis tinklas
EMPACT	Europos tarpdisciplininė kovos su nusikalstamumo grėsmėmis platforma
ENKS	Eurojusto nacionalinė koordinavimo sistema (angl. ENCS)
EP	Europos prokuratūra (angl. EPPO)
FIA	Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga (angl. PIF)
JPI	Eurojusto jungtinė priežiūros institucija (angl. JSB)
JTG	jungtinė tyrimų grupė (angl. JIT)
MONG	(mobili) organizuotos nusikalstamos grupės (angl. MOCG)
MPJM	piratavimo jūroje teisminė apžvalga (angl. <i>Maritime Piracy Judicial Monitor</i>)
MTIC	dingusio prekiautojo sukčiavimas Bendrijoje
OLAF	Europos kovos su sukčiavimu tarnyba
ONG	organizuota nusikalstama grupė (angl. OCG)
OVP	operatyvinių veiksmų planas (angl. OAP)
PŽ	prekyba žmonėmis (angl. THB)
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
SM	susitarimo memorandumas (angl. MoU)
SOCTA	sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių įvertinimas
STP	savitarpio teisinė pagalba (angl. MLA)
TCM	apkaltinamųjų nuosprendžių dėl terorizmo apžvalga (angl. <i>Terrorism Convictions Monitor</i>)
TE-SAT	terorizmo padėties ir tendencijų ataskaita

Siekdami geriausių veiklos rezultatų, stengiamės teikti suinteresuotųjų subjektų poreikius atitinkančias aukštos kokybės paslaugas

Pratarmė

Su džiaugsmu pristatau jums dvyliktąją metinę ataskaitą, kurioje paaiškinama, kaip veikia Eurojustas ir pateikiama informacija apie Eurojusto 2013 m. darbą su bylomis ir strateginę veiklą. Eurojustas tapo pripažinta svarbia organizacija, padedančia Europos Sąjungos valstybėms narėms kovoti su sunkiais tarpvalstybiniais nusikaltimais. Per 11 gyvavimo metų įgyta patirtis ir kompetencija yra labai naudinga nacionaliniams prokurorams ir teisėsaugos institucijoms nagrinėjant tarptautinius savitarpio teisinės pagalbos prašymus, taikant tarpusavio pripažinimo priemones ir koordinuojant baudžiamąsias bylas. Bylų, kuriose valstybės narės prašė Eurojusto pagalbos, padaugėjo 2,8 proc. – nuo 1 533 bylų 2012 m. iki 1 576 bylų 2013 m.

Naudodamasis savo išskirtinėmis priemonėmis – koordinaciniais pasitarimais ir koordinavimo centrais, Eurojustas telkia valstybių narių ir trečiųjų šalių teisėsaugos ir teismines institucijas, palengvina bendradarbiavimą vykdant strateginius ir operatyvinius veiksmus ir šalina procedūrinius ir praktinius sunkumus, kylančius dėl 30 teisės sistemų skirtumų Europos Sąjungoje. Eurojustas visų pirma stengiasi tenkinti pareigūnų praktikų poreikius, nuolat gerinti tokių koordinavimo pastangų organizavimą ir didinti joms teikiamą paramą.

Eurojustas ne tik toliau teikė visapusišką paramą sudarant jungtines tyrimų grupes (JTG) ir užtikrinant jų darbą, bet ir stiprino savo, kaip ES kompetencijos centro, kuriuo gali remtis JTG, vaidmenį. Eurojusto JTG tinklo sekretoriatas tapo informacijos centru, padedančiu spręsti su JTG susijusius klausimus ir skatinančiu JTG ekspertų tinklo ir Eurojusto nacionalinių biurų sąveiką. Eurojustas ir toliau laikėsi JTG duoto tvirto įsipareigojimo tiesiogiai finansuoti valstybių narių pareigūnus praktikus ir šiuo tikslu iš savo biudžeto lėšų

padengė atitinkamas išlaidas, kai buvo panaikinta galimybė gauti specialias dotacijas joms padengti.

2013 m. Eurojusto darbas su bylomis buvo intensyvesnis, ypač padaugėjo bylų, susijusių su prekyba narkotikais, prekyba žmonėmis, sukčiavimu, korupcija, pinigų plovimu, ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais ir (mobiliomis) organizuotomis nusikalstamomis grupėmis. Eurojustas ne tik sprendžia prioritetinius ES nusikalstamumo klausimus, bet ir aktyviai reaguoja į nacionalinių institucijų pateiktus prašymus ir naujus nusikalstamumo reiškinius ir toliau ES institucijoms padeda persvarstyti atitinkamas teisinės ir politikos sistemas.

Pradėtą leisti apkaltinamųjų nuosprendžių dėl terorizmo apžvalgos leidinį „*Terrorism Convictions Monitor*“ papildė šiais metais pradėtas leisti piratavimo jūroje teisminės apžvalgos leidinys „*Maritime Piracy Judicial Monitor*“. Abiem šiais leidiniais pareigūnai praktikai gali naudotis kaip informacijos šaltiniu. Trys Eurojusto naujienų numeriai (2013 m. skelbti Eurojusto svetainėje) buvo skirti Europos prokuratūrai, jungtinėms tyrimo grupėms ir nusikaltimams aplinkai. Šiuose naujienlaiškiuose pateikiama konkrečių teminių sričių informacija apie teisinę sistemą, politines aplinkybes, ekspertų ataskaitas ir Eurojusto vaidmenį.

Eurojusto organizaciniai pokyčiai pradėti įgyvendinti įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, kurioje, be kita ko, numatytos naujos galimybės, viena vertus, stiprinti Eurojustą ir, kita vertus, įsteigti Europos prokuratūrą (EP) „Eurojusto pagrindu“. Neabejotina, kad šiuo metu atliekamo dabartinės Eurojusto teisinės sistemos įgyvendinimo valstybėse narėse tarpusavio vertinimo rezultatai ir Eurojusto vertinimas, kuris bus atliekamas kitais metais, padės šiai institucijai tobulėti. Esminis žingsnis žengtas 2013 m. liepos mėn., kai Europos Komisija pradėjo Eurojusto reformą, kad pagerintų jo teisinę sistemą ir galiausiai sustiprintų jo gebėjimus. Tuo pat metu pradėta rengti pasiūlymą dėl Europos prokuratūros įsteigimo. Abi šios iniciatyvos turi būti įgyvendinamos kartu siekiant užtikrinti, kad jos viena kitą papildytų, ir išvengti nebaudžiamumo spragų.

Džiaugiamės, kad prie mūsų prisidėjo pirmasis nacionalinis narys iš Kroatijos, Josipas Čule, o pirmininko komanda, kurioje šiemet yra du nauji pirmininko pavaduotojai Francisco Jiménez-Villarejo ir Ladislavas Hamranas, kartu su kolegija ir Eurojusto darbuotojais tikisi sėkmingų ir produktyvių 2014 metų.

Michèle CONINSX
Eurojusto pirmininkė

Santrauka

- ▶ Bylų, kuriose valstybės narės prašė Eurojusto pagalbos kovodamos su sunkiais tarpvalstybinio masto nusikaltimais, padaugėjo 2,8 proc. – nuo 1 533 bylų 2012 m. iki 1 576 bylų 2013 m.
- ▶ Pareigūnai praktikai derino koordinavimo priemonės – koordinacinius pasitarimus, koordinavimo centrus ir jungtines tyrimo grupes.

Koordinacinių pasitarimų padaugėjo (iš viso įvyko 206 pasitarimai), koordinavimo centrų liko tiek pat (septyni), o Eurojustas rėmė 102 JTG, kurių 42 buvo naujos. Likusios 60 JTG buvo sudarytos ankstesniais metais.
- ▶ Užregistruota 217 bylų, susijusių su Europos arešto orderių vykdymu.
- ▶ Eurojusto darbas su bylomis 2013 m. buvo intensyvesnis šiose nusikalstamumo srityse: prekyba narkotikais, prekyba žmonėmis, sukčiavimas, korupcija, pinigų plovimas, ES finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai ir (mobiliuos) organizuotos nusikalstamos grupės.
- ▶ 2013 m. Eurojustas surengė du strateginius susitikimus:
  - „Tarpvalstybinis sukčiavimas akcizų srityje: Europos Sąjungai kylančios grėsmės“ (surengtas lapkričio 14–15 d. kartu su ES pirmininkavusia Lietuva) ir
  - „Geresnis nusikaltimų aplinkai baudžiamojo persekiojimo koordinavimas ES: Eurojusto vaidmuo“ (surengtas lapkričio 27–28 d. kartu su Europos nusikaltimus aplinkai tiriančių prokurorų tinklu).
- ▶ Eurojustas surengė du patariamojo forumo susitikimus: balandžio mėn. ES pirmininkaujant Airijai ir gruodžio mėn. ES pirmininkaujant Lietuvai.
- ▶ 2012 m. pradėtas *piratavimo jūroje teisminės apžvalgos* projektas buvo baigtas 2013 m. rugsėjo mėn. paskelbus pirmąją apžvalgą. Leidinys bus atnaujinamas kas 18 mėnesių.
- ▶ Eurojustas aktyviai rėmė visus Europos tarpdisciplininės kovos su nusikalstamumo grėsmėmis platformos (angl. EMPACT) projektus, kuriais buvo plėtojami Tarybos nustatyti prioritetai. Eurojustas taip pat dalyvavo rengiant naujo 2014–2017 m. politikos ciklo daugiamečius strateginius planus (DSP) ir jų nuostatas perkeltant į operatyvinių veiksmų planus.
- ▶ 2013 m. sausio mėn. pradėjo veikti Europolo EC3. Eurojustas į programos valdybą paskyrė nacionalinį narį, o į EC3 – laikinąjį darbuotoją.
- ▶ 2013 m. birželio 7 d. Eurojustas pasirašė bendradarbiavimo susitarimą su Lichtenšteino Kunigaikštyste.
- ▶ 2013 m. liepos 15 d. Eurojustas pasirašė susitarimo memorandumą su Interpolu, o 2013 m. gruodžio 18 d. – su FRONTEX.
- ▶ Eurojustas suteikė finansinę paramą 34-ioms JTG. Be to, pradėtas įgyvendinti projektas, kurio tikslas – įvertinti JTG pasiektus rezultatus. Surinkti vertinimo duomenys padės ieškoti teisinių ir praktinių problemų sprendimo būdų.
- ▶ 2013 m. Eurojusto biudžetą sudarė 32,2 mln. EUR. Panaudota rekordiškai daug biudžeto – 99,6 proc.

Dėkojame **Carlosui Zeyenui**, buvusiam pirmininko pavaduotojui ir nacionaliniam nariui iš **Liuksemburgo**, **Lamprosui Patsavellasui**, buvusiam nacionaliniam nariui iš **Graikijos**, ir **Hansui Holgeriui Herrnfeldui**, buvusiam nacionaliniam nariui iš **Vokietijos**, už jų darbą ir vertingą indėlį į Eurojusto veiklą.

C. Zeyenas, 2007 m. balandžio 1 d. – 2013 m. spalio 1 d.

L. Patsavellas, 2005 m. birželio 1 d. – 2013 m. gegužės 31 d.

H. Herrnfeldas, 2010 m. rugsėjo 1 d. – 2013 m. gegužės 31 d.

Dėkojame **Raivo Seppui** už jo puikų darbą einant Eurojusto pirmininko pavaduotojo pareigas.

Pirmininko pavaduotojas, 2007 m. rugsėjo 13 d. – 2013 m. lapkričio 8 d.

Eurojusto nacionalinių narių kolegija, 2013 m.

Michèle Coninsx (Belgija)

Mariana Ilieva Lilova (Bulgarija)

Lukáš Starý (Čekija)

Jesper Hjortenbergt (Danija)

Annette Böringer (Vokietija)

Raivo Sepp (Estija)

Robert Sheehan (Airija)

Nikolaos Ornerakis (Graikija)

Francisco Jiménez-Villarejo (Ispanija)

Sylvie Petit-Leclair (Prancūzija)

Josip Čule (Kroatija)

Francesco Lo Voi (Italija)

Katerina Loizou (Kipras)

Gunārs Bundzis (Latvija)

Laima Čekelienė (Lietuva)

Olivier Lenert (Liuksemburgas)

László Venczl (Vengrija)

Donatella Frendo Dimech (Malta)

Jolien Kuitert (Nyderlandai)

Ingrid Maschl-Clausen (Austrija)

Mariusz Skowroński (Lenkija)

João Manuel Da Silva Miguel
(Portugalija)

Daniela Buruiană (Rumunija)

Malči Gabrijelčič (Slovėnija)

Ladislav Hamran (Slovakija)

Harri Tiesmaa (Suomija)

Leif Görts (Švedija)

Frances Kennah (Jungtinė Karalystė)

2013

įvykių kalendorius

19 –20 d., birželis

Taktinis ir strateginis pasitarimas terorizmo klausimais „2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/919/TVR papildoma nauda ir poveikis“.

Birželio 7 d., Liuksemburgas

Eurojustas ir Lichtenšteinas pasirašo bendradarbiavimo susitarimą.

Birželio 27–28 d.

9-asis JTG ekspertų susitikimas.

SAUSIS

VASARIS

KOVAS

BALANDIS

GEGUŽĖ

BIRŽELIS

Vasario 11 d.

Europos Parlamento LIBE ir CRIM komitetų vizitas.

Balandžio 17–18 d.

Kontaktinių asmenų tinklo susitikimas genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų klausimais.

Balandžio 25–26 d.

Generalinių prokurorų ir prokuratūrų direktorių patariamojo forumo susitikimas.

Rugsėjo 9 d.
Parengtas galutinis naujų Eurojusto patalpų projektas.

Rugsėjo 29 d.
Tarptautinė Hagos diena.

Lapkričio 27–28 d.
Eurojusto ir Europos nusikaltimus aplinkai tiriančių prokurorų tinklo (angl. ENPE) strateginis pasitarimas „Geresnis nusikaltimų aplinkai baudžiamojo persekiojimo koordinavimas ES: Eurojusto vaidmuo“.

Lapkričio 14–15 d.
ES pirmininkaujanti Lietuvos ir Eurojusto seminaras „Tarpvalstybinis sukčiavimas akcizų srityje: Europos Sąjungai kylančios grėsmės“.

LIEPA

RUGPJŪTIS

RUGSĖJIS

SPALIS

LAPKRITIS

GRUODIS

Liepos 1 d.
Kroatija įstojo į Europos Sąjungą.

Spalio 14–15 d.
Eurojusto seminaras „Ar veiksmingai kovojama su tarpvalstybinio nusikalstamumo?“

Gruodžio 13 d.
Generalinių prokurorų ir prokuratūrų direktorių patariamąjį forumą susitikimas.

Liepos 15 d., Haga
Interpolo generalinio sekretoriaus vizitas ir Eurojusto ir Interpolo SM pasirašymas.

Spalio 29–30 d.
Kontaktinių asmenų tinklo susitikimas genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų klausimais.

Gruodžio 18 d., Varšuva
Eurojusto ir FRONTEX SM pasirašymas.

Liepos 17 d.
Komisijos pasiūlymo dėl Eurojusto reglamento paskelbimas.

Spalio 29 d. ir gruodžio 10 d.
Išrinkti pirmininko pavaduotojai.

Apie Eurojustą

1.1. Misija, vizija ir pagrindiniai principai

Mūsų misija

Eurojusto misija – remti ir stiprinti nacionalinių institucijų koordinavimą ir bendradarbiavimą kovojant su Europos Sąjungai kenkiančiais sunkiais tarpvalstybinio masto nusikaltimais.

Mūsų vizija

Eurojusto vizija – tapti pagrindiniu dalyviu ir teismo lygmens kompetencijos centru, padedančiu veiksmingai kovoti su organizuotu nusikalstamumu Europos Sąjungoje.

Pagrindiniai principai

Eurojustas savo darbe vadovaujasi šiais principais:

- ▶ savo ateitį grindžiame valstybių narių, ES įstaigų, tarptautinių organizacijų ir trečiųjų šalių tarpusavio pasitikėjimu ir darbu su kitais subjektais siekdami bendrų tikslų;
- ▶ stengiamės koordinuoti savo veiklą su kitomis Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje veikiančiomis agentūromis ir įstaigomis ir bendradarbiauti su jomis;
- ▶ teikdami suinteresuotųjų subjektų poreikius atitinkančias aukštos kokybės paslaugas, stengiamės siekti kuo geresnių veiklos rezultatų;
- ▶ apibendriname geriausią praktiką ir dalijamės savo žiniomis su nacionalinėmis teisminėmis institucijomis ir kitais partneriais, kad padėtume kovoti su sunkiais nusikaltimais;
- ▶ skatiname įgyvendinti ir tinkamai taikyti teisines priemones, susijusias su teisiniu bendradarbiavimu, ir padedame jas tobulinti;
- ▶ pasitelkdami savo darbuotojų profesionalumą, atsidavimą darbui ir geriausią žmogiškųjų išteklių valdymą, taikome patikimo valdymo, išlaidų efektyvumo, veiksmingumo, lyderystės ir skaidrumo principus.

1.2. Nacionaliniai biurai, kolegija, trečiųjų šalių ryšių prokurorai

1.2.1. Sandara

Eurojustą sudaro 28 nacionaliniai nariai (po vieną iš kiekvienos valstybės narės), kurie deleguojami valstybės narės teisės sistemoje nustatyta tvarka. Nacionalinio nario kadencija trunka ne mažiau kaip ketverius metus. Nacionalinių narių įprasta darbo vieta yra Eurojusto būstinė Hagoje.

Be to, daugumai nacionalinių narių padeda pavaduotojas ir padėjėjas. Šiuo metu nacionaliniai nariai, jų pavaduotojai ir padėjėjai yra vyresnieji prokurorai arba teisėjai.

2013 m. pabaigoje nacionaliniuose biuruose buvo 65 atstovai, kurių 44 dirbo Eurojuste. Dvidešimt penki iš 28 nacionalinių narių dirbo Hagoje ir jiems padėjo 19 nacionalinių narių pavaduotojų ir 18 padėjėjų, iš kurių atitinkamai 9 ir 11 dirbo Eurojuste. Valstybės narės į savo nacionalinius biurus delegavo 11 nacionalinių ekspertų. Nacionaliniai biurai 2013 m. iš viso užregistravo 1 576 bylas.

Nacionaliniai nariai sudaro Eurojusto kolegiją, kuri yra atsakinga už Eurojusto veiklos organizavimą ir vykdymą. Eurojusto pirmininko pareigas eina Belgijos nacionalinė narė Michèle Coninx. 2013 m. Ispanijos nacionalinis narys Francisco Jiménez-Villarejo ir Slovakijos nacionalinis narys Ladislavas Hamranas paskirti pirmininko pavaduotojais.

Eurojustui padeda administracija, kuriai vadovauja administracijos direktorius ir kurią sudaro Europos teismo tinklo, JTG tinklo ir Genocido tinklo sekretoriatai.

Be to, Eurojuste nuo 2005 m. dirba Norvegijos ryšių prokuroras. JAV ryšių prokuroras Eurojuste dirba nuo 2007 m.; netrukus JAV turi paskirti naują ryšių prokurorą.

1.2.2. Kompetencija, užduotys ir įgaliojimai

Eurojusto kompetencijai priskiriamos tokios nusikaltimų ir nusikalstamų veikų rūšys, kurios priklauso

ir Europolo kompetencijai, kaip antai: terorizmas, prekyba narkotikais, prekyba žmonėmis, padirbinėjimas, pinigų plovimas, elektroniniai nusikaltimai, nusikaltimai nuosavybei arba viešosioms gėrybėms, įskaitant sukčiavimą ir korupciją, ES finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai, nusikaltimai aplinkai ir dalyvavimas nusikalstamos organizacijos veikloje. Be to, kompetentingai nacionalinei institucijai paprašius, Eurojustas gali padėti atlikti tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą tiriant bet kurios kitos rūšies nusikalstamą veiką. Eurojustas paprastai nagrinėja prašymus, kuriuos pateikia dvi arba daugiau valstybių narių, tačiau jis pagalbą gali teikti ir tais atvejais, kai byla susijusi tik su viena valstybe nare ir trečiąja šalimi arba viena valstybe nare ir Europos Sąjunga.

Pagrindinės Eurojusto užduotys yra šios: skatinti ir gerinti tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo valstybėse narėse koordinavimą, stiprinti valstybių narių kompetentingų institucijų bendradarbiavimą ir teikti visokeriopą pagalbą tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančioms nacionalinėms institucijoms. Eurojustas gali veikti pasitelkdamas vieną arba daugiau nacionalinių narių arba kaip kolegija. Vykdydamas savo užduotis, Eurojustas gali kompetentingų nacionalinių institucijų prašyti:

- ▶ imtis konkrečių veikų tyrimo arba baudžiamojo persekiojimo;
- ▶ pripažinti, kad viena iš nacionalinių kompetentingų institucijų turi geresnes galimybes vykdyti tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą nei kita;
- ▶ koordinuoti tarpusavio veiklą, pvz., sudaryti JTG;
- ▶ teikti Eurojustui bet kokią informaciją, būtiną jo užduotims vykdyti, ir (arba)
- ▶ imtis specialių tyrimo priemonių arba bet kurios kitos tyrimui ar baudžiamajam persekiojimui vykdyti pagrįstos priemonės.

Be to, kompetentingų nacionalinių institucijų paprašytas Eurojustas, priimdamas atitinkamų valstybių narių kompetentingoms institucijoms skirtas rekomendacinio pobūdžio nuomones, gali padėti išspręsti problemas dėl konkrečioje byloje kilusių jurisdikcijos kolizijų ir pakartotinių atsisakymų arba pašalinti teismo bendradarbiavimo kliūtis.

Nacionaliniai nariai taip pat naudojami pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinius įstatymus jiems suteiktais įgaliojimais veikti nacionalinės kompetentingos institucijos vardu. Dauguma nacionalinių narių turi įgaliojimus gauti ir perduoti informaciją, palengvinti jos teikimą, ją stebėti ir teikti papildomą informaciją, susijusią su pagalbos prašymų

tenkinimu. Kiti įgaliojimai, kuriais galima naudotis susitarus su nacionaline institucija, apima teismo bendradarbiavimo prašymų priėmimą ir vykdymą, nurodymą valstybėse narėse imtis tyrimo priemonių, kurios per Eurojusto koordinacinius pasitarimus priiskiriamos būtinoms, ir sankcionuoti bei koordinuoti kontroliuojamuosius gabenimus. Neatidėliotinais atvejais dauguma nacionalinių narių turi teisę tiesiogiai sankcionuoti ir koordinuoti kontroliuojamuosius gabenimus ir vykdyti teismo bendradarbiavimo prašymus. Dauguma nacionalinių narių turi teisę dalyvauti JTG.

BKP Eurojusto nacionaliniuose biuruose veikia visą parą, septynias dienas per savaitę. Skubius nacionalinių institucijų prašymus pagal Sprendimo dėl Eurojusto 5a straipsnį BKP gali gauti ir nagrinėti net ir ne darbo valandomis. Iki 2011 m. birželio mėn. Eurojustas įdiegė skambučių valdymo sistemą, kuri peradresuoja skambutį atitinkamo nacionalinio biuro BKP atstovui; taip suteikiama galimybė skambintojams bendrauti gimtąja kalba. BKP atstovas gali imtis atitinkamų veiksmų, pvz., susisiekti su kito nacionalinio biuro BKP atstovu.

1.2.3. Valdymas ir darbo metodai

Eurojusto valdymo struktūra yra mišraus pobūdžio. Nacionalinių institucijų paskirti nacionaliniai nariai, kurių statusas nustatomas pagal nacionalinę teisę, dirba išvien su ES darbuotojais, kurie yra tiesiogiai pavaldūs administracijos direktoriui. Eurojusto veikla skirstoma į tris tarpusavyje susijusias ir viena su kita sąveikaujančias kategorijas:

- ▶ **Darbas su bylomis** yra susijęs su nacionalinių biurų ir kolegijos vykdoma veikla nagrinėjant bylų turinį ir tai yra pagrindinis Eurojusto uždavinys, kaip nurodyta SESV 85 straipsnio 1 dalyje. Ši sąvoka vartojama kalbant ne tik apie bylas, susijusias su baudžiamaisiais tyrimais, kurie Eurojuste buvo pradėti atsižvelgiant į nacionalinių institucijų prašymus, bet ir darbą su bylomis, kurio imamasi remiantis visų pirma iš valstybių narių, Europolo ir OLAF gauta informacija.
- ▶ **Politinį darbą** sudaro veikla, kurią vykdančioje organizacijoje reikia laikytis institucinio arba į procesą orientuoto požiūrio. Politinio darbo kategorija yra dvejopa: viena vertus, ją sudaro politikos ir gairių, kuriomis siekiama reglamentuoti Eurojusto darbinę veiklą, kūrimas ir, kita vertus, tokių dokumentų, kaip strateginių ataskaitų, su darbu su bylomis susijusių tyrimų, politikos dokumentų, nuomonių dėl teisėkūros priemonių projektų rengimas, strateginių projektų, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms teismo bendradarbiavimo sritims siekiant atlikti Eurojusto dar-

bo su bylomis analizę, įgyvendinimas, tobulintinų sričių nustatymas ir skatinimas laikytis geriausios teismo bendradarbiavimo praktikos.

- **Administraciniu darbu** vadinamas administracinių užduočių vykdymas, pvz., finansų valdymas, administracinės paramos teikimo organizavimas ir valdymas ir kitų paslaugų, kuriomis netiesiogiai padedama dirbti su bylomis, teikimas.

Kolegijos funkcijos. Kolegija įgyvendino praktines priemones, kurios padės sutaupyti laiko sprendžiant administracinius klausimus ir leis daugiau laiko skirti darbinei veiklai. 2011 m. kolegija per savo plenarinius posėdžius daugiau darbo laiko skyrė operatyvinių klausimų sprendimui. 2012 m. kolegija nustatė išsamesnes savo darbo metodų ir veikimo taisykles, todėl 2013 m. galėjo dirbti veiksmingiau ir efektyviau. Šiuo metu Eurojuste įprasta, kad kolegijos operatyviniai ir valdybos posėdžiai rengiami atskirai.

Kolegijos komandos. Devynios kolegijos komandos atlieka parengiamąjį darbą ir padeda kolegijai dirbti ir priimti sprendimus. Komandos sudaromos iš kolegijos narių, kurie pagal savo kompetenciją įvairiose srityse savanoriškai prisideda prie jų veiklos. Kolegijos suskirstymas komandomis atspindi pagrindines kolegijos darbo sritis.

Pirmininko komanda. Pirmininko komanda padeda pirmininkui vykdyti savo pareigas, ir ją sudaro du pirmininko pavaduotojai ir administracijos direktorius, kuris veikia kaip pagalbininkas. Pirmininkas prižiūri kasdienį valdymą, kurį užtikrina administracijos direktorius, ir vadovauja kolegijos darbui. Pagal Eurojusto darbo tvarkos taisykles, pirmininkas rengia kolegijos posėdžius ir jiems pirmininkauja, atstovauja Eurojustui ir kolegijos vardu pasirašo visus oficialius dokumentus. Pirmininko komanda koordinuoja kolegijos operatyvinį, politinį ir su valdymu susijusį darbą ir užtikrina jo nuoseklumą.

1.2.4. Mokymai

Europos teisėjų mokymo tinklas. Vadovaujantis 2008 m. Eurojusto ir ETMT SM, Eurojustas ir ETMT toliau bendradarbiauja teisėjų mokymo srityje. Aš-

tuoni Austrijos, Bulgarijos, Italijos, Ispanijos ir Lenkijos prokurorai ir (arba) teisėjai dalyvavo ilgalaikiuose Eurojusto rengiamuose mokymuose ir kasdienėje savo kilmės valstybių nacionalinių biurų veikloje. Be to, nacionalinių biurų nariai aktyviai dalyvavo dviejuose ETMT seminaruose „*Tarptautinis teisminis bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose: praktinis požiūris*“. Šiuose seminaruose daug dėmesio skirta STP ir EAO vykdymui Prancūzijoje, Rumunijoje ir Italijoje (kovo mėn., Paryžius), taip pat Suomijoje, Švedijoje ir Portugalijoje (balandžio mėn., Lisabona). Eurojustas taip pat rėmė rugsėjo mėn. vykusius CEPOL ir ETMT JTG mokymus.

CEPOL. Vadovaujantis 2009 m. Eurojusto ir CEPOL SM, buvo stiprinamas bendradarbiavimas mokymo srityje. Eurojustas toliau dalyvavo CEPOL kursuose ir internetiniuose seminaruose. Be to, buvo užbaigta ir CEPOL valdybai pateikta Eurojusto bendroji mokymo programa.

1.2.5. ENKS ir *fiches suédoises*

ENKS. Kiekvienoje valstybėje narėje sukuriama ENKS tikslas – koordinuoti pagrindinių nacionalinių dalyvių, atsakingų už teisminį bendradarbiavimą, pvz., nacionalinių Eurojusto ir EJN korespondentų ir kitų susijusių tinklų, kaip antai JTG ir Genocido tinklų, atstovų darbą. Be kitų pagrindinių užduočių, ENKS užtikrinama, kad Eurojusto BTS informacija būtų gaunama veiksmingai ir patikimai, ir taip padedama Eurojustui ir valstybėms narėms keistis informacija, palengvinamas bylų paskirstymas Eurojustui ir EJN ir padedama palaikyti glaudžius ryšius su Europolo nacionaliniais padaliniais. ENKS įgyvendinimo lygis valstybėse narėse skiriasi, tačiau 2013 m. jis toliau buvo vienodinamas.

Fiches suédoises. Eurojustas padeda įgyvendinti 28 ENKS, siūlydamas pasinaudoti vadinamąja *fiches suédoises*, t. y. konkrečia informacijos apie ENKS priemone. Šioje *fiches suédoises* priemonėje pateikiama kiekvienos valstybės narės ENKS struktūros ir sandaros apžvalga, kurią Eurojustas nuolat atnaušina.

1.3. Eurojusto administracija

Šiame skirsnyje pateikiama 2013 m. administracinių pokyčių apžvalga. Kolegijos darbą remia administracija, kuriai vadovauja administracijos direktorius.

2013 m. pabaigoje administraciją sudarė 230 darbuotojų, iš kurių 203 buvo laikinai priimti tarnauto-

jai, o 27 – pagal sutartį dirbantys darbuotojai. Be to, Eurojusto administracijoje dirba trys deleguotieji nacionaliniai ekspertai. Daugiau informacijos apie administracijos valdymą ir pokyčius galima rasti Eurojusto administracijos direktoriaus 2013 m. metinėje veiklos ataskaitoje.

Biudžeto įvykdymo lygis. 2013 m. biudžeto įvykdymas padidėjo iki 99,6 proc. (t. y. biudžetą sudarė 32,4 mln. EUR, iš jų panaudota 32,2 mln. EUR) ir tai yra aukščiausias Eurojusto biudžeto įvykdymo lygis; per pastaruosius ketverius metus biudžetas vidutiniškai buvo įvykdomas 97,8 proc. Mokėjimų įvykdymo lygis sudarė 86,8 proc. ir jis 2013 m. taip pat yra aukštesnis, palyginti su pastarųjų ketverių metų 82,8 proc. vidurkiu.

Finansinė parama JTG. 2013 m. baigėsi antrasis JTG finansavimo projektas, kurį įgyvendindama Europos Komisija teikė dotacijas pagal programą „Nusikals-tamumo prevencija ir kova su nusikalstamumu“ (angl. ISEC). Pagal šį projektą Eurojustas 2010 m. spalio mėn. – 2013 m. rugsėjo mėn. galėjo teikti paramą 22 valstybėse narėse veikiančioms 95 skirtingoms JTG. 2013 m. rugsėjo mėn. Eurojustas įsipareigojo savo įprastinio biudžeto lėšomis užtikrinti nuolatinę finansinę paramą JTG. Siekiant užtikrinti įvairių organizacijos įgyvendinamų projektų, susijusių su JTG, nuoseklumą, JTG dotacijų valdymo klausimus patikėta spręsti JTG tinklo sekretoriui.

Žmogiškieji ištekliai. 2013 m. etatų planas įgyvendintas 95,3 proc. Likusią etatų plano dalį numatoma įgyvendinti per 2014 m. pirmąjį ketvirtį. Tačiau, atsižvelgiant į poreikį 2014 m. sumažinti pareigybių skaičių ir užtikrinti, kad iki 2014 m. pabaigos būtų įgyvendintas sumažintas biudžetas, ne visos laisvos vietos gali būti užpildytos. Projektas buvo pradėtas siekiant užtikrinti, kad būtiną etatų mažinimą (kurį lėmė ES institucijų su biudžetu susiję sprendi-

mai) būtų galima įgyvendinti nenutraukiant sutarčių su Eurojusto darbuotojais.

Administracijos struktūra. 2013 m. baigta administracijos restruktūrizacija, per kurią, be kita ko, buvo vykdomas perklasifikavimas ir taikomos konkurencingos įdarbinimo procedūros, padėjusios beveik visiškai įgyvendinti etatų planą.

Nuolatinės Eurojusto patalpos. Naujosios Eurojusto patalpos bus statomos Hagos vadinamojoje tarptautinėje zonoje Jano Willemo Frisolaano gatvėje, iš kurios pėsčiomis galima pasiekti kitas tarptautines organizacijas ir Europolą. Galutinis naujų patalpų projektas buvo patvirtintas 2013 m., o techninės specifikacijos 2013 m. gruodžio mėn. pateiktos vertinti priimančiajai valstybei ir Eurojustui. Hagos savivaldybė išdavė statybos leidimą. Planuojama statybos darbus pradėti 2014 m. vasarą, baigti iki 2016 m. gruodžio mėn., o 2017 m. pradžioje Eurojustas galės persikraustyti į naujas patalpas.

Bendradarbiavimas su TVR agentūromis. Eurojustas dalyvavo TVR agentūrų veikloje, kurioje 2013 m. daugiausia dėmesio buvo skiriama išorės santykiams, žmogiškiems ištekliams ir judumui, mokymų koordinavimui. Bendradarbiaujant su Europos Parlamentu lapkričio mėn., atsižvelgiant į Komisijos komunikatą dėl Europos teisėsaugos schemos, kurio tikslas – didinti ES kovos su nusikalstamumu gebėjimus, surengtas viešinimo renginys. Eurojustas toliau laikėsi praktikos keistis savo darbo programa su kitomis TVR agentūromis.

Iš kairės į dešinę: Jacques Vos, Bendrųjų paslaugų skyrius; Mike Moulder, Biudžeto, finansų ir viešųjų pirkimų skyrius; Vincent Jamin, JTG tinklo sekretoriatas; Alinde Verhaag, Bylų analizės skyrius; Administracijos direktorius Klaus Rackwitz; Jon Broughton, Informacijos valdymo skyrius; Alfredo García Miravete, Operatyvinės pagalbos skyrius; duomenų apsaugos pareigūnė Diana Alonso Blas; Matevž Pezdirc, Genocido tinklo sekretoriatas; kolegijos teisės referentė Carla Garcia Bello; Claudia Trif, Žmogiškųjų išteklių skyrius; Catherine Deboyser, Teisės skyrius.

1.4. Eurojustas ir pareigūnų praktikų tinklai

Eurojuste veikia EJN, JTG ir Genocido tinklų sekretoriatai, kurie palengvina nacionalinių biurų ir tinklų sąveiką vykdant bendrą veiklą. Sekretoriatai naudoja Eurojusto administracinius išteklius, kad galėtų tinklams siūlyti savo paslaugas. Eurojustas taip pat remia ES valstybių narių generalinių prokurorų ir prokuratūrų direktorių patariamąjį forumą (toliau – patariamasis forumas) ir taip padeda stiprinti ES vidaus saugumo strategijos teisinį aspektą.

1.4.1. Europos teisminis tinklas

EJN, kaip nacionalinių kontaktinių asmenų tinklas, palengvinantis teisinį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, sukurtas 1998 m. birželio 29 d. Bendraisiais veiksmais 98/428/TVR, kuriuos pakeitė 2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimas 2008/976/TVR. Už EJN administravimą atsakingas EJN sekretoriatas.

Jungtinė EJN ir Eurojusto darbo grupė. Vadovaujantis bendroju dokumentu, kuriame aprašomos EJN ir Eurojusto teikiamos paslaugos, toliau buvo dirbama siekiant padėti pareigūnams

praktikams nuspręsti, kurias bylas turėtų nagrinėti EJN, o kurias – Eurojustas.

EJN pirmininkaujančių valstybių narių trejetas. Spalio 23 d. Eurojustui pirmininkaujanti valstybė narė, administracijos direktorius ir EJN pirmininkaujančių valstybių narių trejetas susitiko aptarti bendradarbiavimo stiprinimo, 2014–2015 m. EJN biudžeto ir šeštojo tarpusavio vertinimo, susijusio su praktiniu persvarstyto Sprendimo dėl Eurojusto įgyvendinimu ir taikymu, etapo klausimų. Šiuo metu atliekamo šeštojo tarpusavio vertinimo etapo rekomendacijos taip pat skirtos EJN sekretoriatui. Eurojustas paragino EJN atsižvelgti į ENKS kaip į priemonę, galinčią padėti išgryninti teisinį bendradarbiavimą.

E. teisingumo portalas. EJN svetainė bus integruota į e. teisingumo portalą, kuris ateityje bus pagrindinis informacijos, susijusios su teisingumo erdve, šaltinis ir pareigūnams praktikams naudinga priemonė.

EJN plenariniai posėdžiai ir regioniniai susitikimai. Surengti du plenariniai posėdžiai, kuriuose EJN kontaktiniai asmenys galėjo dalytis patirtimi ir ap-

tarti praktines bei teisinės problemas, su kuriomis valstybės narės susiduria tarptautinio teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje. Šiuose posėdžiuose dalyvavo Eurojusto atstovai. 40-ajame EJT plenariniame posėdyje, surengtame Airijai pirmininkaujant ES, daugiausia dėmesio buvo skiriama kovai su sukčiavimu ir praktiniams įšaldymo ir konfiskavimo nutarimų taikymo aspektams. 41-ajame EJT plenariniame posėdyje, surengtame Lietuvai pirmininkaujant ES, daugiausia dėmesio buvo skiriama EJT bendradarbiavimui su trečiosiomis šalimis, įskaitant ES rytų partnerystės šalis. EJT taip pat skatina rengti regioninius susitikimus, kuriuose būtų atkreipiamas dėmesys į konkrečias regioninio pobūdžio problemas. Į šiuos regioninius susitikimus dažnai kviečiami susijusių Eurojusto nacionalinių biurų atstovai.

1.4.2. JTG tinklas

JTG nacionalinių ekspertų tinklas sukurtas 2005 m. siekiant, kad valstybės narės aktyviau keistųsi su JTG susijusia informacija ir geriausia praktika. Tinklo sekretoriatas Eurojuste veikia nuo 2011 m., o tai reiškia, kad tinklo ir Eurojusto sąveika ir veiklos papildomumas yra būtini.

Apribota zona. JTG tinklo apribota zona oficialiai įteisinta per 9-ąjį metinį susitikimą (birželio 27–28 d.). Šia priemone (kuri prienama Eurojusto svetainėje ir kuria gali naudotis paskirtieji nacionaliniai ekspertai) siekiama sukurti ekspertų bendravimo platformą ir remti dalijimąsi žiniomis, geriausia praktika ir įgyta patirtimi. Pradėjusi veikti visu pajėgumu ši priemonė turėtų palengvinti pareigūnų praktikų prieigą prie svarbios praktinės teisinės informacijos ir galiausiai padėti užtikrinti veiksmingą JTG darbą.

Vertinimo forma. Remdamiesi JTG tinklo sekretoriato pasiūlymu, ekspertai patvirtino JTG vertinimo šablono formą ir turinį. Šios formos tikslas – palengvinti pareigūnų praktikų, dalyvaujančių vertinant JTG priemonę, darbą, susijusį su JTG veiklos ir pasiektų rezultatų vertinimu (žr. 4 skyrių, „2013 m. Eurojusto dėmesio centre – JTG vertinimas“).

JTG finansavimas. Nuo 2013 m. rugsėjo 1 d. Eurojustas įsipareigojo savo įprastinio biudžeto lėšomis toliau finansuoti JTG veiklą. JTG tinklo sekretoriatas yra atsakingas už tolesnį JTG finansavimo užtikrinimą (žr. 2.4 skirsnį „Eurojustas ir JTG“).

Metinis susitikimas. Metinis susitikimas, kuriame dalyvauja nacionaliniai ekspertai ir Eurojusto nacionaliniai nariai, pavaduotojai ir padėjėjai, buvo palanki proga aptarti bendrus su JTG susijusius klausimus. Šiais metais diskusijos praktiniuose seminaruose, ku-

riuose aptarti su operatyvinės informacijos atskleidimu ir įrodymų priimtinumu susiję klausimai, buvo pagrįstos praktiniais Eurojusto pradėtų tirti bylų pavyzdžiais.

1.4.3. Genocido tinklas

Tarybos sprendimu 2002/494/TVR, patvirtintu Tarybos sprendimu 2003/335/TVR, įsteigtas kontaktinių asmenų, atsakingų už genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą, tinklas (Genocido tinklas). 2011 m. liepos mėn. įsteigtas Genocido tinklo sekretoriatas, kuris turi užtikrinti glaudų šių nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančių nacionalinių institucijų bendradarbiavimą. Eurojusto rengiami Genocido tinklo ir Genocido tinklo sekretoriato susitikimai yra išskirtinis forumas, kuriame pareigūnai praktikai gali susitikti, diskutuoti, keistis informacija, geriausia praktika ir patirtimi, bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo vykdymo srityje.

Strateginiai pokyčiai. Europos Sąjungos veikla apėmė diskusijas Taryboje, kurių tikslas – didinti kovos su nebaudžiamumu veiksmingumą ir stiprinti sunkių tarptautinių nusikaltimų tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą, šiuo tikslu parengiant ES institucijoms ir valstybėms narėms skirtą išsamią strategiją ir veiksmų planą.

Apribota zona. Genocido tinklo sekretoriatas svetainėje sukūrė apribotą zoną, kurioje nariai gali susipažinti su informacija ir bendrauti konfidencialioje aplinkoje.

Metiniai susitikimai. Eurojusto patalpose surengti 14-asis ir 15-asis Genocido tinklo susitikimai. Abiejuose susitikimuose dalyvavo beveik visų valstybių narių pareigūnai praktikai, taip pat jų kolegos iš Kanados, Norvegijos, Šveicarijos, JAV, Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) ir *ad hoc* tarptautinių baudžiamųjų teismų, Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto, Interpolo ir pilietinės visuomenės atstovai. Abiejuose susitikimuose Genocido tinklo nariai aptarė JT tyrimo komisijų svarbą ir jų indėlį kovojant su žmogaus teisių pažeidėjų nebaudžiamumu, taip pat funkcinio imuniteto, asmeninio imuniteto ir specialiųjų misijų imuniteto, kuris gali prieštarauti asmens baudžiamosios atsakomybės principui, klausimus. Be to, Genocido tinklo nariai išnagrinėjo didžiulę Kroatijos patirtį karo nusikaltimų baudžiamojo persekiojimo ir bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis srityje. Svarbi Genocido tinklo atliekamos analizės dalis buvo susijusi su sunkius tarptautinius nusikaltimus darančių, remiančių, padedančių daryti ir kurstančių įmonių darbuotojų atsakomybės užtikrinimu.

Aktualus seminaras. Eurojuste vyko seminaras „*Tarptautinių nusikaltimų aukų ir liudytojų akistata nacionaliniuose baudžiamuosiuose teismuose*“, kurį surengė pilietinės visuomenės atstovai ir Genocido tinklo sekretoriatas.

1.4.4. Patariamasis forumas

2010 m. buvo sukurtas patariamasis forumas siekiant stiprinti ES vidaus saugumo strategijos teisminį aspektą, dalytis patirtimi ir geriausia praktika, susijusia su sunkiu ir organizuotu nusikalstamumu, įskaitant teisminio bendradarbiavimo priemonių naudojimą, ir padėti įgyvendinti ES lygmens teisėkūros iniciatyvas. Eurojustas teikia administracinę ir finansinę paramą, taip pat nemažai padeda rengti patariamojo forumo susitikimus.

Patariamojo forumo susitikimai. 2013 m. Eurojustas surengė du patariamojo forumo susitikimus: balandžio mėn. – Airijai pirmininkaujant ES ir gruodžio mėn. – Lietuvai pirmininkaujant ES.

Per balandžio mėn. vykusį susitikimą patariamajame forumo apšvarstytos praktinio seminaro „*Siūlymas įsteigti Europos prokuratūrą: praktiniai veiklos aspektai*“ išvados. Praktinio seminaro dalyviai buvo suskirstyti į keturias darbo grupes, kurių kiekviena dėmesį sutelkė į konkretų Europos prokuratūros darbo etapą arba susijusį darbinės veiklos aspektą. Pataria-

majame forume taip pat aptarta su aukų vaidmeniu baudžiamajame procese susijusi patirtis ir ja dalytasi, kad būtų įgyvendinta 2012 m. spalio 25 d. aukų teisių direktyva, kurioje nustatyti minimalūs nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai.

Per gruodžio mėn. vykusį patariamojo forumo susitikimą aptartas naujas Reglamento dėl Eurojusto projektas ir apsikeista nuomonėmis dėl tolesnio Eurojusto darbo gerinimo būdų. Patariamajame forume taip pat buvo tęsiamos diskusijos dėl Europos prokuratūros veikimo ir steigimo, įskaitant ypatingus Eurojusto santykius su Europos prokuratūra sprendžiant operatyvinius klausimus. Galiausiai dalyviai aptarė TVR plėtrą ateityje ir buvo informuoti apie ES vidaus saugumo strategiją ir 2014–2017 m. ES politikos ciklą, įskaitant Eurojusto veiklą šioje srityje.

2012 m. gruodžio 14 d. vykusio patariamojo forumo susitikimo išvados, atsakymų į klausimyną dėl FIA nusikaltimų (8151/13) santrauka, 2013 m. balandžio 26 d. vykusio posėdžio išvados ir atsakymų į klausimyną dėl Europos prokuratūros (11628/13) santrauka buvo perduotos ES institucijoms ir paskelbtos Tarybos dokumentuose.

2013 m. gruodžio 13 d. vykusio patariamojo forumo išvados 2014 m. pradžioje bus pateiktos Tarybos darbo grupėms.

Kaip dirba Eurojustas?

2.1. Eurojusto koordinaciniai pasitarimai

2013 m. Eurojustas surengė 206 koordinacinius pasitarimus. Daugiausia pasitarimų surengė Prancūzija (45), Italija (23), Jungtinė Karalystė (15) ir Vokietija (14), o šalys, kurių dažniausiai buvo prašoma dalyvauti šiuose pasitarimuose, – Nyderlandai (56), Vokietija (51), Ispanija (45), Belgija (43) ir Jungtinė Karalystė (33). Europolas dalyvavo 75 tokiuose pasitarimuose. Iš 64 koordinacinių pasitarimų su trečiosiomis šalimis daugiausia surengta su Šveicarija (15), Norvegija (12) ir JAV (9). Penki koordinaciniai pasitarimai surengti trečiosiose šalyse (Šveicarijoje (2), Bosnijoje ir Hercegovinoje (1), buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje (1) ir Turkijoje (1)).

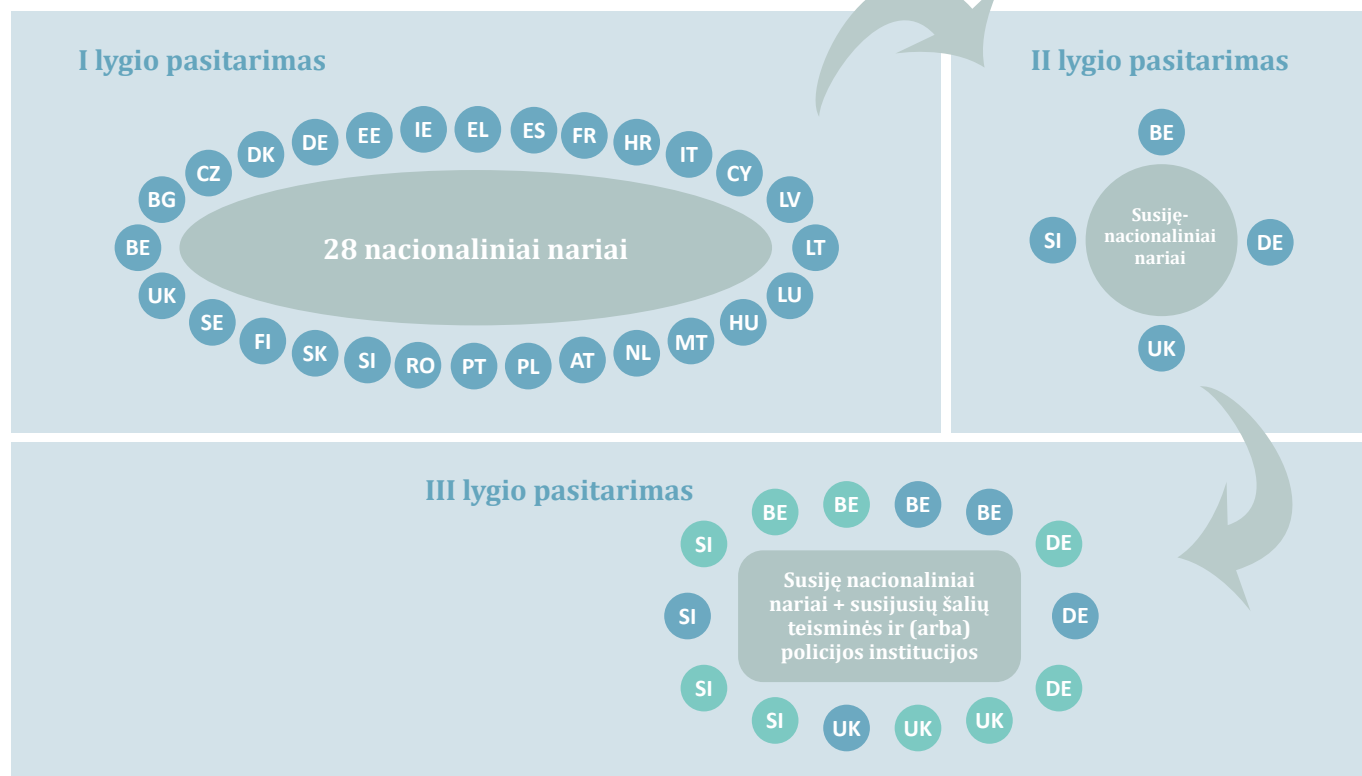
(Mobilios) organizuotos nusikalstamos grupės buvo pagrindinė per koordinavimo pasitarimus aptariama nusikaltimų rūšis (66), ne ką mažiau kartų buvo aptariama apgaulė ir sukčiavimas (60), prekyba narkotikais (56), pinigų plovimas (49) ir prekyba žmonėmis (24).

Eurojusto koordinaciniuose pasitarimuose dalyvauja tiek valstybių narių, tiek trečiųjų šalių teisėsaugos ir teisminės institucijos, todėl nagrinėjant tarpvalstybinių nusikaltimų bylas galima imtis strateginių, informacija pagrįstų ir tikslingų operacijų ir šalinti teisinius ir praktinius sunkumus, kylančius dėl Europos Sąjungoje veikiančių 30 teisės sistemų skirtumų. Eurojustas yra aktyvus koordinuotojas ir nacionalinėms institucijoms, kurios nagrinėja sunkių

tarpvalstybinio masto nusikaltimų bylas, siūlo savo paslaugas, taip pat ne daugiau kaip dviejų dalyvių iš kiekvienos valstybės apgyvendinimo ir kelionės išlaidų kompensavimą, vertimo paslaugas ir specialiąsias žinias teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje. Eurojustas taip pat suteikia galimybę naudotis vaizdo konferencijomis ir rengia koordinacinius pasitarimus už Eurojusto ribų, kad kuo geriau panaudotų turimus išteklius ir prisitaikytų prie pareigūnų praktikų poreikių.

Eurojusto koordinaciniuose pasitarimuose valstybės narės sudaromos palankios sąlygos veiksmingai ir iš anksto keistis informacija, todėl jos gali pradėti tyrimus, kad išsiaiškintų galimus lygiagrečiai vykdomus baudžiamuosius procesus arba nustatytų ryšius su kitose valstybėse narėse nagrinėjamomis bylomis. Taip galima išvengti bendrųjų *ne bis in idem* atvejų atsiradimo, užkirsti kelią jurisdikcijos kolizijoms ir susitarti dėl baudžiamojo proceso perdavimo. Tyrimo veiksmus galima planuoti, pvz., sudaryti JTG, įsteigti koordinavimo centrą arba vykdyti pateiktus STP prašymus. Per koordinacinius pasitarimus susijusių šalių kompetentingos nacionalinės institucijos gali tiesiogiai aptarti teisinius reikalavimus ir procedūrinius klausimus, susijusius su, pvz., tyrimo ir prevencijos priemonėmis, nusikalstamu būdu įgytų lėšų išaldymu ir konfiskavimu, taip pat su informacijos atskleidimo įpareigojimais.

Operatyvinio koordinacinio pasitarimo pavyzdys

Sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje bylos pavyzdys

Tarptautinei bendrovei priklausanti Prancūzijos patronuojamoji įmonė, įregistruota Didžiosios Britanijos Mergelių salose, būstinę turi Dubajuje (Jungtiniai Arabų Emyratai (JAE)), dalyvavo prekiaujant anglies dioksido taršos leidimais. Ši įmonė nusipirko anglies dioksido taršos leidimus iš trijų Prancūzijos tiekėjų. Dviejų tiekėjų sąskaitos faktūros, įskaitant PVM sąskaitas faktūras, buvo apmokėtos iš Honkonge esančių sąskaitų. Nė vienas iš tiekėjų neinformavo Prancūzijos mokesčių inspekcijos apie pridėtinės vertės mokestį, kuris buvo surinktas perparduodant šiuos taršos leidimus, ir taip pažeidė savo teisinius ir finansinius įsipareigojimus. Prancūzijos patronuojamoji įmonė, remdamasi abejotinomis sąskaitomis faktūromis, pasinaudojo mokesčių įstaigoms grąžintino pridėtinės vertės mokesčio dydžio lengvata ir sukčiaudama atskaitė mokesčius, taip pakenkdama Prancūzijos išdui. Atsižvelgiant į įrodymus, gautus tiriant šią įmonę ir jos atstovus, laikytasi nuomonės, kad paplitusį sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje būdą pritaikė Prancūzijos patronuojamoji įmonė arba pirmiau minėta tarptautinė bendrovė, kuri atstovavo šios įmonės interesams, ir jos tai padarė siekdamos asmeninės naudos. Panašūs Nyderlanduose atlikti tyrimai, susiję su Olandijoje esančiu anglies dioksido taršos leidimų pardavėju, parodė, kad ši įmonė dalyvavo pridėtinės vertės mokesčio „karuselėje“ ir kad kai kurie įtariamieji dalyvavo nusikalstamoje grupėje, susijusioje su sukčiavimu pridėtinės vertės mokesčio srityje keliose valstybėse narėse. Paaškinėjo, kad abu tyrimai tarpusavyje susiję.

Eurojusto koordinavimas. Paprašius Eurojusto paramos 2011 m. sudaryta Prancūzijos ir Nyderlandų JTG. 2013 m. spalio mėn. bylos tyrimas buvo gerokai pasistūmėjęs į priekį, todėl surengtas koordinacinis pasitarimas siekiant sutarti dėl tolesnių baudžiamojo persekiojimo veiksmų vykdymo abiejose valstybėse narėse. Iš gautų įrodymų buvo matyti, kad pagrindiniai įtariamieji veikė Dubajuje ir kad pinigų srautas per tarpines sąskaitas Honkonge baigdavosi Dubajuje. Iki pasitarimo dienos Ispanijoje, Vokietijoje, Portugalijoje ir Honkonge buvo įvykdyti beveik visi STP prašymai. Prancūzijos institucijos svarstė galimybę JAE pateikti STP prašymą dėl įtariamųjų apklausos ir turto, kuris, kaip manoma, buvo JAE, poėmio. Tiek Prancūzija, tiek Nyderlandai turėjo pakankamai įrodymų, kad galėtų vykdyti pagrindinio įtariamojo baudžiamąjį persekiojimą.

Lygiagretūs baudžiamieji persekiojimai. Pagrindinis klausimas, kurį reikėjo išsiaiškinti, buvo tai, ar sulaikytą pagrindinį įtariamąjį bus galima kalinti iki teismo. Prancūzijoje buvo didelė tikimybė, kad pagrindinis įtariamasis iki teismo bus paleistas. Olandijos institucijos neabejojo, kad surinkti įrodymai ir dėl nusikaltimo padarytos ekonominės žalos mastas bus įtikinami argumentai, į kuriuos atsižvelgdamas teismas priims nutarimą dėl įtariamojo kalinimo, o tai leistų abiejų šalių prokurorams atlikti apklausas ir savo šalyse tęsti baudžiamuosius procesus.

Laikinas perdavimas ir kalinamo įtariamojo apklausa kitoje valstybėje narėje. Dalyvaujančios institucijos aptarė, ar, vadovaujantis susijusių valstybių narių teisės aktais, būtų galima perduoti įtariamąjį kitai šaliai apklausos ir teismo tikslais ir ar būtų galima jį kalinti iki teismo. Šalys sutiko, kad, atsižvelgiant į nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinamas EAO pagrindų sprendimas, ši galimybė buvo įmanoma. Dalyvaujančios institucijos taip pat sprendė klausimą, ar Prancūzijos tyrimą atliekantis teisėjas galėtų apklausti įtariamąjį tuo atveju, jeigu jis būtų kalinamas Nyderlanduose, ir šioje valstybėje pateikti oficialius kaltinimus.

Ne bis in idem. Prancūzija ir Nyderlandai ketino vykdyti pagrindinio įtariamojo, kaltinamo sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje nusikaltimo padarymu, baudžiamąjį persekiojimą, todėl dalyvaujančios institucijos aiškinosi, ar jos turėtų pareikšti kaltinimus dėl to paties nusikaltimo, ir priėjo prie išvados, kad skirtingų nuo dviejų atskirų sukčiavimo nusikaltimų, kuriais pažeistos skirtingų jurisdikcijų (Prancūzijos ir Olandijos mokesčių įstaigų) taisyklės, nukentėjo dvi skirtingos aukos; vadinasi, nebuvo rizikos, kad nusikaltėlis už tą patį nusikaltimą bus teisiamas du kartus.

Baudžiamojo proceso perdavimas. Šalys manė, kad Prancūzija galėtų oficialiai perduoti savo bylą Nyderlandams baudžiamajam persekiojimui šioje valstybėje vykdyti. Iš esmės Nyderlandai, atsižvelgiant į šios šalies jurisdikciją, negalėtų tirti nusikalstamos veikos Prancūzijoje, nes nuo šios nusikalstamos veikos

nukentėjo Prancūzijos auka, be to, nusikaltimą padarė ne Olandijos pilietis. Vis dėlto Olandijos byloje galėjo būti vykdomas baudžiamasis persekiojimas už dalyvavimą nusikalstamoje grupėje. Tačiau šią galimybę turėjo papildomai išnagrinėti abi šalys, be to, jai turėjo pritarti Prancūzijos generalinis prokuroras.

Turto padalijimas. Iš viso per tyrimą iki 2013 m. išaldyta apytiksliai 7 mln. JAV dolerių (USD). Be to, numatyta atlikti daugiau turto poėmių. Abi valstybės narės sutarė, kad faktiškai konfiskuotas turtas turėtų būti padalijamas po lygiai.

Dalijimasis trečiosios šalies pateikta informacija. JTG nariai aiškinosi, ar JTG nedalyvaujančios šalies pateikta informacija galima teisėtai keistis kaip galiojančiais įrodymais, nes informacija keitėsi tik JTG nariai. Dėl to, kad informacija buvo suteikta tik vienai JTG šaliai, o ne visiems JTG nariams, galėjo kilti problemų. JTG nariai sutiko, jog įrodymus gaunanti šalis turėtų prašyti, kad informacijos teikėjas oficialiai dalytųsi informacija su kita JTG šalimi.

Sulaikymas. Pasikonsultavusios su nacionalinėmis institucijomis, šalys sutarė, kad pagrindinį įtariamąjį turėtų sulaikyti Prancūzija, nes jis reguliariai lankėsi šioje valstybėje. Buvo nustatytas labai didelis užstatas. Vėliau Nyderlandai planavo išduoti EAO, pervežti įtariamąjį į Nyderlandus ir prašyti iki teismo jį kalinti. Abi šalys vienu metu vykdė baudžiamąjį persekiojimą. Prancūzijos institucijoms buvo išduotas leidimas apklausti įtariamąjį Nyderlanduose. Galimybė perduoti baudžiamąjį procesą į Nyderlandus turėjo būti svarstoma tik vėlesniame etape. Vadovaudamosi JTG susitarimu, šalys taip pat sutarė keistis bylos dokumentais ir įrodymais.

Šioje byloje bendradarbiavimo pastangos davė konkrečių rezultatų: Prancūzijoje buvo sulaikyti trys įtariamieji. Honkongui, Šveicarijai, Jungtinei Karalystei, Vokietijai, Danijai, Ispanijai ir JAV pateikti STP buvo įvykdyti. Prancūzijoje ir Nyderlanduose buvo apklausti aštuoni asmenys, dėl pagrindinio įtariamojo, kurio vieta nebuvo žinoma, išduotas EAO, o dėl tolesnių tyrimo veiksmų buvo planuojama surengti koordinacinį pasitarimą.

2.2. Eurojusto koordinavimo centrai

2013 m. Eurojuste įsteigti septyni koordinavimo centrai, už kurių veiklą atsako šios šalys: Prancūzija (4), Italija (2) ir Nyderlandai (1). Tiriamų nusikaltimų rūšys apėmė neteisėtą imigraciją (2), prekybą narkotikais ir žmonėmis (1), su variklinėmis transporto priemonėmis susijusį nusikaltimą (1), suklastotas prekes (1), pinigų plovimą (1) ir sukčiavimą (1).

Eurojusto veikla 24 valandas per dieną, septynias dienas per savaitę ir įsteigti koordinavimo centrai padeda užtikrinti informacijos perdavimą tikroju laiku ir koordinuoti nacionalinių institucijų priemones bendros operacijos dieną.

Eurojusto koordinavimo centrai skatina remti, koordinuoti ir skubiai vykdyti poėmius, sulaikymus, kratas namuose ir (arba) įmonėse, nutarimus išaldyti ir liudytojų apklausas. Surinktų įrodymų priimtumas yra veiksnys, svarbus vėlesnio bylos nagrinėjimo teisme sėkmei. Eurojusto koordinavimo centrai padeda siekti tvarių rezultatų nagrinėjant tarpvalstybinių nusikaltimų bylas.

Sukčiavimo bylos pavyzdys

2012 m. vasario mėn. Prancūzijoje pradėtas sudėtingas tarpvalstybinis sukčiavimo naudojant Ponzi schemą tyrimas. Įtariamieji gyveno ir susijusios įmonės buvo įsteigtos aštuoniose valstybėse narėse, taip pat Šveicarijoje ir Seišeliuose. Visoje Europoje nustatyta apytiksliai 400 nuken-tėjusiųjų. Apskaičiuota, kad sukelti nuostoliai siekė ne mažiau kaip 23 mln. EUR. Pajamos buvo laikomos Seišelių, Maltos ir Kipro bankų sąskaitose ir investuojamos į nekilnojamąjį turtą, laivus ir jachtas.

Eurojusto buvo prašoma palengvinti STP prašymų nustatyti įtariamųjų ir nusikalsta-

mu būdu įgytų lėšų vietą vykdymą, taip pat prašyti atlikti apklausas, kratas, poėmius ir išaldyti turtą. Eurojuste buvo įsteigtas koordinavimo centras siekiant teisminiu lygmeniu remti vienalaikius veiksmus visose 10 susijusių šalių – pirmą kartą tiek daug valstybių dalyvavo koordinavimo centre ir pirmą kartą vykdant operacijas daugiausia dėmesio buvo skiriama vienalaikiam turto išaldymui šešiose skirtingoms jurisdikcijoms priklausančiose teritorijose, įskaitant Seišelius. Koordinavimo centre, kuriame veikė specialios telefonų linijos, e. pašto adresai ir vaizdo konferencijų salės, Prancūzijos tyrimą atliekantis teisėjas galėjo stebėti Eurojusto nacionalinių biurų darbo eigą ir tikruoju laiku spręsti konkrečius operacijos dieną kylančius teisinius klausimus. Šioje operacijoje dalyvavo daugiau nei 200 teisėsaugos pareigūnų ir per ją sulaikyta 16 asmenų, apklausti šeši įtariamieji, bankų sąskaitose išaldyta apytiksliai 700 000 EUR ir atlikta daugybės laivų, vilų, prabangių automobilių, meno kūrinių ir juvelyrinių dirbinių poėmiai.

Vienos dalyvaujančių valstybių narių atstovas sakė: „(...) Eurojustas surengė forumą, kuriame prokurorai ir teisėsaugos pareigūnai bendrais ir suderintais veiksmais siekė bendro tikslo – užtikrinti, kad Europa, kurioje nėra vidaus sienų, nevirstų erdve, kurioje nevaržomai būtų vykdoma nusikalstama veikla. Kovojant su nusikaltimais nėra veiksmingesnio ginklo nei tvirtas teisminių ir policijos institucijų ryžtas. Teisminis bendradarbiavimas padeda siekti būtent šio tikslo ir ši operacija tai patvirtina.“

2.3. Keitimasis informacija ir BTS

Sprendime dėl Eurojusto valstybėms narėms nustatyta pareiga perduoti Eurojustui tam tikrą jo misijos vykdymui svarbią informaciją; ši pareiga sudaro sąlygas Eurojustui aktyviau remti bylų nagrinėjimą ir kovą su nusikalstamumo reiškiniu. Eurojustas pakoregavo savo BTS, kad palengvintų papildomų duomenų rūšių tvarkymą, ir sukūrė technines priemones, paremsiančias struktūrizuotą ir saugų duomenų perdavimą Eurojustui.

2.3.1. BTS tobulinimas

BTS struktūra ir tobulinimas pagrįsti Sprendimu dėl Eurojusto ir Eurojusto duomenų apsaugos taisyklėmis. BTS yra Eurojusto programinės įrangos priemonė, kuri palengvina su bylomis susijusių duomenų saugojimą ir tvarkymą. Tai speciali duomenų bazė, kurioje, atliekant kryžminį informacijos palyginimą ir sudarant sąlygas susipažinti susijusioms šalims su informacija apie vykdomus tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą, palengvinamas Eurojusto darbas remiant tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo koordinavimą. Teisėto asmens duomenų tvarkymo atitikties duomenų apsaugos gairėms stebėseną užtikrina Eurojusto duomenų apsaugos pareigūnas ir JPI.

2013 m. BTS iš esmės patobulinta. Įdiegti įvairūs BTS funkcijų patobulinimai, sukurti atsižvelgiant į naujus reikalavimus, nustatytus persvarsčius Sprendimą dėl Eurojusto, taip pat į naudotojų prašymus atlikti pa-

keitimus. Patobulintos pagrindinės sistemos dalys, pvz., susijusios su bylų registravimu ir stebėseną, asmens duomenų perkėlimu ir analize, ryšių su kitomis bylomis nustatymu, paieška ir pranešimų teikimu. Atitiktis Eurojusto duomenų apsaugos taisyklėms optimizuota pagerinus prisijungimo, informavimo ir bendro naudojimo mechanizmus ir įdiegus naują saugumo modelį, kuris leidžia tiek vidaus, tiek išorės naudotojams (t. y. ENKS nariams ir (arba) ryšių prokurorams) ateityje laikytis lankstesnio požiūrio į prieigą prie BTS. Prisijungus Kroatijai, reikėjo atlikti papildomus pakeitimus siekiant suteikti prieigą Kroatijos nacionaliniams nariams ir kitiems nacionalinio biuro nariams.

2.3.2. „Išmanioji“ forma pagal 13 straipsnį

Priemonė. „Išmanioji“ forma pagal 13 straipsnį yra Eurojusto sukurtas standartizuotas elektroninis šablonas, kuriuo naudojamosi nacionalinės institucijos Eurojustui gali struktūrizuotai perduoti informaciją pagal Sprendimo dėl Eurojusto 13 straipsnį. Forma prieinama 24 oficialiomis ES kalbomis. Naudojantis forma galima perkelti į BTS pateiktus duomenis. Pagal 13 straipsnį gauta informacija yra nauja arba susijusi su nagrinėjama operatyvine byla, kurią Eurojuste pradėjo informaciją gaunantis nacionalinis biuras. Užregistravus bylą, naudojantis BTS automatinė ryšių nustatymo funkcija galima nustatyti galimas sąsajas su kitomis bylomis. Nustačius tokią sąsają informuo-

jamais nacionalinis biuras. Tuomet tokią informaciją gavęs nacionalinis biuras rezultatus perduoda valstybės narės informaciją teikiančiai institucijai.

Vertinimas. Eurojustas baigė kurti elektroninę priemonę, kuria valdomas informacijos perdavimo procesas, taip pat suderino ją su BTS. Nuo 2011 m. liepos mėn. (perkėlimo į nacionalinę teisę terminas) iki 2013 m. birželio mėn. Eurojustas gavo 218 pranešimų pagal 13 straipsnį; iš šių pranešimų 89 buvo susiję su užregistruota Eurojusto byla. Iki šiol pranešimai pagal 13 straipsnį sudaro tik nedidelę informacijos dalį, kurią dirbdamos su bylomis Eurojustui teikia nacionalinės institucijos (per tą patį laikotarpį Eurojuste užregistruota 2 970 bylų). Teikiant informaciją Eurojustui pagal 13 straipsnį dažniausiai nurodomas teisinis pagrindas yra šio straipsnio 6 dalis („Ypatingos svarbos bylos“), o antras pagal dažnumą – 13 straipsnio 5 dalis („JTG“). Visose valstybėse narėse visiškai įgyvendinus 13 straipsnį, Eurojustas, pvz., galėtų teikti visų Europos Sąjungoje veikiančių JTG apžvalgą.

2.3.3. ENKS ir BTS ryšiai

Mokslinis tyrimas. Valstybėse narėse veikiančių ENKS narių ir Eurojusto BTS techninis ryšys 2013 m. toliau buvo stiprinamas. Remiantis Europos teismo tinklo ryšių projekto (angl. EJ27 Network Connectivity Project), kurio tikslas buvo išsiaiškinti tinklui reikalingą infrastruktūrą, rezultatais, buvo įgyven-

dintas ENKS mokslinių tyrimų projektas, kurį užbaigus parengtas galimų ENKS priemonių katalogas (t. y. tikėtini ENKS ir BTS ryšių techniniai sprendimai) ir pateiktos valstybių narių pastabos dėl pageidautinų funkcijų. ENKS mokslinio tyrimo projekte taip pat buvo nagrinėjamas būsimo BTS išorės naudotojų prijungimo ir su tuo susijusių BTS patobulinimų techninis poveikis BTS ir kitai Eurojusto infrastruktūrai.

Prieigos būdai. 2013 m. liepos mėn. kolegija susitarė dėl bendro požiūrio, susijusio su ENKS narių prieigos prie BTS būdais. Kolegija nustatė įvairius duomenų matomumo ir valdymo teisių, susijusių su indekso ir laikinų darbinių bylų duomenimis, lygius, kurie taikomi skirtingiems BTS išorės naudotojams, ir, atsižvelgdama į teisinius reikalavimus ir Eurojusto duomenų apsaugos taisykles, apibrėžė susijusio nacionalinio nario, kaip duomenų valdytojo funkcijas.

Įgyvendinimas. Techniniai ryšiai su kiekviena valstybe nare ir BTS toliau buvo stiprinami. Ryšiai su Čekija ir Latvija jau veikia. Iki šiol ryšiai užmegzti su penkiomis valstybėmis narėmis (ryšiai su Bulgarija ir Rumunija užmegzti 2012 m.). Su Suomija, Vengrija ir Lenkija užmegzti bandomieji ryšiai ir kiekviena valstybė narė pasirašė SM, kuriame reglamentuojamas ryšio naudojimas. Tikimasi, kad šie ryšiai pradės veikti 2014 m. pradžioje. Eurojusto įgyvendinimo pažangos ataskaita Tarybai ir Komisijai paskelbta 2013 m. liepos 19 d. Tarybos dokumente 12582/13.

2.4. Eurojustas ir JTG

JTG yra specifinė tarpvalstybinė teisinės pagalbos priemonė, kuri leidžia tiesiogiai keistis informacija ir įrodymais komandoje nesinaudojant įprastais STP prašymais, ir ji išlieka viena svarbiausių veiklos priemonių, kuria gali naudotis teisėsaugos ir teisminių institucijų pareigūnai praktikai.

Konkretus Eurojusto vaidmuo sudarant JTG ir užtikrinant jų veiklą 2013 m. iš esmės susijęs su: i) JTG tinkamų bylų nustatymu; ii) konsultacijų ir informacijos apie įvairias procedūrines sistemas teikimu; iii) JTG susitarimų projektų rengimu arba šių susitarimų ir operatyvinių veiksmų planų praplėtimu; iv) operacijų dienų koordinavimu ir v) paramos JTG teikimu per koordinacinius pasitarimus.

2.4.1. Eurojusto darbas su bylomis

Paaiškėjo, kad Eurojusto patalpose arba valstybėse narėse rengiami koordinaciniai pasitarimai yra naudinga priemonė, padedanti nustatyti operatyvinius

JTG tikslus ir užtikrinti jų stebėseną, vertinti bendrus tyrimo veiksmus ir priimti sprendimus dėl tolesnių priemonių. Šios priemonės apėmė: vienu metu vykdomų sulaikymų planavimą, EAO arba STP prašymų trečiosioms šalims pateikimą ir vykdymą, susitarimą dėl konfiskavimo priemonių ir veiksmus, kurių turi imtis JTG deleguotieji nariai. Eurojustas taip pat palengvino JTG partnerių susitarimų dėl baudžiamojo persekiojimo strategijų vykdymą, kuriuos reikia sudaryti kuo anksčiau, nes jie dažnai turi poveikį pačių tyrimų eigai.

Pastaraisiais metais Eurojustas rėmė JTG sudarymą pagal 2000 m. STP konvencijos 13 straipsnį arba 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pamatinį sprendimą dėl JTG. Vis dėlto dėl tyrimų pobūdžio arba poreikio įtraukti trečiąsias šalis į tyrimo veiksmus Eurojustas 2013 m. taip pat teikė specialiąsias žinias, susijusias su pagal kitas teises priemonės, pvz., Jungtinių Tautų konvenciją prieš organizuotą nusikalstamumą, Konvenciją dėl muitinės administracijų tarpusavio

pagalbos ir bendradarbiavimo (konvencija „Neapolis II“), ir pagal dvišales sutartis sudarytomis JTG.

Faktai ir skaičiai. 2013 m. viena prioritetinių Eurojusto užduočių buvo teikti paramą sudarant JTG ir remiant jų darbą. Ataskaitiniu laikotarpiu nacionaliniai nariai rėmė 102 JTG, iš kurių 42 buvo sudarytos tik 2013 m. Nacionaliniai nariai JTG grupėse veikė nacionalinių kompetentingų institucijų arba Eurojusto vardu pagal Sprendimo dėl Eurojusto 9f straipsnį.

Kaip ir ankstesniais metais, JTG nagrinėjo sunkiausio nusikalstamumo rūšis, pvz., prekybą narkotikais, prekybą žmonėmis, sukčiavimą ir pinigų plovimą. JTG taip pat vis dažniau imdavosi su elektroniniais nusikaltimais susijusių bylų. Be to, Eurojustas pagal Sprendimo dėl Eurojusto 13 straipsnio 5 dalį iš valstybių narių gavo 35 pranešimus; atsižvelgdamas į septynis tokius pranešimus, Eurojustas padėjo sudaryti JTG. Eurojustas taip pat padėjo sudaryti tris JTG, kuriose dalyvavo trečiosios šalys.

Pasikartojančios kliūtys. 2013 m. dirbdamas su bylomis Eurojustas susidūrė su tam tikromis veiksminėms JTG veikimui kenkiančiomis teisinėmis ir praktinėmis problemomis. Nustatytos šios kliūtys: skirtingi oficialūs reikalavimai, susiję su JTG susitarimo pasirašymu, teisės sistemų skirtumai, visų pirma turint omenyje įrodymų (įskaitant sulaikytus daiktus) rinkimo taisyklės, įrodymų priimtumo taisyklės, informacijos atskleidimas ir duomenų saugojimo terminai, jurisdikcijos kolizijos ir baudžiamojo proceso perdavimas. Eurojustas toliau stengiasi pašalinti šias nuolatines kliūtis ir padeda pareigūnams praktikams jas įveikti.

Sprendžiami klausimai, pvz., susiję su skirtingais liudytojų apklausos reikalavimais, dėl kurių gali kilti įrodymų priimtumo problemų. Kitas bendras klausimas susijęs su bylos informacijos atskleidimu. Kadangi greitas keitimasis informacija yra pagrindinis JTG privalumas, jos nariai iš pat pradžių turi žinoti gynybos advokatui ir teismams atskleistinos neskelbtinos informacijos turinį ir terminus pagal susijusios valstybės narės nacionalinės teisės aktus.

Kaltinamojo gynėjo teisės. Konkrečioje prekybos žmonėmis byloje pagal vienos susijusios valstybės narės teisės aktus buvo reikalaujama, kad įtariamuosius ginantys teisininkai būtų informuojami apie liudytojo apklausą ir jiems būtų suteikiama galimybė joje dalyvauti siekiant, kad per apklausą gauti įrodymai būtų laikomi priimtinais teisme. Pagal kitą susijusią jurisdikciją toks reikalavimas nebuvo nustatytas. Eurojustui padedant pasirašytame JTG susitarime buvo paaiškinti reikalavimai ir sudarytos sąlygos liu-

Prekybos žmonėmis bylos pavyzdys

Teikdamas pagalbą su prekyba žmonėmis ir areštuoto turto konfiskavimu susijusioje byloje, Eurojustas savo pagalbą sutelkė į teisminę bylos eigą. Valstybėje narėje A esančios prekybos žmonėmis aukos buvo apklaustos padedant valstybės narės B policijos pareigūnams ir prokurorams; ši apklausa buvo vykdoma pagal 1959 ir 2000 m. STP konvencijų nuostatas, kad liudytojų įrodymus būtų galima panaudoti atliekant tyrimus abiejose valstybėse narėse. Todėl aukas galėjo apklausti jų tėvynainiai, kurie buvo specialiai apmokyti dirbti su pažeidžiamomis aukomis ir liudytojais. JTG gautus parodymus tuomet abi valstybės narės galėjo panaudoti savo tyrimams.

Šioje JTG nuspręsta baudžiamąjį procesą perduoti valstybei narei B ir būtent ši valstybė narė išdavė valstybėje narėje A vykdytinus EAO. Valstybėje narėje A esantys nusikaltėliai buvo perduoti valstybei narei B, kurioje jie buvo teisiami kartu su šioje valstybėje sulaikytais savo bendrininkais. Bendradarbiaujant šioje JTG, kuriai Eurojustas pagalbą suteikė ne tik surengdamas du II lygio susitikimus, bet ir du koordinacinius susitikimus, įvertinti įrodymai, perduotas baudžiamasis procesas ir įvykdyti EAO. JTG darbo rezultatas – valstybėje narėje B priimtas galutinis apkaltinamasis nuosprendis. Eurojuste JTG partneriai aptarė tam tikras papildomas priemones, susijusias su turto konfiskavimu valstybėje narėje A, ir turtas galiausiai buvo sėkmingai konfiskuotas valstybėje narėje A.

dytojams parodymus duoti laikantis JTG šalių nacionalinės teisės aktų.

Informacijos slaptumas ir (arba) atskleidimas. Kai kurios valstybės narės prie JTG susitarimų prideda priedus, kuriuose paaiškinamos keitimosi informacija sąlygos ir informacijos slaptumo (atskleidimo) taisyklės. Laikydamosi šios praktikos valstybės narės gali suderinti savo skirtingus teisinius reikalavimus.

JTG, kurioje buvo nagrinėjama nužudymo byla, susitarta, kad iš esmės šalys turėtų neribotą prieigą prie informacijos ir galėtų ja be suvaržymų naudotis ir dalytis, išskyrus atvejį, kai viena iš šalių apriboja tokios informacijos naudojimą (pvz., informacijos kaip įrodymų teisme naudojimo apribojimas).

2.4.2. Metinis JTG ekspertų susitikimas

Toliau vykdydamas programą, kuria siekiama skatinti sudaryti JTG, Eurojustas, bendradarbiaudamas su Europolu, savo patalpose surengė 9-ąjį metinį nacionalinių ekspertų susitikimą dėl JTG.

Ekspertai sutarė, kad būtų parengtas klausimų, kurie turi būti aptariami prieš sudarant JTG, kontrolinis sąrašas, ir, siekiant laikytis gerosios praktikos, prie jo būtų pridamos dalyvaujančių valstybių narių informacijos atskleidimui taikytinos taisyklės. Dalyviai taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad reikėtų reguliariai atlikti JTG sudarymo tikslingumo ir veiksmingumo rizikos vertinimus, visų pirma atsižvelgiant į informacijos atskleidimo ir slaptiems klausimams taikytinus teisės aktus. Susitikimo išvados bus paskelbtos Tarybos dokumente ir su jomis bus galima susipažinti Eurojusto svetainėje.

Pareigūnai praktikai mano, kad JTG vertinimas yra labai svarbus jų darbui, nes sudaro sąlygas pareigūnams praktikams nustatyti JTG privalumus arba trūkumus. Eurojustas pripažįsta ir aktyviai remia JTG

vertinimą, kuris duoda papildomos naudos. Daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti 4 skyriuje „2013 m. Eurojusto dėmesio centre – JTG vertinimas“.

2.4.3. JTG skiriamas finansavimas ir (arba) finansinė parama

2010–2013 m. Eurojustas rėmė 22 valstybėse narėse sudarytas 95 skirtingas JTG ir iš esmės padėjo populiarinti JTG Europos Sąjungoje.

Įgyvendinant antrąjį JTG finansavimo projektą, liepos ir rugpjūčio mėn. buvo paskelbti du papildomi kvietimai iki 2013 m. pabaigos teikti paraiškas dėl operatyvinių poreikių; buvo gautos 36 naujos paraiškos, kurios dar kartą patvirtino nustatytas tendencijas ir projekto sėkmingumą. Susijusią informaciją galima rasti Eurojusto svetainėje arba spustelėjus šią nuorodą: <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/Eurojust-Support-JITs/JITS-Funding/Pages/jits-funding-project.aspx>.

2013 m. 34 JTG gavo finansinę paramą iš Eurojusto, 18 iš jų buvo sudarytos 2013 m. Eurojustas kitais metais toliau finansiškai remia JTG veiklą. Nuo 2014 m. finansavimą gali gauti trečiosios šalys, kurios yra su viena arba daugiau valstybių narių susijusios JTG šalys arba dalyvės. 2014 m. bus parengta ir įgyvendinta supaprastinta procedūra, per kurią bus atsižvelgiama į ankstesnę pareigūnų praktikų patirtį ir jų pateiktą grįžtamąją informaciją.

Eurojusto darbinė veikla

3.1. Eurojusto darbas su bylomis prioritetinėse nusikalstamumo srityse

Eurojustas savo prioritetines nusikalstamumo sritis derina su nusikalstamumo prioritetais, kuriuos Taryba nustatė atsižvelgdama į 2014–2017 m. ES kovos su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu nusikalstamumu politikos ciklą. Pradinis ir sutrumpintas politikos ciklas įgyvendintas 2011–2013 m., o 2012 m. Eurojustas savo nuožiūra patvirtino šiuos šio laikotarpio prioritetus: prekyba narkotikais, neteisėta imigracija ir prekyba žmonėmis, sukčiavimas, korupcija, elektroniniai nusikaltimai, įskaitant vaikų seksualinio išnaudojimo vaizdus, pinigų plovimas, Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai, terorizmas ir MONG. Tolesniuose poskirsiuose aprašoma Eurojusto veikla šiose nusikalstamumo srityse.

2013 m. Eurojustas aktyviai rėmė visus EMPACT projektus, kuriais buvo įgyvendinami Tarybos prioritetai. Kalbant apie 2014–2017 m. ES politikos ciklą pažymėtina, kad 2013 m. Eurojustas aktyviai dalyvavo rengiant kiekvieno šių šiam laikotarpiui Tarybos patvirtintų devynių prioritetų daugiamečius strateginius planus (DSP) ir perkeltant šių DSP nuostatas į operatyvinių veiksmų planus (OVP), atsižvelgiant į įgyvendinamus EMPACT projektus. Siekdamas nuosekliai remti šiuos projektus, 2013 m. rugsėjo mėn. Eurojustas priėmė bendrąją poziciją dėl dalyvavimo lygio ir paramos, kurią jis galėtų teikti įgyvendinant konkrečias OVP priemones, pobūdžio. Be to, remdamasis 2013 m. šiuo atžvilgiu atliktu parengiamuoju darbu ir atsižvelgdamas į Tarybos prioritetus, Eurojustas patvirtins naujus 2014–2017 m. laikotarpio prioritetus.

3.1.1. Prekyba narkotikais

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	263	239
Koordinacinių pasitarimų skaičius	59	56
JTG skaičius	13	26

Daugumoje prekybos narkotikais bylų (184) tiriamas tik šis nusikaltimas, tačiau 47 bylose prekyba narkotikais susijusi su organizuotu nusikalstamumu, o 17 bylų – su pinigų plovimu. Švedija, Prancūzija ir Italija buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o bendradarbiauti prekybos narkotikais bylose dažniausiai buvo prašoma Ispanijos, Nyderlandų ir Vokietijos. Pagrindinė neteisėta medžiaga, dėl kurios atliekama daugiausia tyrimų (113), yra kokainas, po jos

eina tyrimai dėl kanapių (62). Nors darbo su bylomis kiekis šioje srityje sumažėjo, tačiau kokybiniu požiūriu Eurojusto vaidmuo šiose bylose buvo didesnis, nes koordinacinių pasitarimų skaičius liko toks pat, o JTG skaičius padvigubėjo.

Taryba, nustatydamą 2011–2013 m. kovos su organizuotu nusikalstamumu prioritetus, prekybos narkotikais problemą sprendžia įvairiais būdais. Atrodo, kad kova su prekyba sintetiniais narkotikais yra prioritetinė *per se*, tačiau kiti narkotikai priskiriami prie bendresnio pobūdžio tikslų, pvz., Vakarų Afrikoje ir Vakarų Balkanuose įsikūrusios ONG arba konteinerių, skirtų neteisėtoms prekėms gabenti, naudojimas. Eurojustas aktyviai padėjo įgyvendinti visus EMPACT projektus, susijusius su prekyba narkotikais. Visų pirma pažymėtina, kad įgyvendinant sintetinių narkotikų EMPACT projektą Eurojustas vasario ir birželio mėn. dalyvavo EMPACT susitikimuose, kuriuose vienas daž-

Prekybos narkotikais bylos pavyzdys

Bendra Belgijos ir Ispanijos policijos ir teisminė operacija, kurią rėmė Eurojustas ir Europolas, buvo nukreipta prieš Belgijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose ir Maroke nuo 2007 m. veikusį prekybos narkotikais tinklą. 2012–2013 m. vykdyta operacija baigėsi nusikalstamos grupės neutralizavimu 2013 m.

ONG nariai, kurių dauguma buvo marokiečiai, prekiaudami kanapėmis išplovė apytiksliai 50 mln. EUR. ONG turėjo kontaktinių asmenų Afrikoje, kurie augino narkotines kultūras ir gamino narkotikus, kurie vėliau iš Maroko laivu buvo gabenami į Ispaniją. Į Ispaniją atgabentus narkotikus ONG nariai perkraudavo į transporto priemones, kuriose jie buvo laikomi arba vėliau platinami visoje Europoje. Pinigų plovėjai kaip priedangą naudojo Malagoje esančią odos dirbinių parduotuvę, o kurjeriai reguliariai perveždavo grynuosius pinigus iš Belgijos į Prancūziją.

Belgijos ir Ispanijos Eurojusto biurai glaudžiai bendradarbiavo ir palengvino Ispanijos ir Belgijos institucijų siunčiamų STP

prašymų vykdymą. Siekiant palengvinti greitą keitimąsi policijos turima informacija tarp Belgijos federalinės policijos, Ispanijos *Guardia Civil* ir Europolo, Eurojustui padedant buvo sudaryta JTG.

Ispanijoje buvo pradėtos kelios bylos, susijusios su narkotikų ir pinigų poėmiai. Per Eurojuste surengtus koordinacinius pasitarimus šalys sutarė kartu su pagrindine byla atskirai nagrinėti šias bylas, kad nebūtų paženklinta pagrindiniam tyrimui, o smulkesnes narkotikų bylas įtraukti į pagrindinį tyrimą tik tuo atveju, jeigu pagrindiniame tyrime būtų pasiekta teigiamų rezultatų. Ispanijos institucijos sutiko prireikus teikti informaciją Belgijos institucijoms, net jeigu toks prašymas nebūtų susijęs su pagrindiniu tyrimu. Kad tyrimas būtų tikslingesnis, šalys taip pat sutarė sekti tik pagrindinius Ispanijoje ir Belgijoje esančius įtariamuosius. Padedamos Eurojusto, šalys sugebėjo išspręsti su elektroninių ryšių perėmimu susijusią problemą, kuri kilo dėl dviejose valstybėse narėse galiojančių skirtingų baudžiamojo proceso kodeksų. Remdamasis JTG pasiektu susitarimu, baudžiamąjį procesą dėl pagrindinio įtariamojo Briuselio prokuroras galiausiai perdavė bylą nagrinėjančiam teisėjui Torevjechoje (Ispanija).

Eurojustas operaciją rėmė teikdamas teismo medicinos, sutikrintų duomenų ir kitas analitines ataskaitas. Koordinuotos operacijos dieną sulaikyti 46 asmenys, įtariami dalyvavę ONG. Be to, atlikti 5 301 kg kanapių, 2 žvejybos laivų, 77 transporto priemonių, 20 pastatų, 5 įmonių ir 225 230 EUR grynųjų pinigų poėmiai. Viso turto vertė siekė 13 750 000 EUR.

niausiai aptariamų klausimų buvo susijęs su APAAN – narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtaku (prekursoriumi), naudojamu sintetinių narkotikų, kurie iki šiol reglamentuojami ne visose valstybėse narėse, gamybai.

2014–2017 m. ES politikos cikle Taryba, be kitų prioritetų, nustatė konkrečius prekybos sintetiniais narkotikais ir prekybos kokainu ir heroinu uždavinius. Birželio mėn. Eurojustas dalyvavo DSP susitikime sintetinių narkotikų klausimais ir DSP susitikime kokaino ir heroino klausimais. Dalyvaudamas susitikimuose Eurojustas užtikrino, kad į artimiausių ketverių metų strateginius tikslus būtų įtrauktas teismo ben-

dradarbiavimo aspektas. Eurojustas taip pat dalyvavo susitikime, kuriame buvo rengiamas OVP projektas.

Buvo tęsiamos Eurojusto ir ENNSC derybos dėl SM, o joms pasibaigus kolegija ir ENNSC valdyba patvirtino SM teksto projektą. Eurojustas padėjo rengti ES ataskaitą apie narkotikų rinkas „*Aukšto lygio prekybos narkotikais bylos per Eurojusto darbo su bylomis prizmę*“, kurią ENNSC paskelbė sausio mėn. Eurojustas ir ENNSC 2013 m. susitiko du kartus, kad apsikeistų nuomonėmis ir aptartų bendrus projektus.

Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro (angl. UNODS) paprašytas, Eurojustas padėjo atlikti aukšto lygio „*Politinės deklaracijos ir veiksmų plano dėl tarptautinio bendradarbiavimo siekiant parengti integruotą kovos su pasauline narkotikų problema strategiją*“ įgyvendinimo peržiūrą ir šiuo tikslu pateikė medžiagą, susijusią su Eurojusto strateginiu projektu, surengė seminarą prekybos narkotikais ir JTG klausimais ir pateikė statistinius duomenis apie Eurojusto darbą su bylomis.

3.1.2. Neteisėta imigracija

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	29	25
Koordinacinių pasitarimų skaičius	18	5
JTG skaičius	4	7

Eurojusto dalyvavimo neteisėtos imigracijos bylose duomenys neatspindi tikrosios padėties. Viena vertus, užregistruotų bylų ir koordinacinių pasitarimų, palyginti su 2012 m., sumažėjo; kita vertus, sudaryta beveik dukart daugiau JTG. Iš valstybių narių daugiausia bylų pradėjo Austrija, Jungtinė Karalystė ir Italija, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Belgijos, Graikijos ir Jungtinės Karalystės.

Ši nusikaltimo rūšis buvo nurodyta kaip vienas iš 2011–2013 m. laikotarpio Tarybos prioritetų. Eurojusto atstovai dalyvavo EMPACT susitikimuose neteisėtos imigracijos klausimais, tačiau šiuose susitikimuose nebuvo konkretaus poreikio dalyvauti, nes šiame projekte nuspręsta daugiau dėmesio skirti ne baudžiamiesiems tyrimams, o administraciniam požiūriui.

Neteisėtos imigracijos klausimas dar kartą buvo svarstomas kaip vienas iš 2014–2017 m. Tarybos prioritetų. Eurojustas aktyviai dalyvavo birželio mėn. įvykusiame DSP praktiniame seminare neteisėtos imigracijos 2014–2017 m. laikotarpiu klausimais. Spalio mėn. Eurojustas taip pat dalyvavo susitikime, kuriame buvo rengiamas 2014 m. OVP projektas.

Neteisėtos imigracijos bylos pavyzdys

2012 m. liepos mėn. Prancūzija pradėjo bylą dėl neteisėtą žmonių gabenimą per valstybės sieną vykdančios ONG. ONG buvo įsikūrusi Prancūzijoje, Belgijoje ir Jungtinėje Karalystėje ir buvo užmezgusi ryšius Graikijoje, Turkijoje ir Nyderlanduose. Jos logistikos sistemos struktūra buvo nepaprastai profesionali ir sudėtinga, o operacijų bazė buvo perkeliama iš Prancūzijos į Belgiją.

Neteisėti kurdų imigrantai už kiekvieną asmenį ONG mokėdavo apytiksliai 2 000 EUR grynaisiais arba banko pavedimu į Jungtinėje Karalystėje esančią sąskaitą. Vėliau neteisėti imigrantai turėdavo atvykti į Belgijos ir Prancūzijos automobilių stovėjimų aikšteles, kuriose jie buvo įlaipinami į sunkvežimius ir vežami į keltus, plaukiančius iš Kalė į Jungtinę Karalystę. Ši operacija buvo kartojama kiekvieną naktį. Manoma, kad ONG yra atsakinga už bandymus kiekvieną dieną į Jungtinę Karalystę neteisėtai pergabenti 20–30 neteisėtų imigrantų, iš jų apytiksliai 10 kasdien sėkmingai pasiekdavo savo kelionės tikslą, o kasmet taip susidarydavo apytiksliai 4 000 neteisėtų imigrantų.

Eurojustas surengė du koordinacinius pasitarimus ir taip padėjo sėkmingai ištirti bylą. Po šių pasitarimų 2012 m. spalio mėn. Prancūzija ir Belgija pasirašė JTG susitarimą. 2013 m. vasario mėn. prie šios JTG prisijungė Jungtinė Karalystė. Eurojustas JTG bendrai finansavo JTG finansavimo projekto lėšomis. 2013 m. rugpjūčio mėn. Eurojuste buvo įsteigtas koordinavimo centras, kuriam vadovavo Eurojusto Prancūzijos, Belgijos ir Jungtinės Karalystės biurai. Padėdamas tirti bylą, Europolas sukūrė Prancūzijoje mobilų biurą, kad vietoje galėtų atlikti žvalgybinės informacijos analizę.

Prancūzijos, Belgijos ir Jungtinės Karalystės policijos institucijos sėkmingai įvykdė operatyvinius veiksmus ir galiausiai sulaukė 36 asmenis, išdavė du EAO ir atliko kratas 45 patalpose. Vykdamas šiuos bendrus veiksmus ONG buvo išardyta.

3.1.3. Prekyba žmonėmis

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	60	84
Koordinacinių pasitarimų skaičius	20	24
JTG skaičius	6	15

Šios rūšies nusikaltimai Eurojuste dažniausiai tiriami kaip atskira nusikalstama veika, nors yra susiję su įvairiomis ONG bylomis (21). Seksualinis išnaudojimas yra pagrindinė Eurojusto prekybos žmonėmis bylų kategorija (56). Panašiai kaip prekybos narkotikais ir neteisėtos imigracijos bylose Eurojustas teikė daug didesnę paramą JTG; bylų taip pat gerokai padaugėjo. Iš valstybių narių daugiausia bylų pradėjo Rumunija ir Jungtinė Karalystė (32), o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Bulgarijos, Vokietijos, Rumunijos, Italijos ir Ispanijos.

Prekyba žmonėmis buvo vienas Tarybos 2011–2013 m. laikotarpio prioritetų. Eurojustas dalyvavo įvairioje su prekyba žmonėmis susijusioje veikloje. Balandžio mėn. Eurojuste apsilankė ES kovos

su prekyba žmonėmis koordinatorė Myria Vassiliadou; šis vizitas įvyko įgyvendinus strateginį projektą „Eurojusto veikla kovojant su prekyba žmonėmis“ ir priėmus „2012–2016 m. kovos su prekyba žmonėmis veiksmų planą“. Šio vizito tikslas buvo aptarti galimybes plėsti Eurojusto ir ES kovos su prekyba žmonėmis koordinatorės bendradarbiavimą kovojant su prekyba žmonėmis.

Pastaraisiais metais nekitęs prekybos žmonėmis bylų skaičius Eurojuste 2013 m. padidėjo 40 proc., palyginti su 2012 m.

Eurojusto atstovas dalyvavo EMPACT susitikimuose prekybos žmonėmis klausimais. Tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo svarba aiškiai atsispindėjo 2011–2013 m. politikos ciklo strateginiuose tiksluose.

Vienas iš teigiamų veiklos pasiekimų – Nyderlanduose pagal šį EMPACT projektą pradėta byla. Europole surengti du operatyviniai pasitarimai, o vėliau Eurojuste – ir trys koordinaciniai pasitarimai, be to, buvo sudaryta JTG. Eurojustas taip pat tapo dviejų EMPACT paprojekčių: ETUTU (nigeriečių prekybos žmonėmis aukų nustatymas ir žvalgybinės informacijos iš jų gavimas) ir prekybos žmonėmis Kinijoje (kova su prekybos žmonėmis nusikaltimais Kinijoje) asocijuotu partneriu.

Prekybos žmonėmis bylos pavyzdys

Florencijos kovos su mafija prokuratūra prašė, kad Eurojustas suteiktų pagalbą byloje, susijusioje su tarptautine prekyba narkotikais ir prekyba žmonėmis prostitucijos tikslais. Dauguma ONG įtariamųjų buvo Albanijos piliečiai. Jie gyveno Italijoje, Belgijoje, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Šveicarijoje ir Albanijoje.

Eurojuste surengti du koordinaciniai pasitarimai, kuriuose dalyvavo Italijos, Belgijos, Nyderlandų, Prancūzijos, Šveicarijos, Albanijos ir Europolo delegacijos. Per pirmuosius 2012 m. kovo mėn. vykusius koordinacinius pasitarimus dalyviai aptarė STP prašymų, kuriuos atsiuntė Italija, vykdymą ir, siekdami palengvinti bendradarbiavimą, sudarė kontaktinių asmenų įvairiose šalyse sąrašą. Pasitarime nustatyti keli lygiagretūs tyrimai, kurie dalyvaujančiose šalyse jau buvo vykdomi arba juos buvo planuojama pradėti. Po metų įvykusiame antrajame koordinaciniame pasitarime suplanuota bendros operacijos diena ir priimtas sprendimas Eurojuste įsteigti koordinavimo centrą. Europolas pateikė šioje byloje parengtą sutikrintų duomenų ataskaitą ir paaiškino, kokią paramą jis galėtų teikti Eurojuste įsteigtiems koordinavimo centrams. Siekdami palengvinti bendrą operaciją, dalyviai, prieš pradėdami operacijos dieną ir viena laikas kratas bei poėmius, sutarė nustatyti įtariamųjų buvimo vietą. Po šių pasitarimų 2013 m. balandžio mėn. Eurojuste įsteigtas koordinavimo centras. Jame dalyvavo šios šalys: Italija, Albanija, Belgija, Prancūzija ir Nyderlandai.

Eurojustas padėjo veiksmingai bendradarbiauti ir perduoti įvairius STP prašymus pasitelkiant Eurojusto nacionalinius biurus. Europolas sukūrė mobilų biurą, kuris tikruoju laiku teikė operatyvinę paramą.

Prieš įsteigiant koordinavimo centrą, Nyderlandai ir Belgija sulaikė du asmenis. Vėliau pasitelkiant koordinavimo centrą vykdant bendrus veiksmus, Albanijoje, Prancūzijoje ir Italijoje sulaikyta dar 19 asmenų, o ONG išardyta.

Prekyba žmonėmis dar kartą buvo svarstoma kaip vienas iš 2014–2017 m. Tarybos prioritetų. Eurojustas aktyviai dalyvavo DSP susitikime prekybos žmonėmis klausimais ir lapkričio mėn. vykusiame susitikime, skirtame parengti 2014 m. OVP.

3.1.4. Sukčiavimas

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	382	449
Koordinacinių pasitarimų skaičius	33	60
JTG skaičius	11	21

Darbo su sukčiavimo bylomis, palyginti su 2012 m., vėl gerokai padaugėjo (17,5 proc.); koordinacinių pasitarimų ir dalyvavimo JTG kokybė taip pat pagerėjo. Daugiausia nusikaltimų susiję tik su sukčiavimu (314 bylos) ir aiškiai neapibrėžtos kategorijos nusikaltimais (kitų rūšių sukčiavimas – 173 bylos); sukčiavimas priskiriamas apgaulės (124 bylos) ir sukčiavimo pridėtinės vertės mokesčio srityje (89 bylos) kategorijai; sąsaja su pinigų plovimu nustatyta 59 bylose, o su dalyvavimu nusikalstamoje grupėje – 45 bylose. Čekija, Portugalija ir Vengrija buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Jungtinės Karalystės, Vokietijos ir Ispanijos.

2011–2013 m. sukčiavimas nebuvo apibrėžtas kaip Tarybos prioritetas, tačiau atrodo, kad tai viena iš SOC-TA numatytų nusikalstamumo grėsmių.

Kalbant apie 2014–2017 m. laikotarpį, atrodo, kad Taryba sukčiavimą akcizų srityje ir dingusio prekiautojo sukčiavimą Bendrijoje priskyrė prie nusikalstamumo prioritetų. Šie nusikaltimai priklauso tam pačiam prioritetui, tačiau faktiškai jie išskiriami kaip atskiri papildomi prioritetai, dėl kurių sudarytos atskiros konkrečios ekspertų grupės ir rengiami atskiri susitikimai. Eurojustas dalyvavo tiek liepos mėn. vykusiuose DSP susitikimuose, tiek spalio mėn. vykusiuose OVP projekto rengimo susitikimuose, kuriuose aptarti atitinkami papildomi prioritetai.

Eurojustas aktyviai dalyvavo pirmajame metiniame Europos bankomatų saugumo komandos forume dėl finansinių nusikaltimų ir saugumo, kuris buvo surengtas birželio 13–14 d. Hagoje ir kuriame aptarti įvairūs klausimai, susiję su mokėjimo kortelių vagystėmis ir sukčiavimu. Eurojusto atstovas taip pat perskaitė pranešimą, kuriame daugiausia dėmesio skyrė turto išieškojimo klausimams, su kuriais Eurojustas susidūrė savo darbe; šis pranešimas perskaitytas Europolo surengtoje konferencijoje „Kova su sunkiais ir organizuotais mokesčių nusikaltimais: nusikalstamas piktnaudžiavimas lengvatinių mokesčių priemonėmis“, kuri įvyko lapkričio 27–28 d.

Sukčiavimo bylos pavyzdys

Vengrijos institucijos atskleidė ONG, kuri neteisėtai prekiaavo suklastotais vaistais ir neteisėtai platino neregistruotus vaistus. ONG vaistus importavo iš Indijos ir Kinijos ir internetu platino juos 76 šalyse, įskaitant visas valstybes nares, Norvegiją ir Šveicariją. Suklastotų produktų vertė siekė 3,7 mln. EUR.

ONG vaistus vartotojams siūlė specialiose farmaciniuose požiūriu itin profesionaliai sukurtose svetainėse, kuriose šie produktai buvo pristatomi kaip teisėti vaistai. Vaistai turėjo didelę paklausą, nes klientui prieš pradėdamas juos vartoti nereikėjo atlikti medicininės apžiūros. Internetu įsigytas prekes pirkėjas gaudavo įprastu paštu.

Be Europolo paramos, kurią jis suteikė surengdamas operatyvinį pasitarimą 2013 m. kovo mėn., Vengrijos institucijos prašė, kad Eurojustas padėtų išplatinti informaciją apie bylą visose valstybėse narėse ir gauti informaciją, susijusią su lygiagrečiai valstybėse narėse vykdomais tyrimais. Galiausiai nustatytas bylos ryšys su Estijoje vykdomu tyrimu dėl vieno iš įtariamųjų. Taip pat nustatyti ryšiai su Čekijoje, Prancūzijoje, Lenkijoje ir Kroatijoje vykdomomis procedūromis. Estijos institucijos atliko Vengrijos policijos eksperto nuomonėje nurodytos vietos kratą, aptiko tūkstančius suklastotų piliulių, atliko jų poėmį ir sulaukė perpardavėją. Eurojusto suteikta pagalba byloje taip pat suteikė galimybę įšaldyti banko sąskaitas Kipre.

Pareiškus oficialų kaltinimą vienam iš įtariamųjų, baudžiamasis procesas Vengrijoje pasiekė teismo nagrinėjimo stadiją ir Eurojustas bylą užbaigė.

3.1.5. Korupcija

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	30	52
Koordinacinių pasitarimų skaičius	7	16
JTG skaičius	3	3

Bylų 2013 m. ypač padaugėjo (73 proc.), taip pat padidėjo koordinacinių pasitarimų skaičius (daugiau nei dukart). Iš visų bylų 23 bylos buvo susijusios tik su šiuo nusikaltimu, o 22 bylose taip pat buvo tiriamas pinigų plovimas. Čekija, Jungtinė Karalystė ir Latvija buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Vokietijos, Austrijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės.

2011–2013 m. ar 2014–2017 m. laikotarpiu korupcija tarp Tarybos prioritetų neminama, tačiau ji išlieka viena iš SOCTA nurodytų nusikalstamumo grėsmių. Korupcijos bylos buvo slaptos, todėl korupcijos bylos pavyzdys nepateikiamas.

Eurojustas padėjo rengti vasario mėn. pasirodžiusią pirmąją Europos Komisijos ES kovos su korupcija ataskaitą. Padėdamas rengti šią ataskaitą, Eurojustas teikė informaciją apie savo veiksmus kovojant su ko-

rupcija, darbą su korupcijos bylomis, įskaitant informaciją apie konkrečius bylos duomenis ir trečiųjų šalių dalyvavimą, nusikalstamą veiklą, susijusią su korupcija, ir korupcijos bylas, kurios užregistruotos siekiant sudaryti JTG. 2014 m. vasario 3 d. Komisija paskelbė ES kovos su korupcija ataskaitą.

3.1.6. Elektroniniai nusikaltimai

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	42	29
Koordinacinių pasitarimų skaičius	5	10
JTG skaičius	2	9

Elektorinių nusikaltimų, palyginti su 2012 m., sumažėjo; tačiau padaugėjo koordinacinių pasitarimų ir dažniau dalyvaujama JTG. Pusė bylų yra susijusios tik su elektroniniais nusikaltimais, o 11 – ir su sukčiavimu. Aštuonios bylos buvo susijusios su „vaikų išnaudojimo vaizdais“ ir aštuonios – su „duomenų vagystėmis“. Nyderlandai ir Jungtinė Karalystė buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Jungtinės Karalystės, Vokietijos ir Nyderlandų.

2011–2013 m. politikos cikle elektroniniai nusikaltimai buvo vienas iš Tarybos prioritetų, o daugiausia dėmesio skirta netinkamam interneto naudojimui. Eurojustas aktyviai dalyvavo susijusiame EMPACT projekte ir visuose su juo susijusiuose susitikimuose.

2014–2017 m. Tarybos prioritetuose elektroniniai nusikaltimai įtvirtinti trijose papildomų prioritetų srityse (vaikų seksualinis išnaudojimas, kibernetiniai išpuoliai ir sukčiavimas mokėjimo kortelėmis); dėl kiekvienos šios papildomos prioritetinės srities buvo sudarytos atskiros ekspertų grupės ir rengiami atskiri susitikimai.

Eurojustas galės savo bylas skirstyti į kategorijas pagal konkrečias nusikaltimų rūšis, kurios priklausys bendrai elektroninių nusikaltimų kategorijai. Eurojustas dalyvavo birželio mėn. vykusiuose DSP susitikimuose ir rengiant 2014 m. OVP projektus.

Elektroniniai nusikaltimai yra sparčiai plintanti nusikalstamumo sritis, todėl labai svarbu, kad visos susijusios šalys, kovodamos su elektroniniais nusikaltimais, laikytųsi bendro požiūrio. Eurojustas yra elektroninių nusikaltimų bylų tyrėjų ir prokurorų bendradarbiavimo ir teisminio koordinavimo platforma. Labai svarbu, kad pradinėse elektroninių nusikaltimų tyrimo stadijose dalyvautų įvairios teisminės institucijos, nes tai padėtų užkirsti kelią teisinėms kliūtims, atsirandančioms dėl skirtingų teisinių sistemų. Siekiant veiksmingai vykdyti baudžiamąjį persekiojimą labai svarbu koordinuoti tokių bylų tyrimus ir (elektroninių) įrodymų rinkimą.

Daugiau informacijos apie Eurojusto dalyvavimą EC3 galima rasti 3.3.2 skirsnyje „Bendradarbiavimas su Europolu ir OLAF“.

Elektroninio nusikaltimo bylos pavyzdys

ONG, pasinaudodama virusais užkrėstais kompiuteriais, neteisėtai pervedė arba bandė pervesti pinigus iš daugiausia Europoje įsikūrusių bankų klientų sąskaitų. Nuo ONG veiklos klientai nukentėjo šešiose šalyse: Austrijoje, Suomijoje, Jungtinėje Karalystėje, Belgijoje, Norvegijoje ir Nyderlanduose. Austrijos institucijoms paprašius, Eurojustas padėjo koordinuoti tyrimą su nusikaltimu susijusiose šalyse.

ONG įvykdė duomenų vagysčių išpuolius prieš įvairius nacionalinius bankus, kuriuose per internetą skleidė kenkimo programas ir atakavo bankų klientus. Bankų sąskaitų savininkams prisijungus prie savo bankų sąskaitų, sandorius atlikdavo kenkimo programa. Naudodama aukos interneto ryšį, kenkimo programa prisijungdavo prie sąskaitos, klientui nematant atlikdavo pinigų pervedimo operaciją ir sukurdavo išskylantįjį langą, kuriame buvo prašoma įrašyti sandorio patvirtinimo numerį (TAN kodą). Įrašiusi TAN kodą, auka patvirtindavo pervedimo operaciją ir pinigai būdavo pervedami visoje Europoje esantiems „pinigų mulams“, kurie nedelsiant išgrynindavo pinigus ir pervesdavo juos į trečiąsias šalis.

Po 2012 m. rugsėjo mėn. Europole vykusio operatyvinio pasitarimo, Eurojustas 2012 m. gruodžio mėn. surengė pirmąjį koordinacinį pasitarimą. Šiame pasitarime susijusios šalys apsikeitė naujausiais tyrimo rezultatais ir aptarė būsimo bendradarbiavimo ir pateiktų STP prašymų vykdymo klausimus. Dalyviai, siekdami išardyti ONG, nusprendė sudaryti JTG, kurioje dalyvautų susijusios šalys, Eurojustas ir Europolas. JTG uždavinys buvo surinkti įrodymus, pasidalyti svarbia informacija, nustatyti atsakingus asmenis, panaudoti surinktus įrodymus baudžiamojo persekiojimo tikslais ir sulaikyti bei konfiskuoti nusikalstamu būdu įgytas lėšas.

Kovo mėn. surengtame antrame koordinaciniame pasitarime aptartas JTG susitarimo projektas. Galiausiai rugpjūčio mėn. surengtas paskutinis dvi dienas trukęs koordinacinis pasitarimas. Per šį pasitarimą susijusios šalys apsikeitė informacija, gauta vykdant tyrimus, aptarė būsimą bendradarbiavimą ir JTG susitarimo, prie kurio taip pat sutiko prisijungti Nyderlandai, aspektus.

Eurojustas padėjo rengti šešių šalių JTG susitarimo projektą. Eurojustas taip pat padėjo finansuoti JTG veiklą. Be to, Eurojustas pasiūlė pasinaudoti jo specialiosiomis žiniomis vykdant STP prašymus ir koordinuojant tyrimus koordinaciniuose pasitarimuose. Koordinuojant tyrimą nustatyti įvairių duomenų vagysčių išpuolių ryšiai, susekti kai kurie „pinigų mulai“ ir nustatyta daugybė įtariamųjų.

Elektroninio nusikaltimo bylos pavyzdys

Tirdamos sukčiavimo ir ne grynųjų pinigų mokėjimo priemonių klastojimo, visų pirma bankomatuose įtaisant elektroninius skaitymo prietaisus ir taip klonuojant kredito korteles, incidentus, Ispanijos institucijos atskleidė Bulgarijoje veikiančią nusikaltėlių tinklą, kuris specializavosi darydamas šios rūšies sukčiavimo nusikaltimus ir aktyviai veikė Ispanijoje ir Bulgarijoje. Šios nusikalstamos grupės ir jos bendrininkų *modus operandi* buvo pasinaudoti Ispanijoje ir kitose valstybėse narėse esančių bankomatų finansiniais duomenimis ir sukurti fiktyvias kredito arba debito korteles. Tuomet šios kortelės buvo naudojamos didelėms sumoms iš Europos Sąjungoje ir už jos ribų esančių bankomatų išgryninti.

Gavęs Ispanijos institucijų pagalbos prašymą, Eurojustas 2013 m. balandžio mėn. surengė koordinacinį pasitarimą, į kurį buvo pakviesti Ispanijos ir Bulgarijos institucijų ir Europolo atstovai. Siekdamas palengvinti susijusių šalių bendradarbiavimą ir keitimąsi įrodymais, delegacijos nusprendė sudaryti Bulgarijos, Ispanijos, Eurojusto ir Europolo JTG. Naudodamasis JTG finansavimo projektu, Eurojustas teikė teises konsultacijas, finansavimą ir svarbią logistinę įrangą. Europolas jau pradinėse stadijose teikė operatyvinę analizę ir taip padėjo atlikti tyrimą.

2013 m. spalio mėn. rytinėje Ispanijos dalyje bendros operacijos dieną sulaikyti šeši asmenys ir atliktos trys kratos. Teisėsaugos institucijos atliko 15 prietaisų, kurie buvo naudojami PIN kodams kopijuoti, daugiau nei 10 prietaisų, skirtų informacijai iš kredito ir (arba) debito kortelių magnetinių juostelių nuskaityti, keleto nešiojamųjų kompiuterių ir bankomatų vietų planų poėmius. JTG veikė iki 2013 m. pabaigos, o papildomų JTG narių bendradarbiavimo rezultatų tikimasi sulaukti 2014 m.

3.1.7. Pinigų plovimas

Iš bylų statistikos matyti, kad jų šioje nusikalstamumo srityje daugėja. Atrodo, kad pinigų plovimas yra daugialypė nusikalstama veika, susijusi beveik su visais

Eurojusto nusikalstamumo prioritetais, visų pirma sukčiavimu, dalyvavimu ONG, korupcija ir prekyba narkotikais; taip pat matyti, kad nemažai bylų yra susijusios tik su šiuo nusikaltimu (68). Švedija, Italija ir Lenkija buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Ispanijos, Italijos ir Vokietijos.

Nors pinigų plovimas nėra laikomas prioritetiniu nusikaltimu *per se*, tačiau 2011–2013 m. Tarybos prioritetuose arba 2014–2017 m. ES politikos ciklo dokumentuose aiškiai nurodoma, kad šis nusikaltimas yra kompleksinis klausimas, į kurį reikia atsižvelgti įgyvendinant visus nusikalstamumo prioritetus. Šios srities bylų skaičius Eurojuste, kaip ir ankstesniais metais, buvo didelis.

Vykdydamas pinigų plovimo srities veiklą Eurojustas taip pat dalyvavo *darbo grupės dėl Somalio pakrantės piratų kontaktinės grupės finansinių srautų* susitikime, per kurį aptarti pinigų sekos ir finansinės žvalgybos padalinių vaidmens piratavimo jūroje bylose klausimai.

Ši grupė buvo sudaryta 2009 m. remiantis JT rezoliucija, kurios tikslas – palengvinti valstybių ir organizacijų diskusijas ir veiksmų koordinavimą siekiant pažaboti piratavimą Somalio pakrantėse.

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	144	193
Koordinacinių pasitarimų skaičius	34	49
JTG skaičius	8	13

Pinigų plovimo bylos pavyzdys

2013 m. kovo mėn. Nyderlandų biuras kreipėsi į Eurojustą prašydamas pagalbos byloje, susijusioje su ilgai trunkančiu nusikalstamu būdu, įskaitant prekybą narkotikais, įgytų lėšų plovimo tyrimu. Praėjusio amžiaus 10-ojo dešimtmečio viduryje Nyderlandų institucijos išsiuntė Andoros institucijoms STP prašymą dėl įtariamųjų iš Nyderlandų neteisėtos veiklos. Nuo šių prašymų pateikimo Nyderlandai ir Andora vykdo šių asmenų veiksmų tyrimus. 2013 m. STP prašymai nusiųsti Alikantėje ir Malagoje įsikūrusioms Ispanijos institucijoms. Juose buvo

prašoma pateikti informaciją apie tam tikro turto Ispanijoje savininkus ir kelių įtariamųjų gyvenamąsias vietas.

Pagrindinių įtariamųjų veikla, kurią iš esmės sudaro įvairūs piniginiai sandoriai, buvo susijusi su kitais įtariamaisiais ir įmonėmis. Taip pat buvo manoma, kad keletas įtariamųjų investavo į nekilnojamojo turto projektus Andoroje.

Pinigų plovimo operacijos tyrėjų dėmesio centre buvo Andoros statybos įmonė, kuri investavo į didelės apimties statybos projektus ir Andoros bankų sąskaitose laikė 16 mln. EUR.

2013 m. rugsėjo mėn. Eurojuste surengtas koordinacinis pasitarimas siekiant apsieiti informacija, kurios skubiai reikėjo pateiktiems STP prašymams įvykdyti. Baudžiamąjį persekiojimą reikėjo pradėti nedelsiant, nes nusikaltimams nuo 2014 m. sausio 1 d. būtų suėjęs senaties terminas.

Per koordinacinį pasitarimą susitarta dėl bendros operacijos, kurią turėjo remti Eurojuste įsteigtas koordinavimo centras, dienos. 2013 m. lapkričio mėn. surengta bendros operacijos diena.

Koordinavimo centre veikiantys Ispanijos ir Nyderlandų biurai padėjo koordinuoti teisminių ir teisėsaugos institucijų Andoroje, Ispanijoje ir Nyderlanduose vykdomus veiksmus. Koordinacinis pasitarimas buvo puiki bendradarbiavimo su Andora (trečiąja šalimi) pradžia. Bendros operacijos dieną Andora ir Eurojostas sėkmingai tęsė bendradarbiavimą.

Operacijos dieną sulaikyti trys įtariamieji ir atliktos kelios kratos. Atlikti 60 000 EUR grynųjų pinigų, daugybės prabangių automobilių ir namų, įskaitant daugiau nei 6 mln. EUR vertės vilą, poėmiai, taip pat išaldytos bankų sąskaitos. Įtariamųjų laukė teismo procesas Nyderlanduose.

3.1.8. Terorizmas

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	32	17
Koordinacinių pasitarimų skaičius	3	3
JTG skaičius	0	1

Terorizmo bylų sumažėjo, tačiau koordinacinių pasitarimų skaičius liko toks pat. Eurojostas teikė paramą 2013 m. sudarytoms JTG. Eurojuste dauguma šių užregistruotų bylų yra susijusios tik su terorizmu (14 bylų iš 17 susijusios tik su terorizmu). Po tris bylas pradėjo Ispanija ir Prancūzija. Pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Prancūzijos (nagrinėtos penkios bylos) ir Vokietijos, Ispanijos, Lenkijos ir Jungtinės Karalystės (kiekvienoje nagrinėta po keturias bylas).

Taryboje terorizmo klausimai atskiriami nuo organizuoto nusikalstamumo reikalų, todėl jie nepatenka į politikos ciklo taikymo sritį. Atsižvelgdamas į terorizmo bylų poveikį visuomenei, labiau nei į jų kiekį, Eurojostas terorizmą priskiria prioritetiniams klausimams.

Sausio 31 d. Eurojuste surengtas taktinis pasitarimas dėl Kurdistano darbo partijos (KDP) terorizmo – „Kova su KDP vykdomu terorizmu“. Panaši tema aptarta anksčiau 2007 m. kovo 29 d. Eurojuste surengtame taktiniame pasitarime. 2013 m. buvo vykdoma daug KDP veiklos tyrimų ir baudžiamųjų procesų, todėl pasitarime aptarti veiksmingesni kovos su KDP vykdomu terorizmu būdai ir pareigūnams praktikams suteikta galimybė pasidalyti savo patirtimi su kolegomis.

Birželio 19 ir 20 d. Eurojuste surengti strateginiai ir taktiniai pasitarimai terorizmo klausimais. Strateginiame pasitarime „2008 m. lapkričio 28 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/919/TVR papildoma nauja ir poveikis“ daugiausia dėmesio skirta 2013 m. TE-SAT ataskaitos pristatymui, TCM 16 leidiniui ir atnaujintam Eurojusto cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų ir sprogmenų (Ch-BRBS) vadovui. Eurojostas taip pat rėmė Komisijos vykdomą tyrimą dėl kovai su terorizmu valstybėse narėse taikytinos teisinės sistemos (Tarybos pamatinio sprendimo 2008/919/TVR) vertinimo. Šiomis aplinkybėmis Eurojostas parengė ataskaitos, kurioje daugiausia dėmesio buvo skiriama 2010–2012 m. baigtoms teismo byloms ir pamatinio sprendimo 3 straipsnyje nurodytoms nusikalstamoms veikoms: viešam kurstymui, verbavimui, rengimui, vagystei sunkinančiomis aplinkybėmis, turto prievartavimui ir administracinių dokumentų klastojimui, projektą.

Birželio 20 d. surengtame taktiniame pasitarime „(I)kvepiantys) užsienio kovotojų Sirijoje pavyzdžiai“ buvo nagrinėjamas Europoje pasipriešinimo patirties įgijusių kovotojų keliavimas į Siriją klausimas, taip pat aptariama valstybių narių teisminių institucijų ir prokuratūrų patirtis. Remiantis klausimynu ir taktinio pasitarimo rezultatais parengta ataskaita, kurioje aptarti valstybių narių teisinių sistemų tinkamumo, baudžiamosios politikos pokyčių reaguojant į šį reiškinį, administracinių sankcijų taikymo ir aktyvesnio keitimosi informacija vykdant tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą klausimai. Ši ataskaita 2013 m. lapkričio mėn. taip pat nusiųsta ES kovos su terorizmu koordinatoriui.

Be to, Eurojustas gavo kvietimą į 2013 m. gruodžio 5 d. vykusį teminį TVR tarybos posėdį „Kova su terorizmu: užsienio kovotojai ir sugrįžėliai kovos su terorizmu požiūriu, ypač atsižvelgiant į padėtį Sirijoje“.

Atsižvelgdamas į galimybę užmegzti asociaciją su dviem Europolo analizės darbo bylų (angl. AWF), susijusių su kova su terorizmu, analizės centrais, Eurojustas atliko dvi galimybių studijas. Šios galimybių studijos Europolui pateiktos 2013 m. vasario mėn. Europolas šiuo metu aiškinasi valstybių narių nuomonę (iki 2013 m. pabaigos ne visos valstybės narės ją pateikė). Be to, Eurojustas išleido tris TCM leidinius ir padėjo redaguoti įvairius Išorės santykių teisės centro darbo dokumentus. Nuo 2009 m. liepos mėn. Eurojustas stebėtojo teisėmis dalyvauja Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) posėdžiuose; Eurojustas taip pat dalyvavo birželio ir spalio mėn. vykusiuose FATF plenariniuose posėdžiuose.

Eurojusto ChBRBS vadove ES pareigūnams praktiškai pateikiama specializuota įvairius sektorius apimanti teisinė pagalba vykdant tarptautinių „cheminių, biologinių, radiologinių ir branduolinių medžiagų ir sprogmenų“ (ChBRBS) nusikaltimų tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą. Jame pateikiama pagrindinių ChBRBS, įskaitant atliekas, taikomų Europos ir tarptautinių administracinių ir baudžiamosios teisės aktų apžvalga. Eurojusto ChBRBS vadovas kasmet atnaujinamas ir juo dalijamasi su susijusiais išorės subjektais.

Apkaltinamųjų nuosprendžių dėl terorizmo apžvalgos (angl. TCM) leidinys yra vidaus ataskaita, kuri rengiama naudojantis atvirojo šaltinio informacija, ir joje galima susipažinti su Tarybos sprendimu 2005/671/TVR įgyvendinančių nacionalinių institucijų pateiktais duomenimis. Šiame leidinyje pateikiama ne tik apkaltinamųjų ir išteisinamųjų nuosprendžių dėl terorizmo visoje Europos Sąjungoje apžvalga, bet ir analitinė ir statistinė informacija. Pirmą kartą šis kas ketvirtį leidžiamas viešas dokumentas buvo paskelbtas 2008 m.

Finansinių veiksmų darbo grupė (FATF) yra 1989 m. įkurta tarpyvyriausybinių politikos formavimo įstaiga. Jos uždaviniai yra susiję su standartų nustatymu ir veiksmingu kovai su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu skirtų teisinių, reguliavimo ir operatyvinių priemonių įgyvendinimu. FATF parengė 40 bendrųjų ir 9 specialiąsias rekomendacijas, kurios yra pripažįstamos kaip tarptautiniai standartai ir kuriose jas skatinama priimti ir įgyvendinti pasauliniu mastu.

3.1.9. (Mobilios) organizuotos nusikalstamos grupės

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	231	257
Koordinacinių pasitarimų skaičius	43	66
JTG skaičius	5	8

Kaip ir pinigų plovimo atveju, MONG dalyvavimas yra kompleksinė kategorija ir atrodo, kad ji yra glaudžiai susijusi su kitais Eurojusto nusikalstamumo prioritetais, visų pirma prekyba narkotikais, pinigų plovimu ir sukčiavimu. Bylų padaugėjo, o koordinacinių pasitarimų skaičius beveik padvigubėjo. Prancūzija, Rumunija ir Italija buvo pagrindinės pagalbos prašančios valstybės narės, o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Italijos, Ispanijos ir Nyderlandų.

MONG buvo vienas iš 2011–2013 m. Tarybos prioritetų, todėl Eurojustas aktyviai padėjo įgyvendinti susijusį EMPACT projektą. Visų pirma pažymėtina, kad 2011–2013 m. strateginiuose tiksluose atsispindėjo aktyvesniam MONG baudžiamajam persekiojimui ir finansiniams tyrimams, kuriais siekiama atlikti iš šių nusikaltimų gautų pajamų poėmius ir jas konfiskuoti, teikiama svarba. Eurojustas dalyvavo birželio mėn. surengtame EMPACT susitikime dėl MONG, kuriame Eurojusto atstovas perskaitė pranešimą teismo bendradarbiavimo vykdant su MONG susijusius tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą tema. Šiame pranešime aptartos bendros su MONG susijusios problemos ir pateikti teismo bendradarbiavimo nagrinėjant su MONG susijusias bylas pavyzdžiai. Pranešime taip pat pateikta Eurojusto darbo su MONG bylomis ir JTG naudojimo apžvalga.

ONG bylos pavyzdys

Vienas didžiausių ir ilgiausių bendrų tyrimų Baltijos regione (vykdytas 2009 m. balandžio mėn.–2012 m. balandžio mėn.) sėkmingai užbaigtas išardžius prabangių automobilių vagystes vykdžiusią ONG. Lietuvoje įsikūrusi ir veikianti ONG pavogė 99 prabangius automobilius (56 vagystės įvykdytos Estijoje, 43 – Latvijoje). Tyrimą vykdyti padėjo Eurojustas ir Europolas.

Pasinaudojant JTG finansavimo projekto lėšomis ir bendradarbiaujant su Estijos, Latvijos ir Lietuvos institucijomis Eurojus-

te buvo sudaryta JTG. Eurojustas JTG teikė ne tik finansavimą, bet ir paramą teismo koordinavimo srityje.

2013 m. spalio mėn. trys nacionalinės institucijos per Eurojuste surengtą koordinacinį pasitarimą įvertino JTG veiklą, teismo bylos nagrinėjimo rezultatus ir įgytą patirtį. Estijos JTG vadovas operaciją, per kurią įgyta vertingos patirties ir rasti tarptautinio bendradarbiavimo būdai, apibūdino kaip itin sėkmingą. Užbaigus baudžiamąjį persekiojimą teismuose buvo priimta 11 sprendimų ir 25 apkaltinamieji nuosprendžiai. Be to, aukoms priteista apytiksliai 550 000 EUR kompensacija. Galiausiai policijos veiksmai padėjo nutraukti keturių susijusių iš Lietuvos vagių susidedančių ONG, kurios veikė Estijoje ir Latvijoje, nusikalstamas veikas.

ONG bylos pavyzdys

Balandžio mėn. Lietuva pradėjo bylą prieš tarptautiniu mastu transporto priemonių vagystes vykdančią ONG. ONG veikė iš Lietuvos. Buvo įtariama, kad ji Švedijoje, Vokietijoje, Belgijoje ir Prancūzijoje pavogtus prabangius automobilius ir sunkvežimius veždavo į Lietuvą. Eurojustas padėjo tirti bylą surengdamas II lygio susitikimą ir koordinacinį pasitarimą. Europolas pateikė analitinius duomenis, kurie buvo naudojami per koordinacinį pasitarimą planuojant tolesnius veiksmus. Analitiniai duomenys, *inter alia*, buvo susiję su bylos pradėjimo aplinkybių, nusikalstamo tinklo struktūros ir vagysčių organizavimo būdų analize. Koordinaciniame pasitarime dalyvaujančios šalys sutarė, kad išdavus EAO teisminių bylos nagrinėjimą iš karto perims Prancūzija.

Lietuva užtikrino įvykdysianti Prancūzijos ir Švedijos STP ir įsipareigojo surinkti kuo daugiau įrodymų.

Eurojustas padėjo įgyvendinti kitas šio EMPACT projekto iniciatyvas. Jis dalyvavo balandžio mėn. įvykusioje konferencijoje dėl metalų vagysčių, kuri surengta pagal EMPACT projektą. Be to, Eurojustas padėjo rengti 2013 m. spalio mėn. įvykusį seminarą, kuriame aptarti finansinių tyrimų, susijusių su MONG, klausimai.

MONG dar kartą priskirtos prie 2014–2017 m. laikotarpio prioritetų, tačiau ši kartą daugiau dėmesio skirta organizuotiems turtiniams nusikaltimams. Birželio mėn. DSP susitikime susitarta dėl naujų 2014–2017 m. strateginių tikslų, iš kurių matyti, kad Eurojustas turi dalyvauti remdamas perėjimą nuo policijos žvalgybinės veiklos prie oficialaus baudžiamojo persekiojimo.

Seminaras „Tarpvalstybinis sukčiavimas akcizų srityje: Europos Sąjungai kylančios grėsmės“

Lapkričio 14–15 d. Eurojustas ir ES pirmininkaujanti Lietuva surengė strateginį seminarą „Tarpvalstybinis sukčiavimas akcizų srityje: Europos Sąjungai kylančios grėsmės“. Prie prokurorų, teisėjų ir ES institucijų ir agentūrų atstovų prisidėjo valstybių narių mokesčių ir muitinės politikos ir operacijų departamentų pareigūnai, visi jie apsikeitė nuomonėmis dėl problemos masto ir aptarė galimus sprendimo būdus ir geriausią praktiką. Seminaro dalyviai aptarė sudėtingas bylas, susijusias su sukčiavimu cigarečių, alkoholio ir degalų akcizų srityje, ir parodė, kad dėl šios rūšies nusikalstamumo kiekvienoje valstybėje narėje patiriami milijoniniai su negautomis mokestinėmis pajamomis už tabako, alkoholio ir energijos produktus susiję nuostoliai.

Dalyviai aptarė sudėtingą nuolat tobulinamų sukčiavimo akcizų srityje schemų pobūdį, kurias taikydamos ONG išnaudoja mokesčius, muitines ir turto susigrąžinimą reglamentuojančių ES ir nacionalinių teisės aktų skirtumus ir spragas. Atsižvelgdami į tai, kad teisės aktai nėra papildomai derinami, dalyviai aptarė įvairius geriausios praktikos, kuri galėtų palengvinti valstybių narių institucijų bendradarbiavimą, įskaitant specialių Europolo analizės centrų panaudojimą siekiant palyginti ir analizuoti žvalgybos duomenis, aspektus, OLAF pagalbą planuojant bendras muitinių operacijas ir keitimąsi informacija koordinaciniuose pasitarimuose ir JTG, kurias padėjo sudaryti Eurojustas.

Siekiant veiksmingai kovoti su tarpvalstybiniu sukčiavimu akcizų srityje, reikia laikytis plataus pobūdžio požiūrio, pagal kurį, be kita ko, būtų numatytas tvirtesnis ES institucijų ir agentūrų, taip pat valstybių narių mokesčių įstaigų, muitinių, policijos ir teismo institucijų bendradarbiavimas. Sukčiavimas akcizų srityje yra vienas iš 2014–2017 m. ES politikos cikle numatytų ES kovos su sunkiu ir organizuotu nusikalstamumu prioritetų, todėl tikėtina, kad šis seminaras bus tinkamas pagrindas imtis papildomų veiksmų šioje srityje.

Strateginio seminaro išvados bus pateiktos Tarybos darbo grupėms, o 2014 m. pradžioje planuojama išleisti *Eurojusto naujienų* numerį dingusio prekytojo sukčiavimo Bendrijoje tema.

3.2. Eurojusto pagalba kitose nusikalstamumo srityse

3.2.1. ES finansiniams interesams kenkiantys nusikaltimai (FIA nusikaltimai)

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	27	31
Koordinacinių pasitarimų skaičius	5	8
JTG skaičius	1	1

Bylų skaičius, palyginti su ankstesniais metais, 2013 m. liko toks pat. Kaip nurodyta toliau, FIA nusikalstamoms veikoms priklauso trijų rūšių nusikaltimai, kurie retai nagrinėjami kaip pavienės nusikalstamos veikos; dažniausiai jos būna susijusios su sukčiavimu, organizuotu nusikalstamumu ir administracinių dokumentų klastojimu. Iš valstybių narių daugiausia bylų pradėjo Malta ir Kroatija (kiekviena pradėjo po keturias bylas), o pagalbos dažniausiai buvo prašoma iš Italijos ir Belgijos (kiekvienai pateikta prašymų penkiose bylose).

FIA nusikaltimai yra naujas Eurojusto nusikalstamumo prioritetas. Tačiau su nusikalstamomis veikomis, apie

kurias kaip apie FIA nusikaltimus pranešta Eurojusto viduje, susijusias bylas Eurojustas nagrinėjo ir anksčiau.

Gegužės mėn. Eurojustas skaitė pranešimą dėl euro ir kitų valiutų apsaugos; šis pranešimas perskaitytas *Europos valiutos padirbinėjimo ekspertų susitikime „Euro North East IV“*, kuris įvyko Rygoje (Latvija). Pranešime daugiausia dėmesio skirta pasiūlymui dėl direktyvos dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR.

Eurojustas taip pat dalyvavo pagal Periklio programą surengtame seminare, kuris rugsėjo mėn. įvyko Kovos su sukčiavimu valstybinėmis mokėjimo priemonėmis biure Rabate (Marokas). Dalyviai aptarė *Bendrijos strategiją, kuria siekiama apsaugoti eurą Viduržemio jūros teritorijoje*, ir pabrėžė, kad valstybėms narėms ir Viduržemio jūros ir Afrikos šalims būtina keistis patirtimi ir žiniomis ir nustatyti pagrindinius veiksnius, trukdančius užtikrinti veiksmingą teisinį ir policijos bendradarbiavimą vykdant tarpvalstybinius tyrimus arba jų stabdančius.

ES finansiniams interesams kenkiančio nusikaltimo bylos pavyzdys

2010 m. vasario mėn. Prancūzijos institucijos atliko septynių tonų Normandijos įmonės sandėlyje laikomų cigarečių poėmį. Cigarečių pavyzdžių sudėties analizė parodė, kad jos panašios į cigaretes, kurių poėmiai 2009 ir 2010 m. buvo atlikti Vengrijoje, Lenkijoje ir Ukrainoje. Atlikus tyrimą Prancūzijoje buvo atskleisti su cigarečių klastojimu susijusių įmonių pavadinimai ir nustatytas galimas ryšys su Jungtine Karalyste ir Vokietija. Sulaikius tam tikrus įtariamuosius, buvo nustatyta netoli kelių kaimyninių valstybių narių veikianti Ukrainos ONG. Nustatytas fiktyvus komercinis maršrutas tarp Ukrainos ir Jungtinės Karalystės, sukurtas siekiant nusišluoti organizuotą kontrabandą ir suklastotų cigarečių importą. Čekijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Italijoje ir Slovakijoje nustatyti su kontrabanda susiję asmenys ir įmonės.

Eurojusto paprašyta padėti koordinuoti tyrimus susijusiose valstybėse narėse ir įvykdyti keletą STP prašymų. Pirmas koordinacinis pasitarimas įvyko 2011 m. gegužės mėn.; per šį pasitarimą aptarti anksčiau pateiktų STP prašymų vykdymo klausimai ir tolesni bendradarbiavimo veiksmai. Sulaikius pagrindinį įtariamąjį įsteigtas koordinavimo centras, kuriam vadovavo Prancūzijos biuras. Bendros operacijos dieną sulaikyti dar šeši įtariamieji, o Vokietijoje, Italijoje, Čekijoje ir Slovakijoje vienu metu atliktos privačių būstų ir įmonių kratos. 2011 m. lapkričio mėn. surengtas antras koordinacinis pasitarimas siekiant įvertinti, kaip sekasi vykdyti STP prašymus. Trečiame koordinaciniame pasitarime, kuris įvyko 2012 m. birželio mėn., aptarti likę bendradarbiavimo poreikiai. Kitą dieną Prancūzijos institucijos surengė dvišalį koordinacinį pasitarimą su Ukraina, kuriame Ukraina patvirtino, kad

pagrindinio įtariamojo turtą galima išaldyti iki byla bus perduota nagrinėti teismui.

Tvarkydamas duomenis BTS Eurojustas nustatė ryšį su kita Prancūzijos byla, apie kurią nacionalinės institucijos dar nežinojo. Europolas šioje byloje taip pat pasiūlė teikti operatyvinę pagalbą. Sėkmingas tyrimo koordinavimas 2013 m. rugpjūčio mėn. padėjo nuteisti 11 įtariamųjų. Grupės organizatorius nuteistas 10 metų laisvės atėmimo bausmė. Be to, Prancūzijoje, Čekijoje ir Ukrainoje buvo išaldyta nemažai turto ir buvo atlikti jo poėmiai, o teismas nusprendė penkiems įtariamiesiems skirti bendrą 2 mln. EUR baudą, kurią jie solidariai turėjo atlyginti muitinėms. Pagrindinis įtariamasis apskundė Reno teismo sprendimą. 2013 m. skundas dar buvo nagrinėjamas.

3.2.2. Nusikaltimai aplinkai

Nusikalstamumo statistika	2012	2013
Užregistruotų bylų skaičius	3	8
Koordinacinių pasitarimų skaičius	-	-
JTG skaičius	-	-

Eurojusto darbe su bylomis pasitaikė tik keletas nusikaltimų aplinkai bylų. 2012 m. bylų gerokai padaugėjo, tačiau jų skaičius vis tiek išlieka mažas. Buvo nagrinėjamos šiai nusikaltimų rūšiai priklausančios savo esme panašios nusikaltimų aplinkai ir neteisėtos prekybos nykstančių rūšių gyvūnais bylos. Bylas užregistravo Bulgarija, Vengrija, Nyderlandai, Portugalija, Švedija ir Slovėnija.

2013 m. SOCTA nusikaltimai aplinkai įvardyti kaip Europos Sąjungoje kylanti grėsmė. Nusikaltimai aplinkai dažnai yra tarpvalstybinio pobūdžio ir gali būti sunkūs ir organizuoti, tačiau, nors jų mastas Europos Sąjungoje auga, statistika rodo, kad valstybėse narėse ne tik dažnai nepradedamas baudžiamasis persekiojimas, bet ir nepriimami apkaltinamieji nuosprendžiai.

2013 m. pavasarį Eurojustas pradėjo įgyvendinti su nusikaltimais aplinkai susijusį strateginį projektą. Strateginiame projekte bus vertinamas teisminis bendradarbiavimas nusikaltimų aplinkai srityje ir pareigūnų praktikų poreikiai šioje konkrečioje srityje, nustatomos nusikaltimų aplinkai baudžiamajam persekiojimui kylančios kliūtys ir geriausia praktika, taip pat ieškoma sprendimo būdų, kurie padėtų veiksmingiau išnaudoti turimas teisinės priemones.

Įgyvendinant strateginį projektą, valstybėms narėms, JAV ir Norvegijai nusiųstas klausimynas apie nusikaltimų aplinkai baudžiamajam persekiojimui kylančias kliūtis, visų pirma atsižvelgiant į neteisėtą prekybą atliekomis ir nykstančiomis rūšimis. Remiantis 27 respondentų pateiktais atsakymais visoje Europoje pradėta išsami pažangos analizė.

Nusikaltimo aplinkai bylos pavyzdys

Švedijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Suomijoje veikianti ONG buvo įtariama nelegalia laukinių paukščių kiaušinių prekyba stambiu mastu. Vieno iš kaltinamųjų namuose rasta daugiau nei 200 laukinių paukščių kiaušinių. Jungtinėje Karalystėje asmeniui pateikti kaltinimai dėl kelių nusikalstamų veikų: kiaušinių pirkimo, pardavimo, siūlymo juos parduoti ir paukščių kiaušinių laikymo, kuriomis buvo pažeisti Jungtinės Karalystės nacionaliniai gyvosios gamtos teisės aktai. Šis asmuo buvo pripažintas kaltu – už neteisėtą prekybą laukinių ir retų paukščių kiaušiniaus jam skirta 220 valandų viešųjų darbų.

Švedijoje kaltinimai buvo pareikšti už medžioklės metu padarytas nusikalstamas veikas, pajamų iš medžioklės gavimą ir nusikalstamas veikas, susijusias su saugomų nykstančių rūšių gyvūnais. Manoma, kad nusikalstama veikla buvo vykdoma 2003–2010 m. Dauguma neteisėtai surinktų ir parduotų kiaušinių taikoma apsauga pagal ES teisės aktus, kuriais Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencija (CITES konvencija) perkeliama į ES teisę (1996 m. gruodžio 6 d. Tarybos reglamentas dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą).

Padėdamas sudaryti Suomijos ir Švedijos JTG ir dalyvaudamas jos veikloje, Eurojustas atliko esminį vaidmenį byloje, be to, teikė ypač reikalingą finansavimą. Veikdamas kaip koordinatorius, Eurojustas palengvino neskelbtinos informacijos perdavimą, o jo teikiamas finansavimas JTG davė aiškią papildomą naudą, nes vykdant tyrimą buvo galima pasamdyti išorės ekspertą (ornitologą).

Geresnis nusikaltimų aplinkai baudžiamojo persekiojimo koordinavimas ES.

Eurojusto vaidmuo

Eurojusto strateginis pasitarimas „*Geresnis nusikaltimų aplinkai baudžiamojo persekiojimo koordinavimas ES. Eurojusto vaidmuo*“, kuris buvo rengiamas kartu su Europos nusikaltimų aplinkai prokurorų tinklu (angl. ENPE), įvyko 2013 m. lapkričio 27–28 d. Eurojusto patalpose. Pastebėta, kad Eurojustas papildomos naudos galėjo duoti šiose srityse: STP prašymų vykdymo palengvinimas ir koordinavimas, geriausios praktikos apibendrinimas ir dalijimasis ja, informuotumo apie nusikaltimus aplinkai didinimas ir teismo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis palengvinimas. Tyrimai ir baudžiamasis persekiojimas turėtų būti koordinuojami reguliariau ir kuo anksčiau įtraukiant Eurojustą.

Strateginiame pasitarime aptartas Eurojusto pareigūnams praktikams skirtas klausimynas, kurio tikslas – išsiaiškinti nacionalinius klausimus, susijusius su nusikaltimų aplinkai, neteisėtos prekybos atliekomis ir nykstančiomis rūšimis tyrimu ir baudžiamuoju persekiojimu. Ataskaita, kurioje, *inter alia*, yra strateginio pasitarimo išvadų santrauka, Tarybos sekretariatui bus pateikta 2014 m. pradžioje, o *Eurojusto naujienų* numeris šiuo klausimu buvo paskelbtas gruodžio mėn. ir su juo galima susipažinti Eurojusto svetainėje.

Remiantis nustatytais klausimais ir įgyta patirtimi, 2014 m. tęsiant projektą bus nagrinėjamos suinteresuotiesiems subjektams skirtos galimos rekomendacijos.

3.2.3. Piratavimas jūroje

Nuo 2009 m. Eurojustas reguliariai rengė koordinacinius pasitarimus, skirtus piratavimo jūroje reiškiniui ir jo padariniams nukentėjusioms valstybėms narėms aptarti. Remdamas šiuos koordinacinius pasitarimus, kuriuose vyksta tyrimus ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančių pareigūnų praktikų diskusijos, Eurojustas

2012 m. inicijavo *piratavimo jūroje teismo apžvalgos* projektą, kuris baigtas 2013 m. rugsėjo mėn. išleidus pirmąjį MPJM leidinio numerį. MPJM leidinys pradėtas leisti siekiant skatinti piratavimo jūroje bylas nagrinėjančius prokurorus keistis informacija.

MPJM leidinys, kurį sudaro šeši skyriai, iš esmės rengiamas remiantis informacija, kurią nacionalinės institucijos prašė pateikti arba pateikė per nacionalinius biurus. Trijuose pagrindiniuose skyriuose apibūdinama piratavimo jūroje teisinė sistema, įgyta patirtis ir teismo sprendimų analizė.

MPJM leidinys buvo pristatytas rugsėjo 12 d. įvykusio koordinacinio pasitarimo operatyvinės piratavimo jūroje bylos klausimais dalyviams. MPJM leidinys bus atnaujinamas kas 18 mėnesių.

3.2.4. Eurojusto kontaktinis asmuo vaikų apsaugos klausimais

Po neoficialaus 2007 m. TVR ministrų susitikimo, kuriame vienas pagrindinių aptariamų klausimų buvo vaikų apsauga, Eurojustas paskyrė nacionalinį narį eiti kontaktinio asmens vaikų apsaugos klausimais (pvz., dingę vaikai, vaikų seksualinis išnaudojimas, prekyba vaikais ir smurtas prieš vaikus) pareigas.

Kontaktinis asmuo vaikų apsaugos klausimais bendradarbiauja su Europos finansine koalicija prieš komercinį vaikų išnaudojimą internete (angl. EFC) ir Pasauliniu kovos su vaikų seksualiniu išnaudojimu internete aljansu, ir per ES ir JAV vaikų apsaugos darbo grupę palaiko glaudžius ryšius su JAV nacionalinėmis institucijomis.

Eurojusto darbe su bylomis dažniausios nusikaltimų, nuo kurių nukentėdavo vaikai, rūšys – seksualinis išnaudojimas, prekyba žmonėmis ir vaikų išnaudojimo vaizdai. 2013 m. Eurojustas nagrinėjo 40 nusikaltimų prieš vaikus bylų, įskaitant dvi Norvegijos užregistruotas bylas. Nuo 2004 m. Eurojustas užregistravo 235 bylas, susijusias su nukentėjusiais vaikais. Be to, Eurojustas dalyvavo vienoje JTG, susijusioje su nusikaltimais prieš vaikus, ir surengė tris koordinacinius pasitarimus.

Tarybos išvadose dėl 2014–2017 m. ES prioritetų kovos su sunkių formų ir organizuotu nusikalstamumu srityje nustatymo nurodyta, kad poreikis kovoti su elektroniniais nusikaltimais, kuriais jų aukoms padaroma didelė žala, pvz., seksualinis vaikų išnaudojimas internete, turi būti laikomas prioritetu. Šiomis aplinkybėmis 2013 m. pradėtas atrinktų Europos Tarybos vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos konvencijos nuostatų taikymo tyrimas. Tyrimas atitinka Europos Tarybos stebėjimo

veiklą ir buvo vykdomas tinkamu laiku, nes pagrindinė šioje srityje galiojanti ES priemonė, t. y. Direktyva 2011/92/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, turėjo būti įgyvendinta iki 2013 m. gruodžio 18 d. Tyrimė daugiausia dėmesio skiriama

slaptų operacijų naudojimui, procesinėms apsaugos priemonėms, kuriomis gali pasinaudoti aukos, ir kiekvienoje valstybėje narėje nustatytoms bausmėms už nusikaltimus, susijusius su seksualinio vaikų išnaudojimo vaizdų gamyba ir platinimu internete.

3.3. Eurojusto santykiai

3.3.1. Santykiai su trečiosiomis šalimis ir organizacijomis už Europos Sąjungos ribų

Bendradarbiavimo susitarimai 2013 m. Eurojustas sudarė bendradarbiavimo susitarimą su Lichtenšteino Kunigaikštyste, kuris įsigaliojo tų pačių metų lapkričio 19 d. Gruodžio mėn. Eurojustas pateikė Tarybai tvirtinti Moldovos Respublikos ir Eurojusto bendradarbiavimo susitarimo projektą.

Eurojusto ryšių prokurorai Eurojuste dirbantys ryšių prokurorai pagreitina ir palengvina valstybių narių kompetentingų institucijų ir trečiųjų šalių teisminių bendradarbiavimą, nes padeda užmegzti tiesioginius ryšius arba veikia kaip nacionalinių institucijų tarpininkai. Eurojuste dirbo trys trečiųjų šalių deleguoti ryšių prokurorai (Kroatijos, Norvegijos ir JAV). Dar prieš Kroatijai įstojant į ES, Kroatijos ryšių prokuroras Eurojuste užregistravo keturias bylas. Norvegijos ryšių prokuroras užregistravo 51 bylą, kurių dauguma buvo susijusios su prekyba narkotikais ir nusikaltimais žmogaus gyvybei, sveikatai ar asmens laisvei.

Darbas su bylomis, kuriame dalyvauja trečiosios šalys Eurojustas 249 atvejais pagalbą teikė dalyvaujant trečiosioms šalims. Pagrindinės nusikaltimų rūšys šiose bylose buvo apgaulė ir sukčiavimas, pinigų plovimas ir kitos susijusios nusikalstamos veikos, prekyba narkotikais ir su ONG susijusios bylos. Šveicarija (48 atvejai), Norvegija (33), JAV (23), Kroatija (21), Serbija (15) ir Turkija (12) buvo dažniausiai dalyvaujančios trečiosios šalys. Trečiosioms šalims buvo atstovaujama 47 koordinaciniuose pasitarimuose. Dažniausiai koordinaciniuose pasitarimuose dalyvavusios trečiosios šalys buvo Šveicarija (15), Norvegija (12), JAV (9) ir Kroatija (6).

Valstybių narių kompetentingos institucijos dažnai kreipdavosi į Eurojustą prašydamos padėti įvykdyti STP prašymus ir nustatyti trečiųjų šalių kompetentingų institucijų kontaktus. Dėl kalbos barjero ir ilgai trunkančio STP prašymų vykdymo trečiosiose šalyse kilo teismo bendradarbiavimo sunkumų.

Eurojusto kontaktiniai asmenys trečiosiose šalyse Į Eurojusto kontaktinių asmenų trečiosiose šalyse tinklą įtraukti Gruzijos ir Taivano atstovai. Eurojustas taip pat toliau rėmė Vakarų Balkanuose įgyvendinamas iniciatyvas, visų pirma Komisijos projektą „Kova su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija: prokurorų tinklo stiprinimas“. Paaiškėjo, kad Eurojusto kontaktiniai asmenys trečiosiose šalyse teikė naudingą ir veiksmingą pagalbą, visų pirma Vakarų Balkanų kontaktiniams asmenims.

Gruodžio mėn. Eurojustas Slovėnijos vidaus reikalų ministerijos surengtame praktiniame seminare JTG naudojimo vietos lygmeniu kovojant su prekyba žmonėmis Vakarų Balkanuose klausimais pateikė keltą pranešimų. Pranešimuose aptartas naudojimosi JTG tarptautinis ir nacionalinis teisinis pagrindas, Eurojusto vaidmuo sudarant JTG ir užtikrinant jų veiklą, taip pat Eurojusto patirtis prekybos žmonėmis bylose, dėl kurių buvo sudaryta JTG.

SM su „IberRed“ palengvino bendradarbiavimą su Lotynų Amerikos šalimis. Eurojusto Ispanijos ir Portugalijos biurai aktyviai tarpininkavo Eurojustui atliekant darbą su bylomis. Eurojustas nustatė, kad valstybių narių į trečiąsias šalis paskirti pareigūnai teikė bylų nagrinėjimui naudingą informaciją.

Eurojustas dalyvavo spalio 7–8 d. TVR ministrų susitikime dėl bendradarbiavimo su Rytų partnerystės šalimis, t. y. Armėnija, Azerbaidžanu, Baltarusija, Gruzija, Moldovos Respublika ir Ukraina, ir remdamasis savo darbo su bylomis patirtimi, pristatė su teisiniu bendradarbiavimu susijusius teisinius klausimus, praktinius sunkumus ir geriausią praktiką.

Spalio mėn. Eurojuste taip pat įvyko UNODC surengtas Moldovos baudžiamosios teisenos profesionalų tiriamasis vizitas. Tiriamasis vizitas buvo susijęs su UNODC Moldovoje įgyvendinamu baudžiamosios teisenos politikos prekybos žmonėmis srityje projektu. Vizito į Nyderlandus metu daugiausia dėmesio buvo skiriama ES baudžiamosios teisenos institucijų požiūriui į elektroninius nusikaltimus, aktyvų tyrimų vykdymą ir kovos su prekyba žmonėmis JTG.

3.3.2. Bendradarbiavimas su Europolu ir OLAF

Europol

Pagal 2009 m. Eurojusto ir Europolo susitarimą, kurio tikslas – skatinti bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, imtasi papildomų veiksmų siekiant gerinti strateginį ir operatyvinį bendradarbiavimą. Iš Lisabonos sutartyje pateiktos nuorodos į Eurojusto koordinacinį vaidmenį, kuris grindžiamas „valstybių narių ir Europolo pateikta informacija“, ir Eurojusto darbo su bylomis matyti, kad Europolas yra svarbus partneris. Tarybai ir Komisijai teikiama bendra metinė ataskaita apie Eurojusto ir Europolo bendradarbiavimą; 2012 m. ataskaita pateikta 2013 m. balandžio mėn.

Operatyvinis bendradarbiavimas Eurojustui atliekant darbą su bylomis 2013 m., Europolo dalyvavimas davė naudos 53 bylose ir 75 koordinaciniuose pasitarimuose. Bendradarbiavimas su Europolu nagrinėjant bylas aiškiai rodo, kad ankstyvas keitimasis informacija yra naudingas.

Eurojustas padėjo rengti SOCT ir TE-SAT ataskaitas. Be to, liepos mėn. Eurojustas surengė Europolo analizės centrų projektų ir veiklos valdytojų ir Eurojusto atstovo analizės centruose susitikimą, kuriame pasidalyta patirtimi ir aptarti praktiniai bendradarbiavimo klausimai. Be 17 jau sudarytų asociacijos susitarimų, Eurojustas su analizės centrais pasirašė tris naujus asociacijos susitarimus dėl sunkaus organizuoto nusikalstamumo ir kovos su terorizmu analizės darbo bylų.

Europos kovos su elektroniniais nusikaltimais centras (EC3) 2013 m. sausio 1 d. EC3 pradėta vykdyti operatyvinė veikla ir Eurojustas, vadovaudamasis 2012 m. kovo 28 d. Komisijos komunikatu „Kova su nusikalstamumu skaitmeniniame amžiuje. Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centro kūrimas“, prisdėjo prie EC3 darbo – į Programų valdybą paskyrė nacionalinį narį ir EC3 įdarbino laikinąjį darbuotoją, kad palengvintų greitą keitimąsi informacija ir užtikrintų Eurojusto paramą vykdant tyrimus, kuriuose reikalingos teisminės procedūros.

Strateginis bendradarbiavimas Siekiant stiprinti organizacijų bendradarbiavimą, buvo reguliariai rengiami darbuotojų ir vadovų susitikimai. Be to, abi šios organizacijos kvietė viena kitą į savo renginius, visų pirma tai pasakytina apie Eurojusto strateginius seminarus ir Europolo nacionalinių padalinių vadovų susitikimus. Toliau įgyvendinamos sėkmingos darbuotojų mainų programos. Eurojustas ir Europolas vykdo darbuotojų mainų programas, kurios padeda didinti informuotumą apie abiejų organizacijų paslaugas ir funkcijas.

Elektroninių nusikaltimų bylų pavyzdžiai

Vienoje byloje, susijusioje su kredito kortelės informacijos vagyste (angl. skimming), 2013 m. balandžio mėn. pasirašytas susitarimas dėl JTG, kurios veiklą finansavo Eurojustas. Europole surengtas operatyvinis pasitarimas, o kitą dieną Eurojuste įvyko koordinacinis pasitarimas. Pirmoji operatyvinio pasitarimo Europole diena buvo skirta informacijai perduoti ir ją apsieisti, o antrąją dieną Eurojuste buvo derinami operatyviniai uždaviniai, tyrimai ir baudžiamojo persekiojimo veiksmai. Eurojustas dirbo su Europolo analizės centro terminalu. Ši byla yra geriausios praktikos, kuria remiantis buvo užtikrintas puikus dviejų organizacijų bendradarbiavimas ir sukurtas abipusis pasitikėjimas, pavyzdys.

Kita byla susijusi su vienu didžiausių žinomų iki šiol įvykdytų kibernetinių išpuolių. Išpuoliai įvykdyti prieš brukalų prevencijos tarnybą ir interneto apsaugos įmonę. Išpuolių mastas buvo toks didelis, kad visame pasaulyje nukentėjo milijonai interneto paslaugų naudotojų. Greitai sulaikyti įtariamąjį ir atlikti kratą buvo įmanoma dėl Eurojusto koordinacinių veiksmų ir operatyvaus bei veiksmingo bendradarbiavimo su susijusiu Europolo ryšių palaikymo pareigūnų biuru.

OLAF

Siekdami aktyviau kovoti su sukčiavimu, korupcija ir kitais Europos Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais, 2008 m. Eurojustas ir OLAF sudarė praktinį susitarimą dėl bendradarbiavimo tvarkos.

Operatyvinis bendradarbiavimas 2013 m. Eurojustas ir OLAF drauge dirbo keturiose bylose; dvi bylos buvo tęsiamos nuo praėjusių metų, o 2013 m. Eurojustas užregistravo dvi naujas bylas, kuriose dalyvavo OLAF. OLAF dalyvavo viename koordinaciniame pasitarime. Eurojusto darbas su bylomis rodo, kad bendras Eurojusto ir OLAF dalyvavimas koordinaciniuose pasitarimuose padėjo geriau nustatyti ryšius su kitų valstybių narių bylomis ir geriau suprasti sudėtingus tarpvalstybinio masto FIA nusikaltimus. Atidžiau nagrinėjant bylas dažnai paaiškėdavo, kad „su viena valstybe nare“ susijusios FIA bylos (Sprendimo

dėl Eurojusto 3 straipsnio 3 dalis) yra „su keliomis valstybėmis narėmis“ susijusios FIA bylos (Sprendimo dėl Eurojusto 3 straipsnio 1 dalis). Todėl susijusių valstybių būdavo kur kas daugiau nei nustatyta iš pradžių.

Eurojusto ir (arba) OLAF dalyvavimas FIA byloje nustatomas įvertinus kiekvieną bylą, o atliekant šį vertinimą būtina atsižvelgti į įvairius aspektus. Tai apima šių institucijų dalyvavimo nagrinėjamoje byloje papildomą naudą ir tikėtiną poveikį vykdomam tyrimui. Geras Eurojusto, OLAF ir nacionalinių institucijų ryšių palaikymas yra labai svarbus siekiant išsiaiškinti

ir suprasti Eurojusto ar OLAF nedalyvavimo byloje atvejus, kai jų dalyvavimas iš pirmo žvilgsnio galėtų atrodyti svarbus.

Strateginis bendradarbiavimas Reguliarūs ryšių komandos susitikimai buvo tęsiami, o 2013 m. daugiausia dėmesio skirta būdams, kuriais būtų galima užregistruoti daugiau bendrų bylų, ir glaudesniai bendradarbiavimui. Gruodžio mėn. Eurojustas surengė pirmąją mokymų sesiją OLAF tyrėjams. Siekiant sukurti bendradarbiavimo, įskaitant keitimąsi bylų santraukomis, gaires ir kriterijus, numatyta imtis papildomų veiksmų.

3.4. Darbo su bylomis bendros problemos ir geriausia praktika

Bendri klausimai Eurojusto darbas su bylomis yra toks įvairus, kad sunku išskirti net kelis svarbesnius bendro pobūdžio vardiklius. Dauguma bylų susijusios su Europos Sąjungos baudžiamąjį persekiojimą vykdančių ir teisminių institucijų pateiktais teisinės pagalbos prašymais, kuriuos iš esmės reglamentuoja 1959 m. Europos Tarybos konvencija dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose ir 2000 m. Europos konvencija dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (toliau – STP konvencijos). Kitos svarbios užduotys susijusios su valstybių narių kompetentingų institucijų vykdomais EAO. Su konkrečiomis nusikaltimų rūšimis, koordinaciniais pasitarimais, koordinavimo centrais ir JTG susijęs darbas ir klausimai paaiškinti kitur, todėl šiame skirsnyje aptariami tik bendri STP ir EAO klausimai. Laikantis šio bendro požiūrio, iš daugumos bylų matyti, kad susijusioms nacionalinėms institucijoms užmezgant tinkamus ir veiksmingus tarpusavio ryšius kyla sunkumų. Šis klausimas Eurojustui yra ir visada buvo gyvybiškai svarbus ir Eurojusto įsikišimas turi didelę svarbą. Dėl nesusipratimų ir nenusimanymo apie užsienio teisės sistemas, jose galiojančias normas ir jų struktūrą kyla sunkumų, kuriuos Eurojustas padeda įveikti. Dauguma Europos teisėjų ir prokuro-rų savo kasdienėje veikloje vis dar nėra susidūrę su STP arba EAO.

Eurojustas gali padėti visais STP klausimais. Nacionaliniai biurai supranta savo nacionalinių sistemų ypatumus ir savoje šalyje gali remtis patikimais tinklais. Jie gali patarti STP prašymų rengimo klausimais, paaiškinti, kaip, atsižvelgiant į nacionalines nuostatas, turi būti aiškinama STP konvencija, ir padėti greičiau įvykdyti konkrečius STP prašymus. Taip pat reikėtų tinkamai įvertinti žinojimo, kad prašymas yra išnagrinėtas, ir jo įvykdymo termino nustatymo svarbą. Pa-

aiškėjo, kad Eurojustas yra svarbus tarpininkas, padėdavęs tuomet, kai už bendrąją procedūrą STP bylose tiesiogiai atsakingi nacionalinių teisminių institucijų asmenys neįstengdavo susitarti. Teikdamas pagalbą Eurojustas nuolat pabrėždavo gero ryšių palaikymo svarbą. Palengvindamas išankstines ir aktyvias pagalbos prašančių teisminių institucijų ir teisminių institucijų, kurių pagalbos prašoma, konsultacijas, Eurojustas padeda greičiau ir veiksmingiau spręsti teises ir praktines problemas. Veiksmai, kurių imamasi įvykdyti STP, taip pat gali būti labai svarbūs sėkmingam bendradarbiavimui.

Eurojustas taip pat padeda nacionalinėms institucijoms šalinti sunkumus, kylančius dėl nevienodų nacionalinių normų, pvz., susijusių su elektroniniu stebėjimu ir specialiomis tyrimo priemonėmis. Visoje Europoje galiojančios procesinės normos yra gana skirtingos, o leidžiamos taikyti priemonės gali iš esmės skirtis. Kitoje teisės sistemoje renkami įrodymai vėliau turėtų galioti pagalbos prašančios valstybės narės teismuose.

Atsižvelgiant į Sprendimo dėl Eurojusto 7 straipsnio 3 dalį, Eurojusto kolegija konkrečioje byloje turėjo galimybę išaiškinti žodžius „pakartotiniai atsisakymai ar sunkumai, susiję su prašymų ir sprendimų dėl teismo bendradarbiavimo vykdymu“. Kolegija nenustatė, kad ši frazė buvo taikoma konkrečioms bylos aplinkybėms. Vis dėlto Eurojusto patirtis rodo, kad nustatant, ar šie „pakartotiniai atsisakymai arba sunkumai“ reiškia i) vieną prašymą, ii) daugiau nei vieną prašymą arba iii) tai, kad šį vertinimą reikia atlikti kiekvienoje byloje nepaisant prašymų skaičiaus, kyla sunkumų. Todėl Eurojustas naujo Reglamento dėl Eurojusto projekte siūlys patikslinti šią frazę.

Europos arešto orderiai 2013 m. Eurojuste užregistruota 217 bylų dėl EAO vykdymo. Lenkijos, Austrijos, Belgijos ir Bulgarijos biurai pateikė daugiausia pagalbos prašymų dėl EAO vykdymo. Daugiausia prašymų dėl EAO vykdymo gavo Italijos, Ispanijos ir Jungtinės Karalystės biurai.

Eurojustas padeda valstybių narių kompetentingoms institucijoms greitai įvykdyti EAO, pvz., užtikrindamas, kad dėl jurisdikcijos kolizijų valstybės narės negalėtų atsisakyti vykdyti EAO prašymų pagal Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio 4 straipsnio 2 dalį. Pavyzdžiui, prekybos narkotikais byloje, kurią tiria dviejų valstybių narių institucijos, viena iš valstybių narių gali sulaikyti daug įtariamųjų, o kitos valstybės narės institucijos gali siekti dėl tų pačių įtariamųjų išduoti EAO. Eurojustas gali padėti valstybėms narėms bendromis jėgomis nuspręsti, kuri iš jų turi geriausias galimybes iškelti baudžiamąją bylą ir taip išspręsti galimą jurisdikcijos kolizijos klausimą.

2013 m. Eurojuste pagal Pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio 16 straipsnį pradėtos šešios bylos dėl išduotų kolizinių EAO. Visos šios bylos buvo sėkmingai baigtos pritaikius 2011 m. Eurojusto *Rekomendacijas dėl vidaus procedūrų teikiant Eurojusto nuomonę dėl Europos arešto orderių konkurencijos*. Dalyvaudamas šiose bylose Eurojustas taip pat teikė informaciją apie kitose valstybėse narėse galiojančias teises ir procesines normas ir atitinkamose bylose rekomendavo pasinaudoti alternatyviomis teismo bendradarbiavimo priemonėmis, pvz., laikinu prašomo išduoti asmens perdavimu arba STP prašymo pateikimu, siekiant gauti parodymus arba apklausti liudytojus naudojant vaizdo konferencijos įrangą.

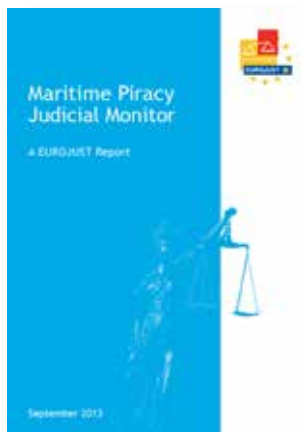
Vienas pagrindinių valstybėms narėms kylančių praktinių uždavinių susijęs su EAO taikomais kalbos rei-

kalavimais. Pagrindų sprendimo dėl Europos arešto orderio 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad EAP turi būti išverstas į vykdančiosios valstybės narės kalbą. Iš Eurojusto darbo su bylomis matyti, kad nemažai sunkumų, susijusių su gautų išverstų dokumentų supratimu, ir problemų padengiant išlaidas, atsirandančias siekiant užtikrinti, kad EAP būtų išversti laiku, kyla dar prieš išduodant EAO.

Nutarimai įšaldyti, konfiskavimas ir turto susigrąžinimas Nepaisant šioje srityje galiojančių pamatinių sprendimų, valstybėse narėse galiojančių nacionalinės teisės aktų ir procesinės normos, reglamentuojančios nutarimus įšaldyti, konfiskavimą ir turto susigrąžinimą, iš esmės skiriasi. Dėl šių skirtumų sėkmingai vykdyti baudžiamąjį persekiojimą tokiose bylose gali būti labai sunku, nes praktikoje dauguma valstybių narių negali įvykdyti STP prašymų, susijusių su nusikalstamu būdu įgytų lėšų nustatymu ir iššaldymu, arba pripažinti kitų valstybių narių teismuose priimtų nutarimų konfiskuoti, jeigu kitoje valstybėje narėje galiojančios normos iš esmės skiriasi.

Dalyvaudamas darbe su bylomis ir imdamasis informuotumo didinimo veiksmų, Eurojustas ir toliau padeda šalinti kai kuriuos šių sunkumų. 2013 m. dirbdamas su šios srities bylomis, Eurojustas iš esmės konsultavo nacionalines institucijas skirtingų galiojančių teisinių ir procesinių reikalavimų skirtumų klausimais ir padėjo tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo institucijoms vienu metu įvykdyti nutarimus įšaldyti. Kovo mėn. Eurojustas taip pat paskelbė pranešimą dėl neapkaitinamuoju nuosprendžiu pagrįsto konfiskavimo ir užpildė Komisijos klausimyną, kuriuo remiantis bus rengiamas *Lyginamasis teisės tyrimas dėl nutarimų įšaldyti ir konfiskuoti nusikalstamu būdu įgytą turtą abipusio pripažinimo įgyvendinimo Europos Sąjungoje*.

Eurojusto leidinių pavyzdžiai

2013 m. Eurojusto dëmesio centre –
JTG vertinimas

JTG vertinimo projektas

- ▶ Kaip nustatote, kurioms byloms reikia sudaryti JTГ?
- ▶ Kaip padedate inicijuoti lygiagrečius tyrimus skirtingose susijusiose šalyse prieš sudarant JTГ?
- ▶ Kaip keičiamasi žvalgybos informacija ir įrodymais sudarius JTГ?
- ▶ Kaip koordinuojamos ir įgyvendinamos tyrimo priemonės?
- ▶ Kaip skirtingose šalyse užtikrinamas įrodymų priimtumas?
- ▶ Kokią papildomą naudą JTГ duoda vykdant bylos tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą?

Tai tik keli klausimai, į kuriuos ketinama atsakyti JTГ vertinimo projekte, kurį 2013 m. inicijavo JTГ nacionalinių ekspertų tinklas. 2012 m. spalio mėn. įgyvendindami savo 8-ojo metinio susitikimo išvadas, nacionaliniai ekspertai pavedė JTГ tinklo sekretariatui inicijuoti standartinės formos, kuri padėtų įvertinti JTГ nacionaliniu lygmeniu, rengimą ir padėti ją rengti.

Projekte nustatyti du uždaviniai.

Pirma, jis turėtų padėti pareigūnams praktikams įvertinti JTГ pasiektus rezultatus. Nors nuo 2002 m. birželio 13 d. Pagrindų sprendimo dėl JTГ 2002/465/TVR įgyvendinimo praėjo dešimt metų, JTГ vis dar yra gana nauja bendradarbiavimo priemonė; teisminės ir teisėsaugos institucijos dažnai yra suinteresuotos aptarti savo sudarytų ir darbą baigusių JTГ papildomą naudą ir galimus trūkumus. JTГ vertinimo forma pasitarnaus kaip tam skirtas kontrolinių klausimų sąrašas.

Antra, rinkdamos vertinimo duomenis, JTГ gausi savo žinias ir gali lengviau nustatyti pagrindines iškilusias teises ir praktines problemas ir rasti sprendimo būdus. Šiuo požiūriu atliekant vertinimą gauta informacija gali būti naudinga tiek JTГ tinklui, tiek išorės suinteresuotiesiems subjektams. ES lygmeniu JTГ veiksmingumas dar nėra išsamiai įvertintas. Todėl pareigūnų praktikų vertinimo formose pateikta grįžtamoji informacija šiuo atžvilgiu galėtų būti naudinga.

Bendradarbiaudamas su kitais kompetentingais Eurojusto padaliniais ir konsultuodamasis su Europolu, JTГ tinklo sekretoriatas parengė formos projektą. Kad būtų pateisinti pareigūnų praktikų lūkesčiai, formą taip pat padėjo rengti Eurojusto nacionaliniai biurai ir JTГ tinklo nariai. JTГ vertinimo formai nacionaliniai ekspertai pritarė 2013 m. birželio mėn. surengtame 9-ajame savo susitikime.

JTG vertinimo forma yra kokybinis įrankis ir ją pildant nereikalaujama pateikti kokių nors asmens duomenų, o tai palengvina tolesnį gautos informacijos naudojimą. Kadangi JTГ yra jungtinis darinys, JTГ vadovai, jei įmanoma, raginami bendromis jėgomis pildyti formą. Vertinimas turi būti atliekamas JTГ baigus darbą ir pasibaigus teismo proceso stadijai jį reikėtų papildyti siekiant surinkti svarbius duomenis apie problemas, kurios dėl JTГ veiklos galėjo kilti nacionaliniuose teismuose, ir apkaltinamuosius nuosprendžius.

Pasibaigus tyrimui dažniausiai bus rengiamas galutinis JTГ partnerių susitikimas vertinimui atlikti. Eurojustas gali palengvinti šį procesą parūpindamas patalpas susitikimui arba teikdamas finansinę JTГ dotaciją.

Nacionaliniams ekspertams patvirtinus formą, JTГ tinklo sekretoriatas inicijavo darbinį procesą, kad nustatytų veiksmingam JTГ vertinimui atlikti reikalingus etapus. Bendradarbiaujant su Informacijos valdymo skyriumi parengta elektroninė vertinimo forma, kurią išbandė keli nacionaliniai ekspertai. Naudojant šią formos versiją vertinimo duomenis bus galima automatiškai perkelti į duomenų bazę, kurią valdys JTГ tinklo sekretoriatas. Ši priemonė artimiausiais metais bus naudojama padedant rengti kokybines ir kiekybines ataskaitas apie JTГ.

Eurojuste JTГ vertinimas vyko du kartus. 2013 m. birželio mėn. Eurojustas padėjo surengti du susitikimus JTГ vertinimo klausimais, kuriuose buvo galima išbandyti formą, o jos turinį patikslinti atsižvelgiant į darbinius poreikius.

Atlikus šiuos vertinimus jau gauta vertingos informacijos. Pavyzdžiui, vienoje prekybos narkotikais byloje pabrėžta, kaip svarbu JTГ partneriams nuolat keistis informacija siekiant užtikrinti tinkamą tyrimo veiksmų koordinavimą, be to, nurodyta, kad Eurojusto pa-

skolinta ryšių įranga, už kurią sumokėta JTG lėšomis, šioje byloje buvo pagrindinis sėkmę nulėmęs veiksnys. Vykdydami lygiagrečius, tačiau nebūtinai tokio paties modelio tyrimus, JTG partneriai taip pat manė, kad būtina kuo anksčiau aptarti galimas jurisdikcijos kolizijas ir atsižvelgti į tai, kokią įtaką šis klausimas gali turėti vykdant EAO.

Vertinimas taip pat gali padėti formuoti geriausią praktiką. Pavyzdžiui, neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną atveju JTG partneriai

nusprendė bendromis jėgomis stengtis užtikrinti bendradarbiavimą su migrantų kilmės šalimi.

Todėl JTG partnerių pateikti STP prašymai buvo koordinuojami ir pateikti vienu metu, taip norint pabrėžti bendro požiūrio laikymąsi.

Daugumoje iki šiol nagrinėtų bylų JTG sudarymo ir darbo patirtis įvertinta palankiai. JTG yra ne tik veiksminga bendradarbiavimo priemonė, bet ir būdas susipažinti su kitomis teisės sistemomis, darbo metodais ir profesinėmis kultūromis.

THE NEW DRAFT REGULATION ON EUROJUST:

AN IMPROVEMENT IN THE FIGHT
AGAINST CROSS-BORDER CRIME?

Teisės aktų naujovės

Tema

Tarybos sprendimo įgyvendinimo vertinimas

Teisinė sistema. 14 valstybių narių ir Europos Komisijos iniciatyva 2008 m. persvarstyta Eurojusto teisinė sistema, šio persvarstymo tikslas – stiprinti Eurojustą ir didinti jo operatyvinį veiksmingumą.

Pagrindiniai Tarybos sprendimo 2009/426 dėl Eurojusto stiprinimo ir iš dalies keičiančio Sprendimą 2002/187/TVR, įkuriantį Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais, uždaviniai yra šie:

- ▶ stiprinti nacionalinių narių statusą ir nacionalinių biurų operatyvinius gebėjimus;
- ▶ stiprinti nacionalinių narių įgaliojimus ir kolegijos vaidmenį;
- ▶ didinti Eurojusto / terorizmo / EJT / JTG / karo nusikaltimų / turto susigrąžinimo / korupcijos kontaktinių asmenų koordinavimą nacionaliniu lygmeniu;

- ▶ skatinti Eurojustą ir nacionalines institucijas keistis informacija ir
- ▶ stiprinti Eurojusto darbo ryšius su trečiosiomis šalimis ir partneriais, pvz., FRONTEX.

Vertinimo etapas: sritys, kuriose nėra trūkumų, ir tobulintini dalykai. Šeštajame tarpusavio vertinimo etape vertinamas Tarybos sprendimų dėl Eurojusto praktinis įgyvendinimas ir taikymas ir EJT veikimas. Tarpusavio vertinimai valstybėse narėse atliekami trejus metus (2012–2014 m.). 2013 m. vertinimai atlikti šiose šalyse: Prancūzijoje, Maltoje, Nyderlanduose, Lenkijoje, Jungtinėje Karalystėje, Italijoje, Vokietijoje, Airijoje, Graikijoje, Rumunijoje ir Latvijoje. Remdamasi savo teisiniu pagrindu, Eurojusto kolegija ėmė ruošti užsakyti Tarybos sprendimo įgyvendinimo ir jo poveikio Eurojusto veiklai vykdant savo uždavinius nepriklausomą išorės vertinimą.

Eurojusto reforma. Ateities perspektyvos

Eurojusto modernizavimas. Atsižvelgdama į Lisabonos sutartį ir SESV 85 straipsnį, specialioji darbo grupė dėl Eurojusto ateities toliau svarstė Eurojusto reformą, ypač jo misiją ir struktūrą. Kolegija savo pastabas Europos Komisijai pateikė parengiamajame etape, kuriame buvo persvarstoma teisinė sistema, susijusi su Eurojusto struktūra, vertinimu, įgaliojimais ir JTG, santykiais su Europolu, OLAF, EJT ir būsima Europos prokuratūra, bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis, galimybe susipažinti su dokumentais ir duomenų apsauga. Ši nauja Eurojusto teisinė sistema bus nustatyta reglamente, kurio nuostatos bus įpareigojančios ir tiesiogiai taikytinos valstybėse narėse.

Eurojusto ir Europos prokuratūros santykiai. Lisabonos sutartyje numatyta galimybė savo nuožiūra didinti Eurojusto vaidmenį siekiant veiksmingiau kovoti su ES finansiniams interesams kenkiančiais nusikaltimais, taip pat pagal SESV 86 straipsnį „Eurojusto pagrindų“ įsteigiant Europos prokuratūrą. Specialioji darbo grupė dėl Eurojusto ateities daugiausia dėmesio skiria galimos funkcinės ir administracinės Eurojusto ir būsimos Europos prokuratūros sąveikos plėtojimui siekiant užtikrinti šių institucijų kompetencijos papildomumą, suteikiantį galimybę operatyviai bendradarbiauti ir veiksmingai naudoti lėšas.

Eurojusto seminaras „Naujo Eurojusto reglamento projektas. Ar veiksmingai kovojama su tarpvalstybinio masto nusikalstamumu?“

Spalio 14–15 d. Hagoje surengtas Eurojusto seminaras, kuriame išdėstytos akademinės bendruomenės, pareigūnų praktikų ir 28 valstybių narių nacionalinių atstovų įžvalgos ir nuomonės.

Seminare dalyvavo daugiau nei 153 atstovai iš valstybių narių nacionalinių institucijų, ES institucijų, įskaitant Europos Komisiją, OLAF, Tarybą ir Europos Parlamentą, Eurojusto JPI, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas, Europolo atstovai ir Eurojusto nacionaliniai nariai ir administracijos darbuotojai.

Seminare aptarti toliau nurodyti klausimai:

Eurojusto struktūra ir valdymas. Reglamento dėl Eurojusto pasiūlyme ketinama atskirti su valdymu susijusias priežiūros ir vykdymo funkcijas ir operatyvines teisminės paramos funkcijas. Dalyviai aptarė šių funkcijų taikymo sritį, reikalavimus ir papildomą naudą.

Užduotys, kompetencija ir įgaliojimai. Nors SESV 85 straipsnyje numatytos galimybės suteikti Eurojustui papildomus įgaliojimus nėra visiškai išnaudotos, dalyviai laikėsi nuomonės, kad reglamente siūlomi pakeitimai turės lemiamą poveikį. Be to, pritarimo sulaukė nuostata dėl aktyvesnio naudojimosi Eurojusto įgaliojimais.

Santykiai su trečiosiomis šalimis ir ES partneriais. Dalyviai išreiškė nuomonę, kad Eurojustas turi būti vertinamas kaip pasaulinis tarptautinės baudžiamosios teisenos srityje veikiantis subjektas; jis turėtų tapti vieninteliu tarpininku tais atvejais, kai valstybių narių ir trečiųjų šalių teisminio bendradarbiavimo srityje nagrinėjamos bylos, turinčios sąsajų už ES sienų. Neabejotina, kad ryšių prokurorai ir kontaktiniai asmenys yra naudingi tarpininkai bendraujant su trečiosiomis šalimis. Keitimosi informacija nuostatų atkartojimas Eurojusto ir Europolo reglamentų projektuose buvo vertinamas kaip esminis veiksmingo operatyvinio bendradarbiavimo aspektas atsižvelgiant į abiejų institucijų papildomuosius įgaliojimus. Eurojusto reglamento pasiūlyme nenumatoma Eurojusto ir EJT prašymų supaprastinimas. Todėl dalyviai atkreipė dėmesį į galimybę pasinaudoti ENKS filtravimo funkcija.

Eurojusto ir Europos prokuratūros santykiai. Atkreiptas dėmesys į būtinybę paisyti Eurojusto, kaip Europos Sąjungos teisminio bendradarbiavimo padalinio, įgaliojimų papildomumo. Ateinančiais mėnesiais pagrindinis derybų objektas bus būsimos Europos prokuratūros struktūra, be to, reikės atidžiai išnagrinėti Eurojusto operatyvinius ir administracinius gebėjimus teikti paramą.

Baigdama seminarą Eurojusto pirmininkė sakė: „Pasiūlymas dėl Eurojusto galbūt ir nėra revoliucinis žingsnis, tačiau institucijos plėtra vyksta teigiama linkme. Ši teigiamai nuteikianti konferencija baigėsi, tačiau tai tik įkvepiančių diskusijų pradžia. Eurojustas yra stipriai motyvuotas ir pasirengęs pasitelkdamas savo patirtį aktyviais veiksmais kurti savo ateitį.“

Seminaro ataskaita paskelbta 2013 m. gruodžio 4 d. Tarybos dokumente 17188/1/13. Gegužės mėn. išleistas Eurojusto naujienų numeris apie Europos prokuratūrą paskelbtas Eurojusto svetainėje.

Komisijos pasiūlymų rinkinys: vadinamieji ypatingi santykiai. Europos Komisija pasinaudojo Lisabonos sutartyje numatyta galimybe ir liepos 17 d. pateikė pasiūlymą dėl Eurojusto reglamento, kurio tikslas – modernizuoti Eurojustą, ir pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Europos prokuratūrą, kuri būtų atsakinga už nusikalstamų veikų prieš ES

finansinius interesus tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą. Taryboje ir Europos Parlamente abu pasiūlymai bus svarstomi pagal skirtingas teisėkūros procedūras. Reglamentas dėl Eurojusto bus priimamas pagal įprastą bendro sprendimo procedūrą, o reglamentas, kuriuo įsteigiama Europos prokuratūra, – pagal specialią teisėkūros procedūrą.

1 priedas. Galimybė visuomenei susipažinti su dokumentais

Pagal Sprendimo dėl taisyklių, reglamentuojančių galimybę visuomenei susipažinti su Eurojusto dokumentais (kolegijos patvirtintų 2004 m. liepos 13 d.), 15 straipsnį Eurojustas savo metinėje ataskaitoje turi nurodyti prašymų leisti susipažinti su dokumentais, kuriuos patenkinti jis atsisakė, skaičių ir pateikti informaciją apie tokio atsisakymo priežastis. 2012 m. birželio mėn. apsilankęs Eurojuste, Europos ombudsmenas pateikė pranešimą (OI/8/2012/OV, 22 punktas), kuriame teigiamai įvertino tai, kad Eurojustas, atsižvelgdamas į palyginti nedidelį gautų prašymų skaičių, nusprendė šią informaciją pateikti specialiaime savo bendrosios metinės ataskaitos skirsnyje, o ne atskiroje ataskaitoje, skirtoje galimybei susipažinti su dokumentais.

2013 m. prašymų leisti susipažinti su Eurojusto dokumentais gauta daugiau: iš viso 26 pradiniai prašymai ir dvi patvirtinamosios paraiškos (2012 m. gauta 17 pradinių prašymų ir viena patvirtinamoji paraiška). Eurojustas tiesiogiai gavo 24 šių pradinių prašymų. Dviem atvejais su Eurojustu kaip trečiąja šalimi konsultavosi kitos prašymus gavusios Europos institucijos.

Dvidešimt du iš 26 prašymų nebuvo susiję su bylomis. Septyni iš šių 22 prašymų buvo visiškai patenkinti. Vienas prašymas, kuriame prašyta leisti susipažinti su dviem dokumentais, patenkintas iš dalies – leista susipažinti su vienu dokumentu, o antrojo dokumento prašymas buvo atmestas, nes laikytasi nuomonės, kad atskleidus šį dokumentą būtų pakenkta Eurojusto sprendimų priėmimo procesui (2004 m. Eurojusto kolegijos sprendimo dėl taisyklių, reglamentuojančių galimybę visuomenei susipažinti su Eurojusto doku-

mentais, 4 straipsnio 3 dalies antra įtrauka, toliau – Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklės). Kalbant apie likusius 14 prašymų, pažymėtina, kad arba Eurojustas prašomų dokumentų neturėjo (aštuoni prašymai), arba dokumentui nustatyti reikėjo papildomos informacijos (šeši prašymai). Visais šiais šešiais atvejais Eurojustas išsiuntė prašymą pateikti daugiau informacijos (Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklių 6 straipsnio 2 dalis), tačiau pareiškėjai tokios informacijos nepateikė.

Kalbant apie keturis prašymus leisti susipažinti su bylos dokumentais, pažymėtina, kad vienas prašymas patenkintas iš dalies iš dokumento pašalinus trečiųjų šalių asmens duomenis, kad būtų laikomasi Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklių 4 straipsnio 1 dalies b punkto. Kito prašymo atveju leista susipažinti su Eurojusto pranešimais spaudai ir bylų statistika, nes šie dokumentai anksčiau buvo viešai paskelbti Eurojusto svetainėje. Du likę prašymai nebuvo patenkinti, nes laikytasi nuomonės, kad jų atskleidimas pakenktų visuomenės interesų apsaugai atsižvelgiant į Eurojusto vykdomas užduotis, t. y. stiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais, padėti vykdyti nacionalinius tyrimus ir baudžiamojo persekiojimo veiksmus, laikytis galiojančių profesinės paslapties taisyklių (pagal Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklių 4 straipsnio 1 dalies a punkto penktą, šeštą ir septintą įtraukas), užtikrinti asmenų neliečiamumą (pagal Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklių 4 straipsnio 1 dalies b punktą) ir (arba) teismo procesų ir teisinės konsultacijos teikimą (pagal Galimybės susipažinti su dokumentais taisyklių 4 straipsnio 2 dalies antrą įtrauką).

2 priedas. Tarybos išvadų įgyvendinimas

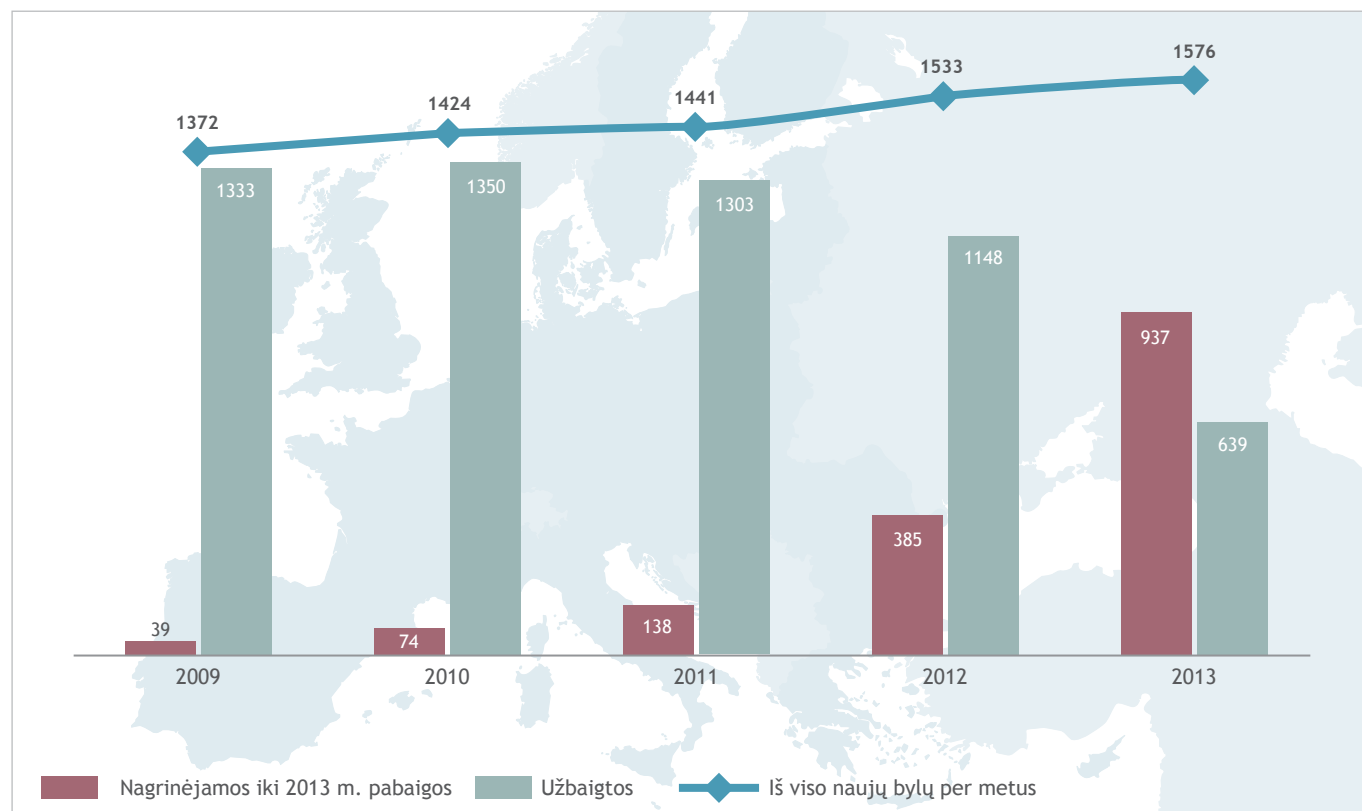
Lapkričio 15 d. TVR taryba patvirtino išvadas dėl vie-
nuoliktosios Eurojusto metinės ataskaitos (14919/13).
Kaip ir ankstesniais metais, Eurojustas praneša apie

šių išvadų įgyvendinimą. Toliau pateiktoje lentelėje
parodyta, kur rasti daugiau informacijos apie sritis, dėl
kurių Taryba pateikė savo rekomendacijas.

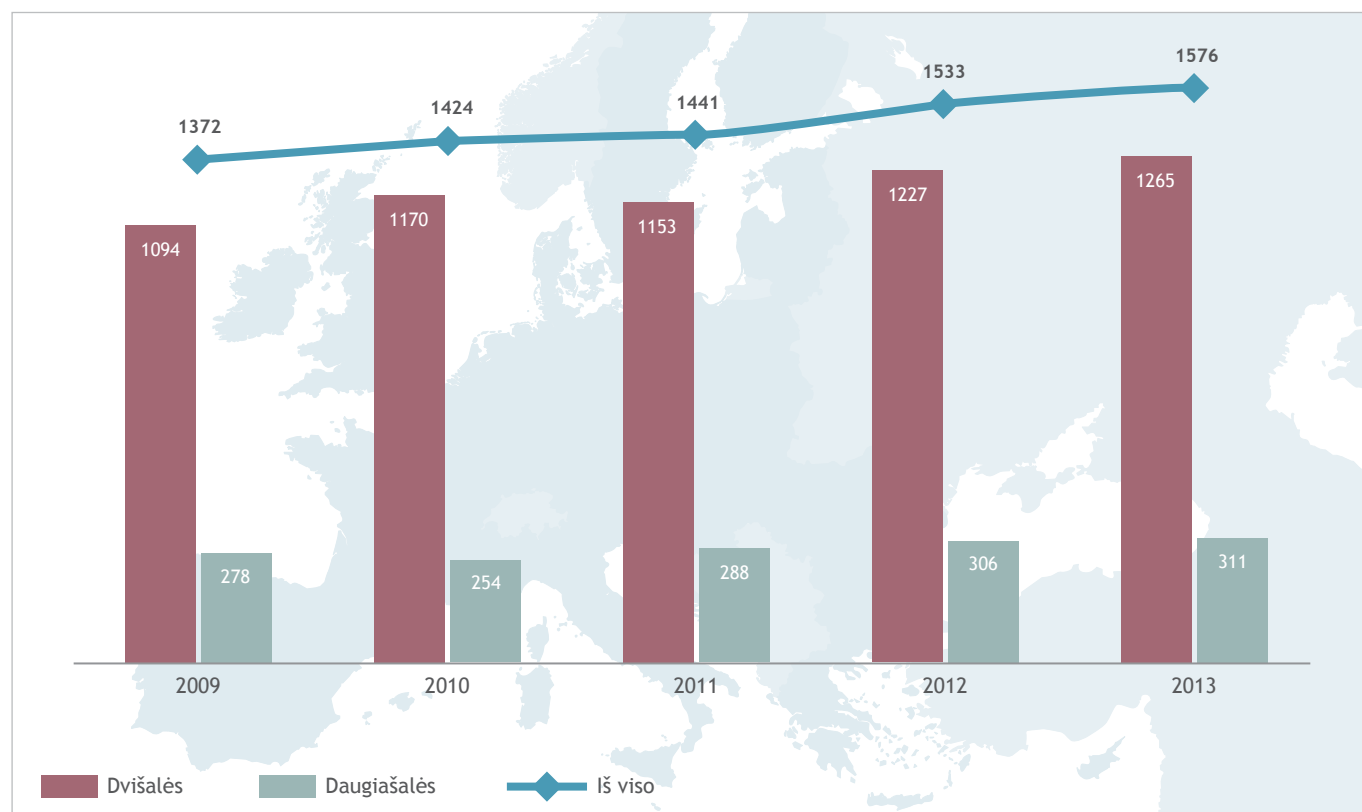
Tarybos rekomendacijos	Įgyvendinimas
Patvirtinti tinkamas ir objektyvias Eurojusto vertinimo priemones 2014.	Vadovaudamasis Sprendimo dėl Eurojusto 41a straipsniu, Eurojustas rengia nepriklausomą Eurojusto išorės vertinimą. Dėl šio vertinimo sąlygų bus konsultuojamasi su Europos Komisija.
Toliau remti, taip pat finansiškai, JTG sudarymą, darbą ir veikimą, tobulinti geriausią praktiką ir dalytis informacija apie teisminę patirtį ir bylų baigtį.	2013 m. Eurojustas rėmė 102 ir finansavo 34 JTG. Eurojustas toliau finansuos JTG ir tai darys savo įprastinio biudžeto lėšomis, nes Komisija šiuo tikslu nebeteikia dotacijų. Žr. 4 skyriaus „2013 m. Eurojusto dėmesio centre – JTG vertinimas“ 1.3 ir 2.4 skirsnius.
Toliau prireikus laikytis praktikos bendradarbiauti su Europolu ir koordinuoti Eurojustui pateiktų bylų baudžiamuosius procesus, o teikiant paramą, stengtis papildyti šias bylas nagrinėjančių nacionalinių institucijų darbą.	Europolas dalyvavo nagrinėjant 53 bylas ir 75 Eurojusto koordinaciniuose pasitarimuose. Žr. 3.3.2 skirsnį ir bylų pavyzdžius.
Stiprinti bendradarbiavimą su OLAF nagrinėjant sukčiavimo, korupcijos ir kitų ES finansiniams interesams kenkiančių nusikaltimų bylas.	OLAF ir Eurojustas kartu nagrinėjo keturias bylas. Žr. 3.3.2 skirsnį.
Aktyviai remti geriausią praktiką EAO vykdymo srityje ir ją skleisti, o prireikus rengti kompetentingų institucijų susitikimus, kuriuose būtų sprendžiami pasikartojantys klausimai.	2014 m. ES pirmininkaujanti Graikija ir Eurojustas surengs strateginį seminarą EAO klausimais. Šis klausimas taip pat bus nagrinėjamas patariamajame forume.
Įvertinti, ar būtina rengti papildomus Eurojusto nacionalinių korespondentų susitikimus.	2014 m. Eurojustas surengs antrąjį Eurojusto nacionalinių korespondentų susitikimą.
Pranešti apie tolesnius veiksmus, kurių buvo imtasi gavus informaciją pagal Sprendimo dėl Eurojusto 13 straipsnį, ir teikti grįžtamąją informaciją pareigūnams praktikams pagal Sprendimo dėl Eurojusto 13a straipsnį.	Žr. 2.3 skirsnį. Per 2014 m. vertinimą taip pat bus atliekamas papildomas vertinimas atsižvelgiant į tarpusavio vertinimo valstybėse narėse rezultatus.
Pažangiomis priemonėmis užtikrinti saugų ryšį, kuriuo būtų suteikiama prieiga prie BTS nacionalinių lygmeniu visose valstybėse narėse.	Eurojustas pranešė Tarybai ir Komisijai apie padarytą pažangą pagal Sprendimo dėl Eurojusto 16b straipsnį. Žr. 2.3 skirsnį ir 2013 m. liepos 19 d. Tarybos dokumentą 12582/13.
Įvertinti galimybę įsteigti neatidėliotinais atvejais budintį koordinavimo padalinį pagal Sprendimo dėl Eurojusto 5a straipsnį.	Žr. 1.2.2 skirsnį. Šis vertinimas bus atliekamas per 2014 m. vertinimą.

3 priedas. Eurojusto bylų statistika

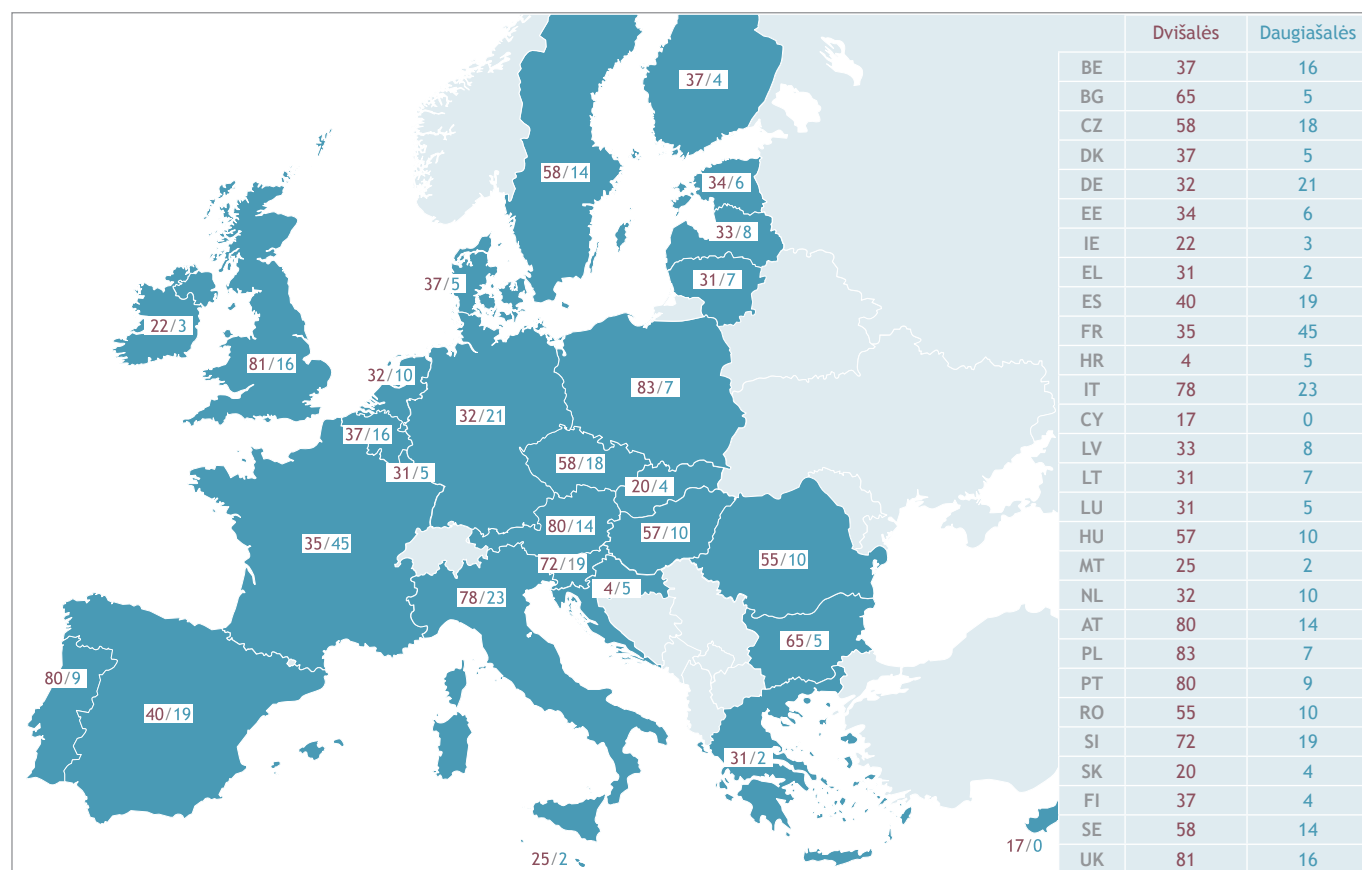
1 pav. Darbas su bylomis 2009-2013 m.

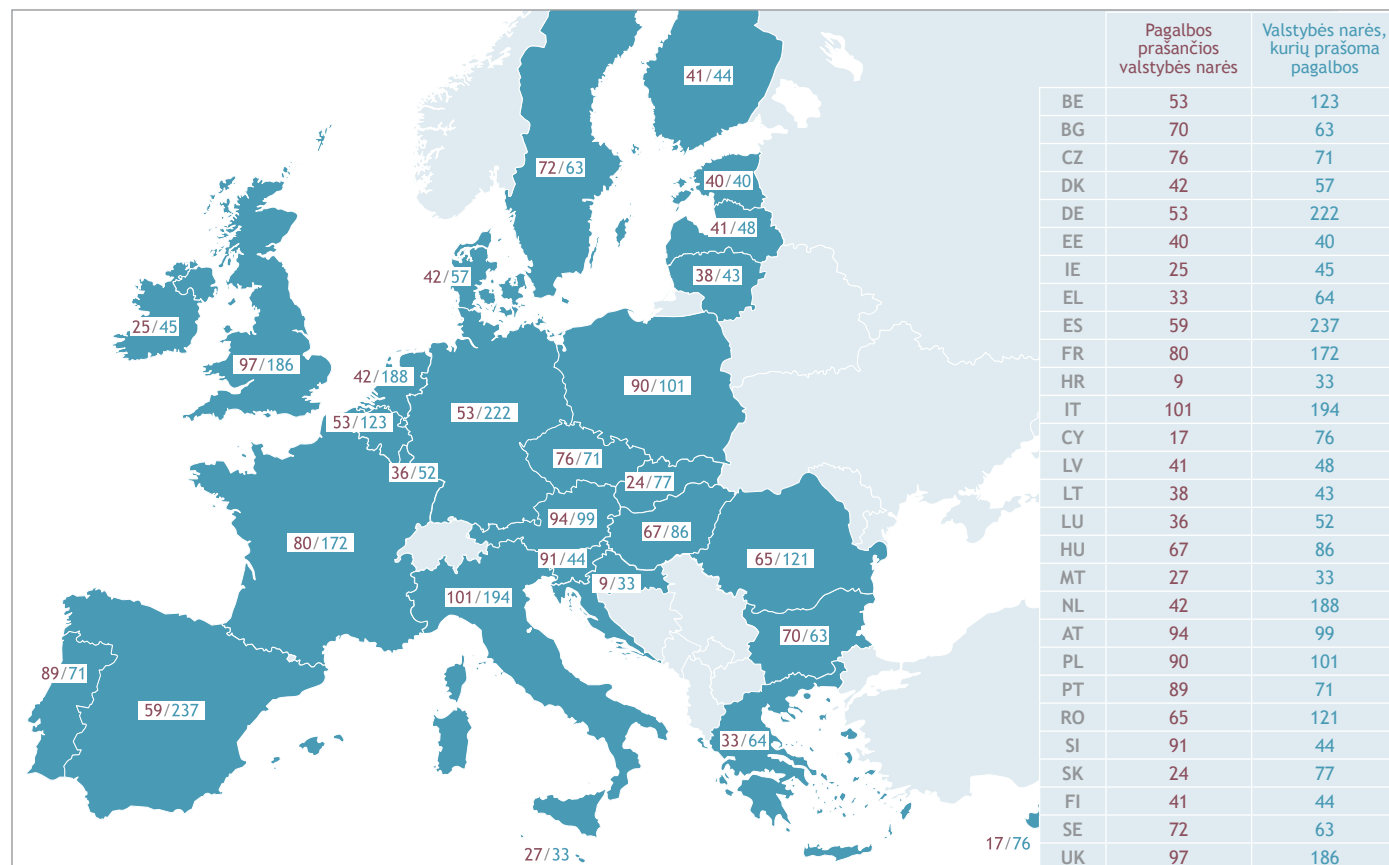
2 pav. Dvišalės ir daugiašalės bylos 2009-2013 m.

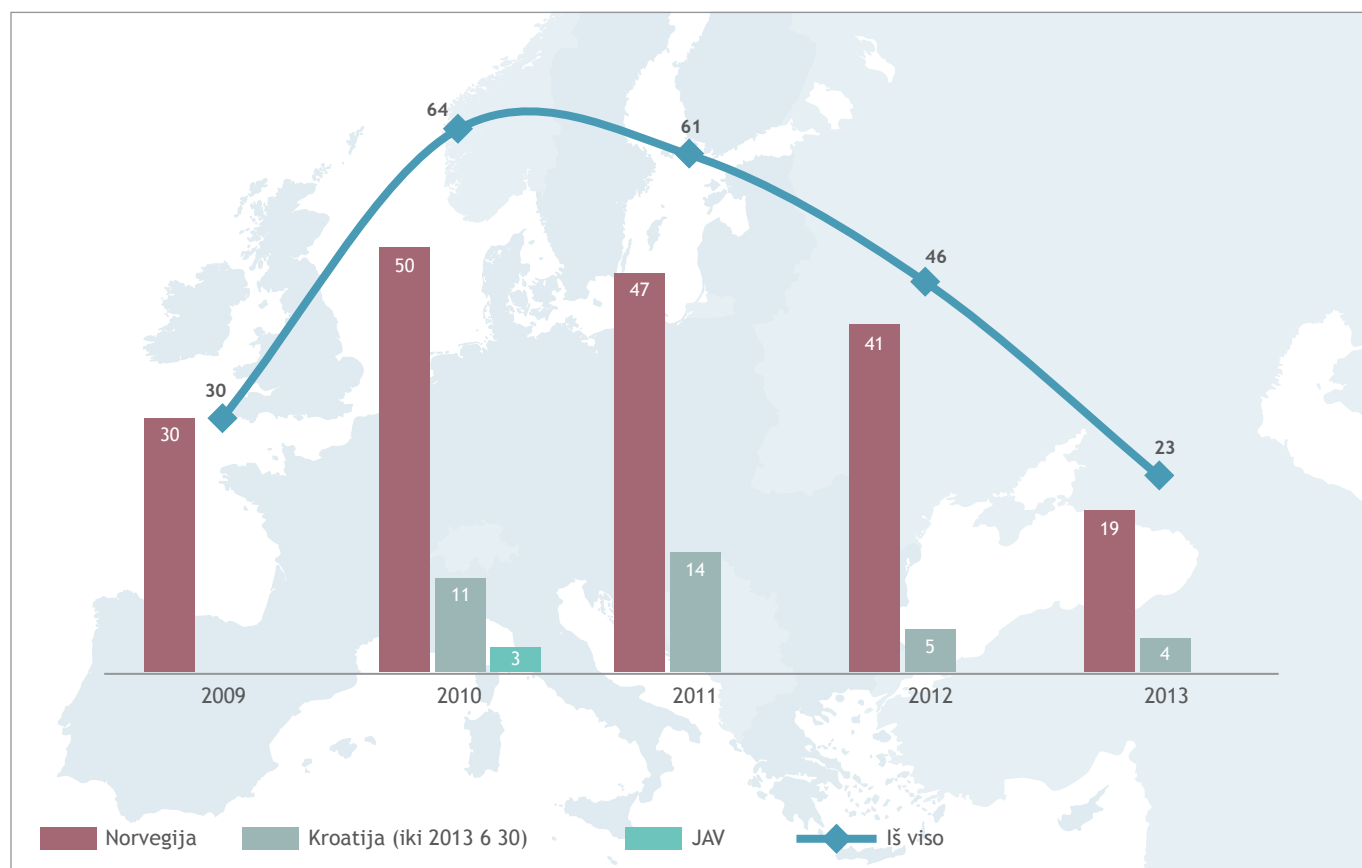
3 pav. Valstybės narės pradėtos dvišalės ir daugiašalės bylos

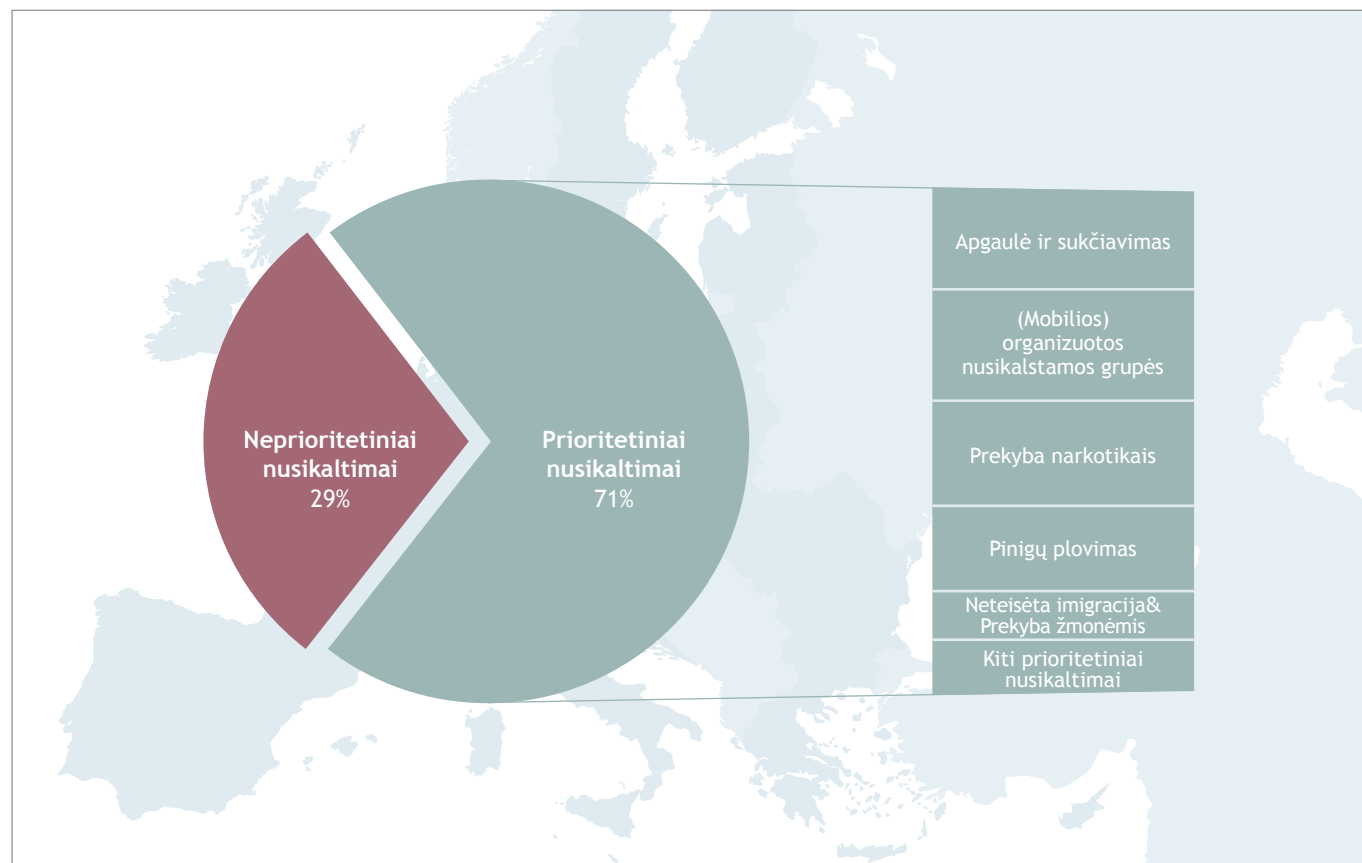
4 pav. Pagalbos prašančios valstybės narės ir (arba) valstybės narės, kurių prašoma pagalbos

5 pav. Ryšių prokurorų 2009-2013 m. bylos

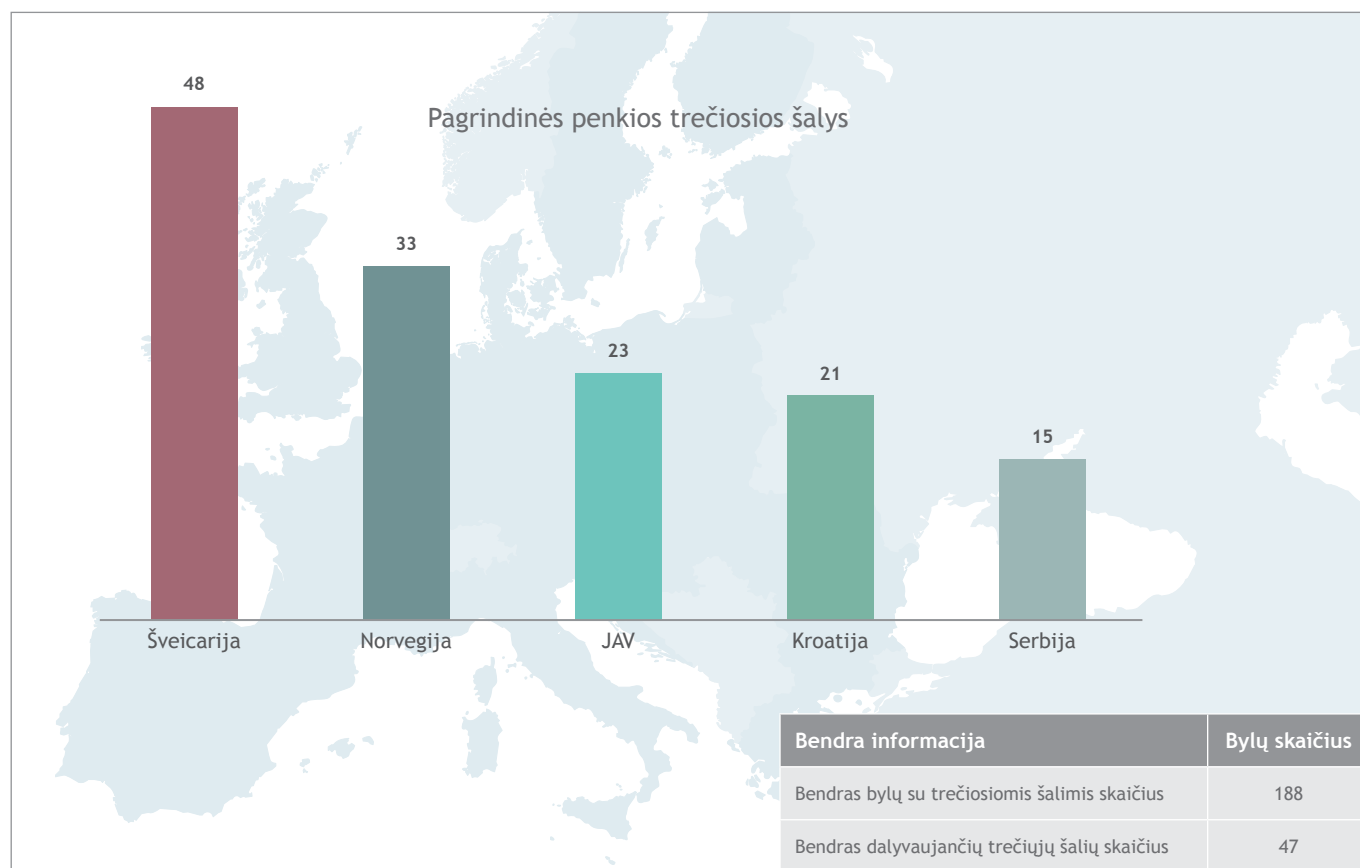

6 pav. Eurojusto prioritetinės nusikaltimų rūšys

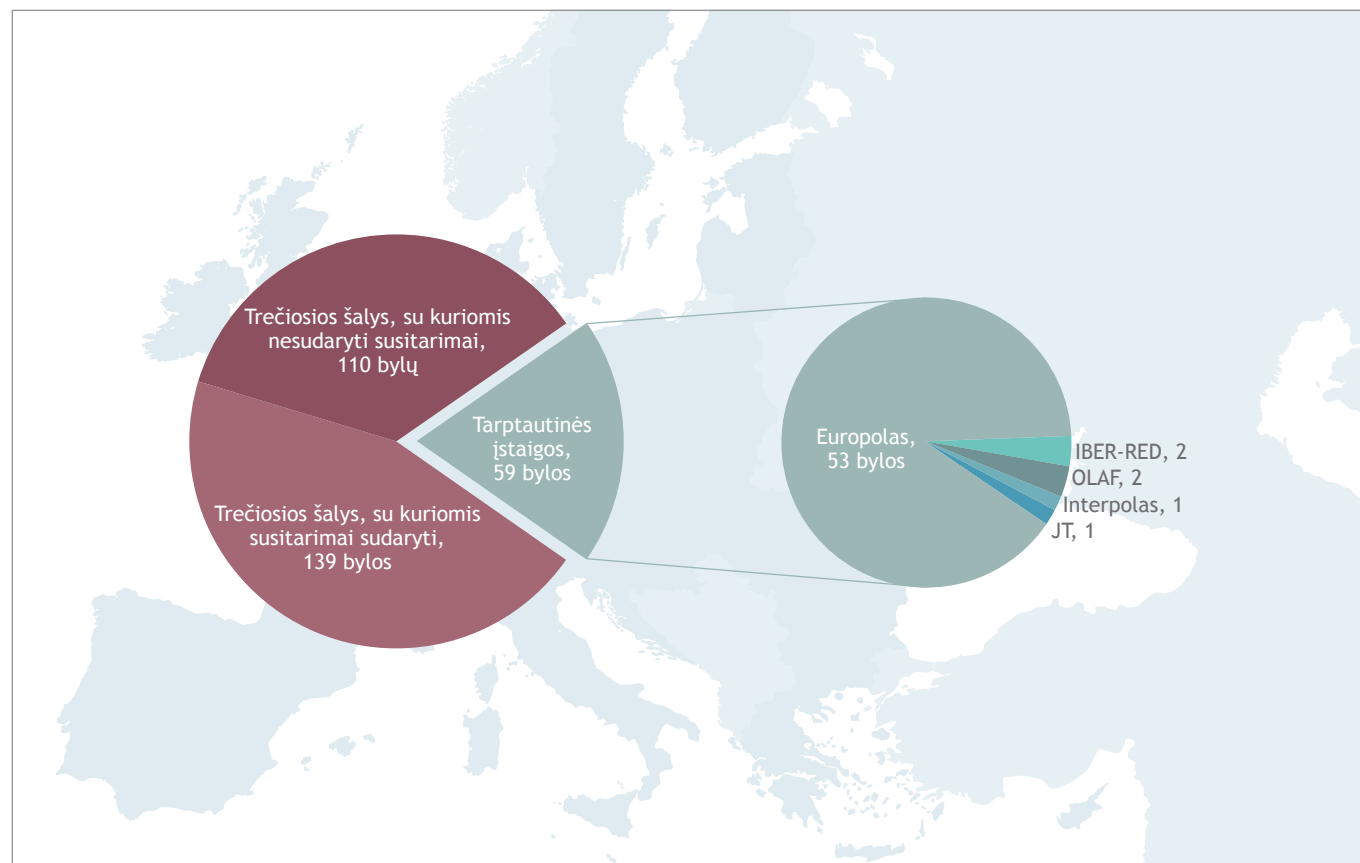

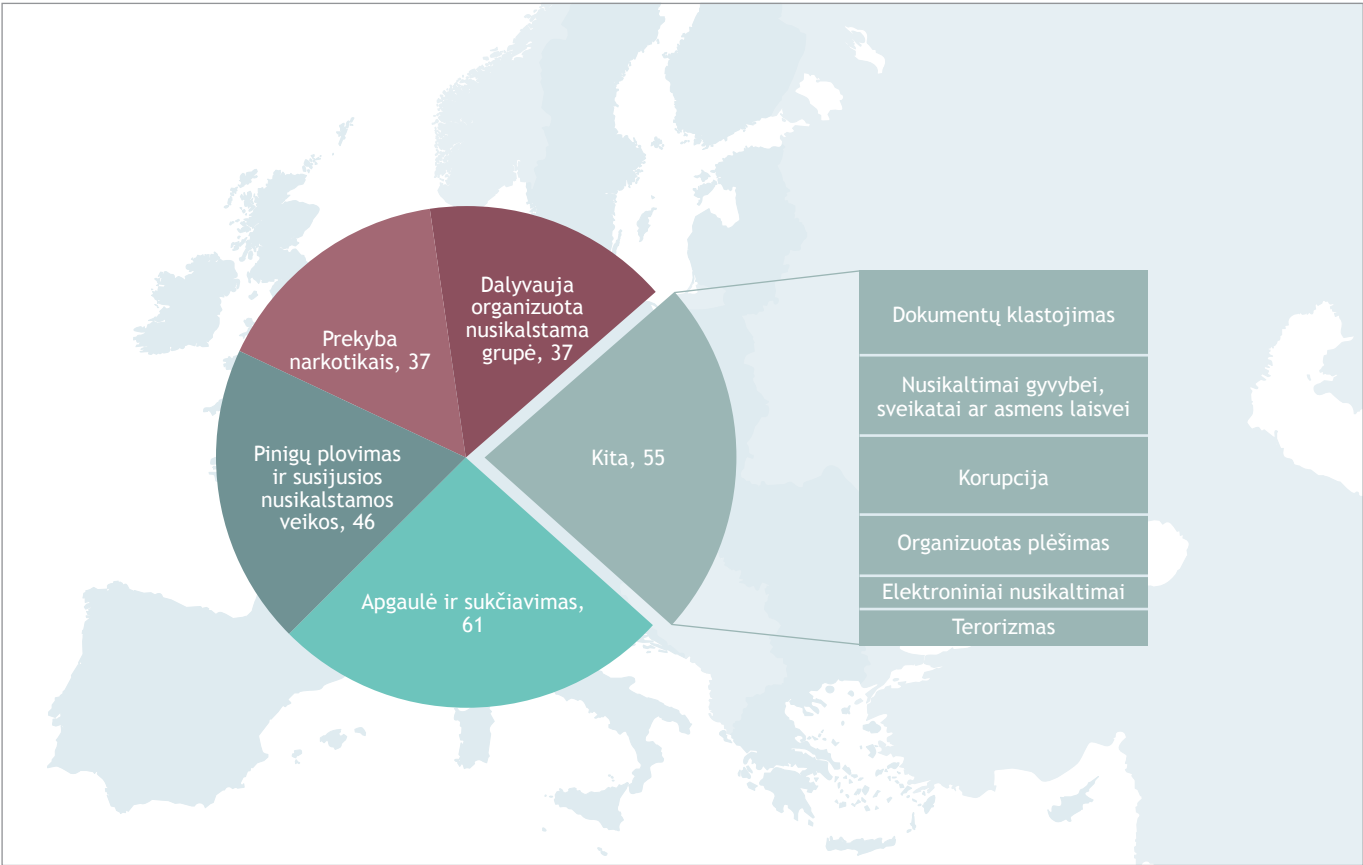
7 pav. Trečiųjų šalių dalyvavimas Eurojusto darbe su bylomis

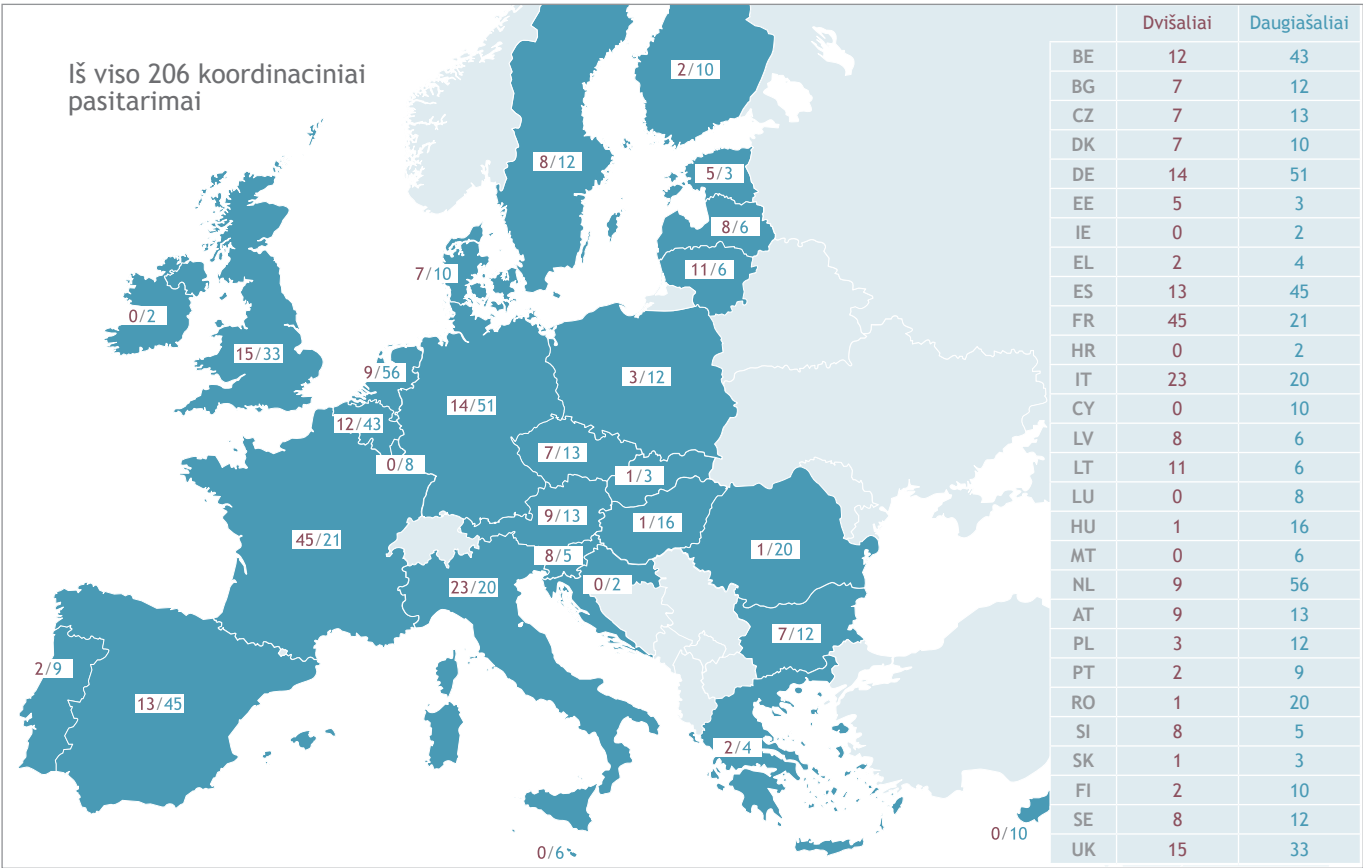
8 pav. Ne ES valstybių narių, ES partnerių ir tarptautinių organizacijų dalyvavimas Eurojusto darbe su bylomis

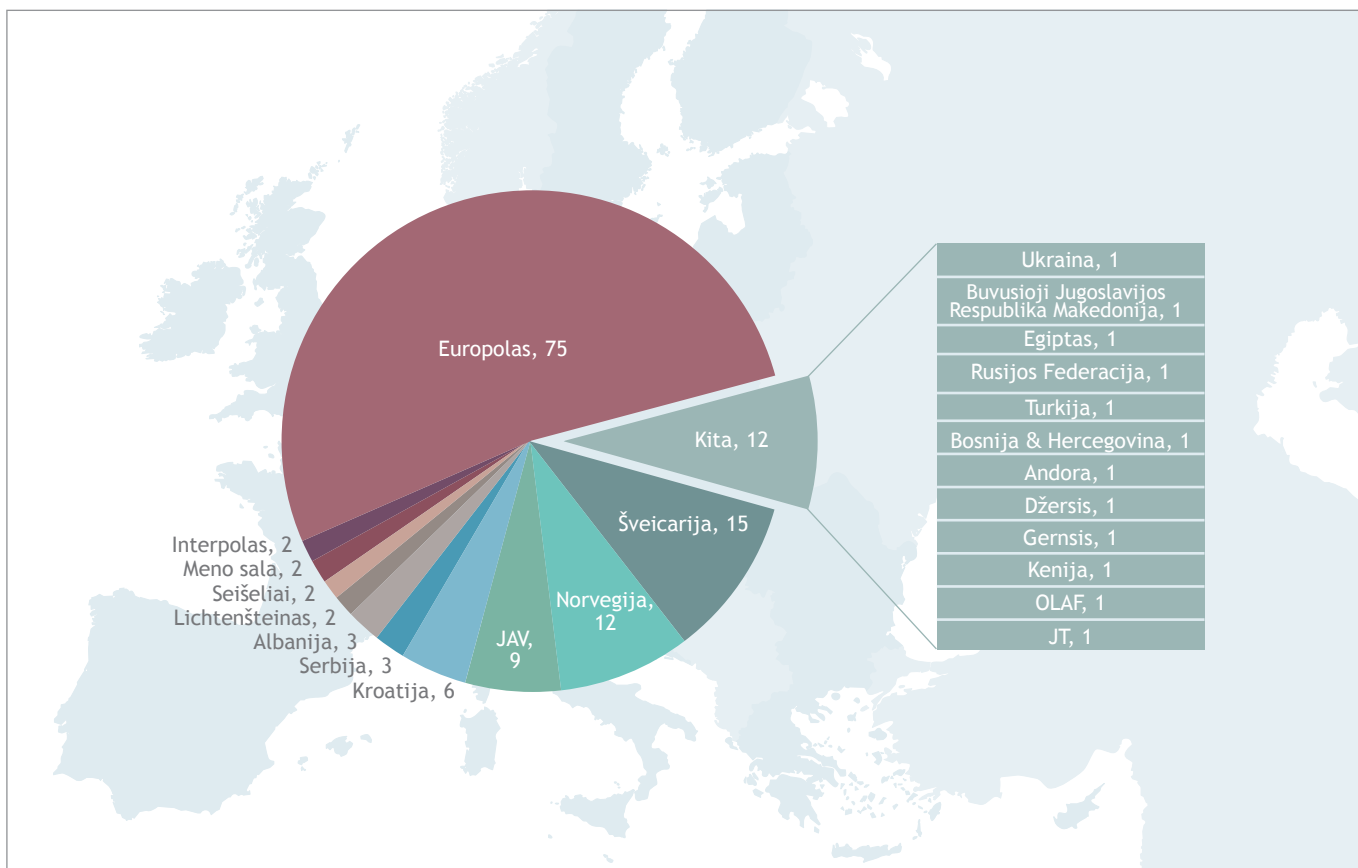
9 pav. Pagrindinės nusikaltimų, susijusių su trečiosiomis šalimis, rūšys

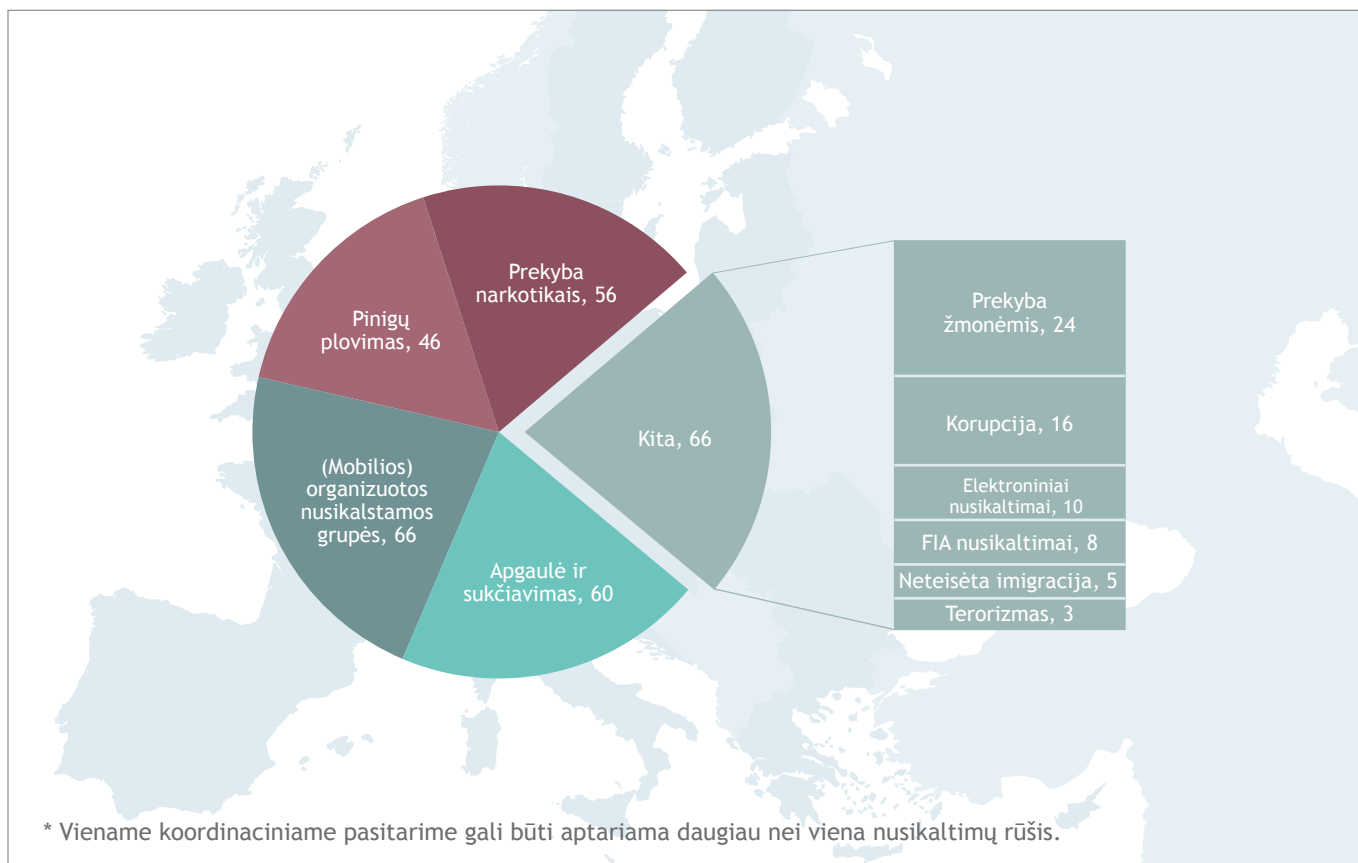
10 pav. Koordinaciniai pasitarimai valstybėse narėse

11 pav. Koordinaciniai pasitarimai ne ES valstybėse narėse, su ES partneriais ir tarptautinėmis organizacijomis

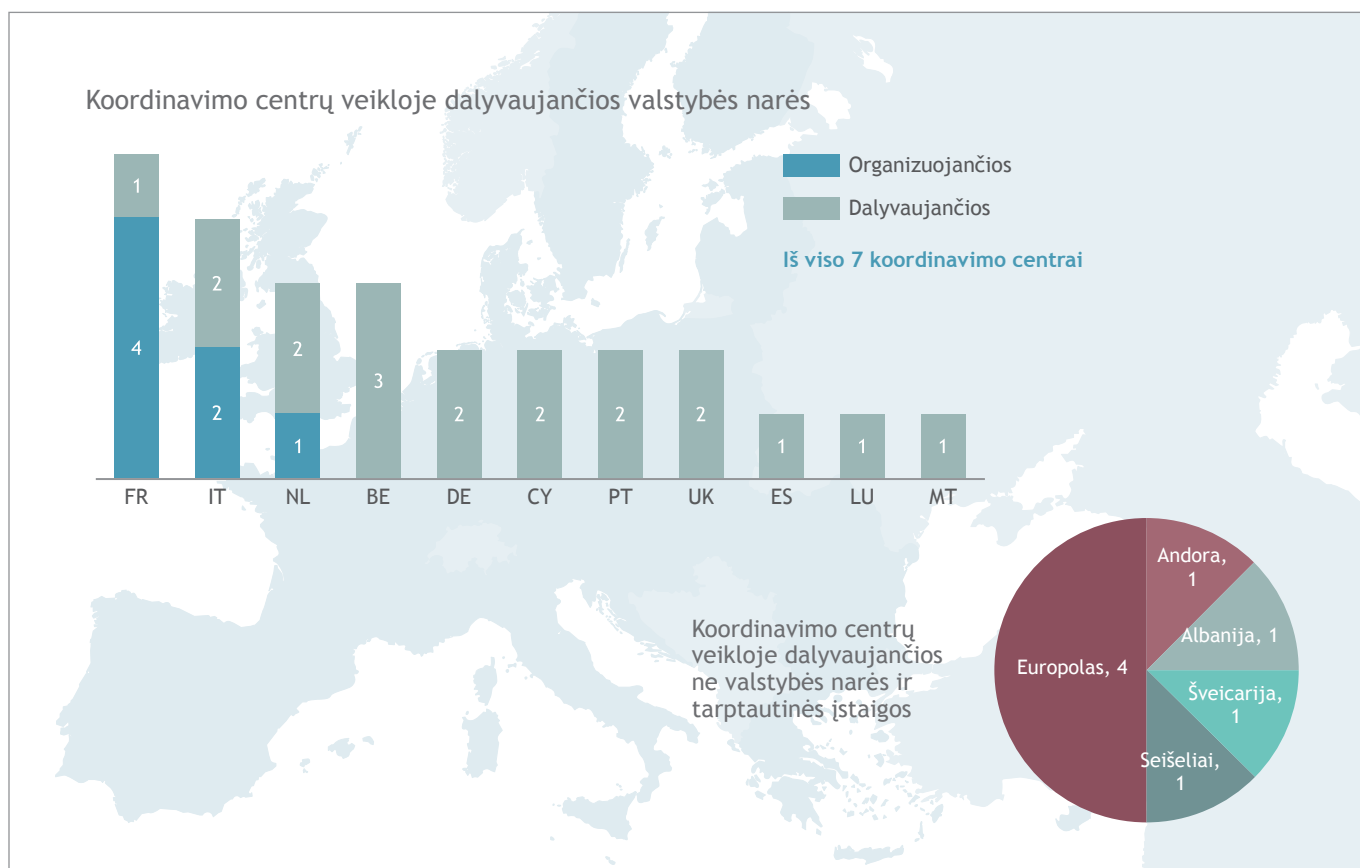

12 pav. Koordinaciniuose pasitarimuose aptartos nusikaltimų rūšys*

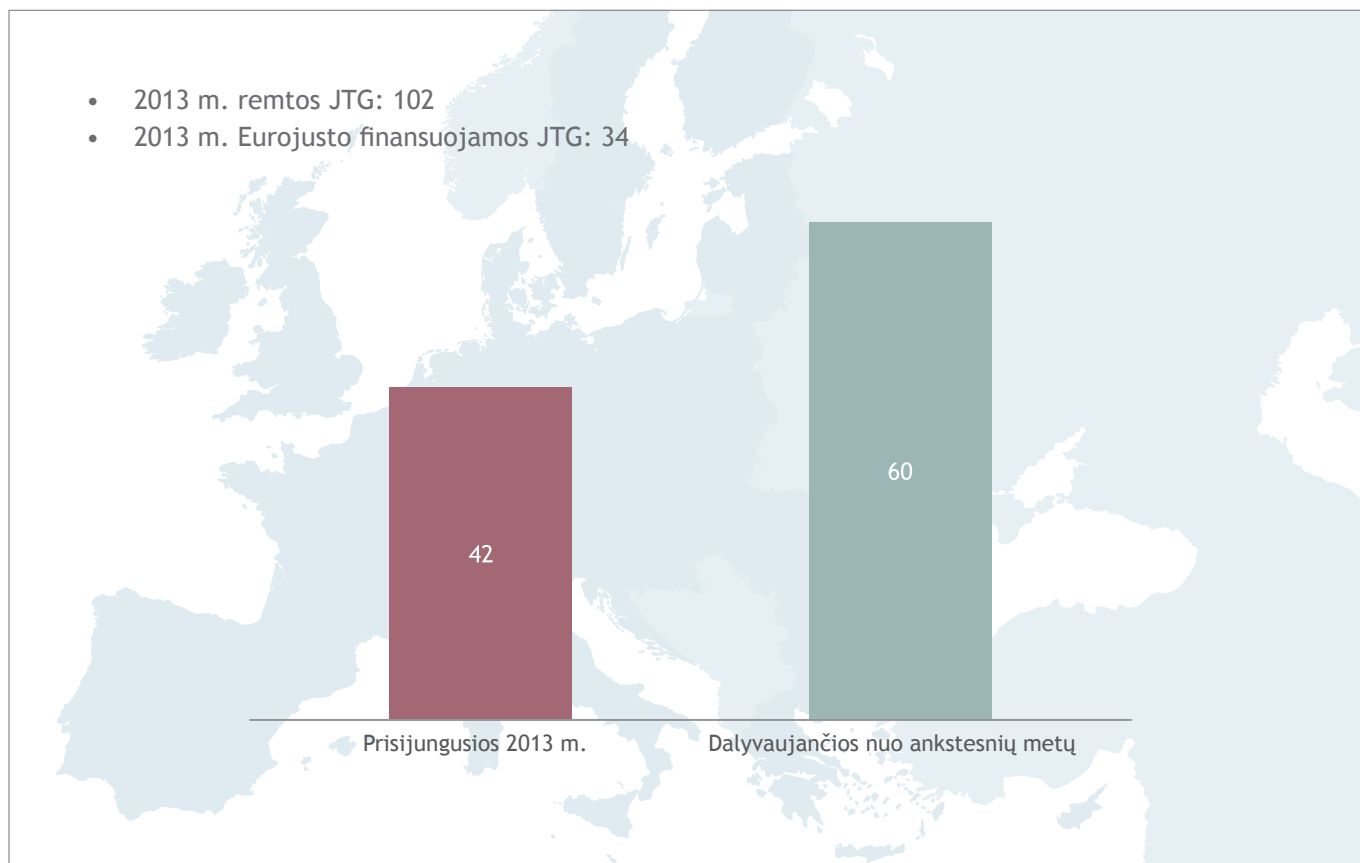

* Viename koordinaciniame pasitarime gali būti aptariama daugiau nei viena nusikaltimų rūšis.

13 pav. Koordinavimo centrai

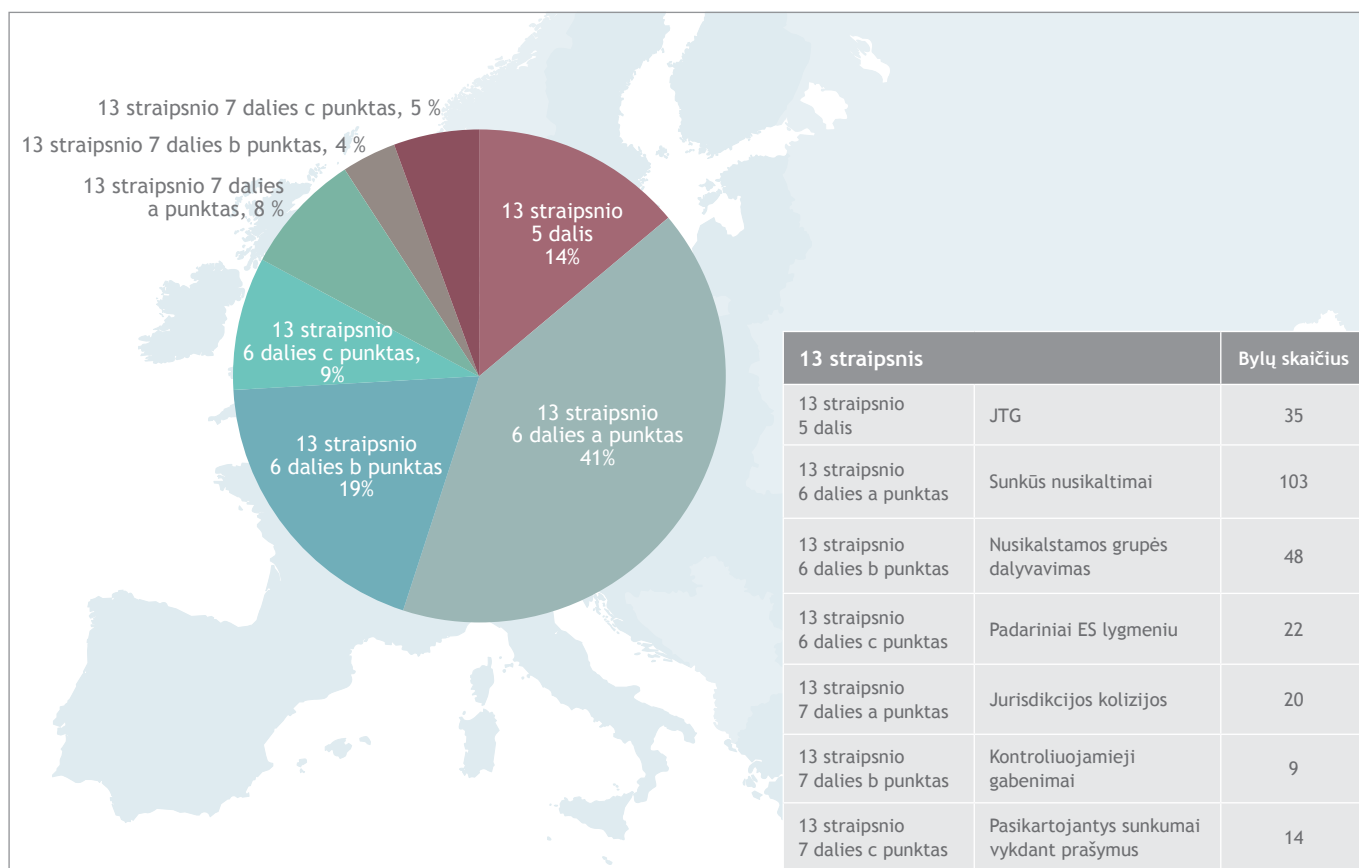

14 pav. Eurojustas ir JTG

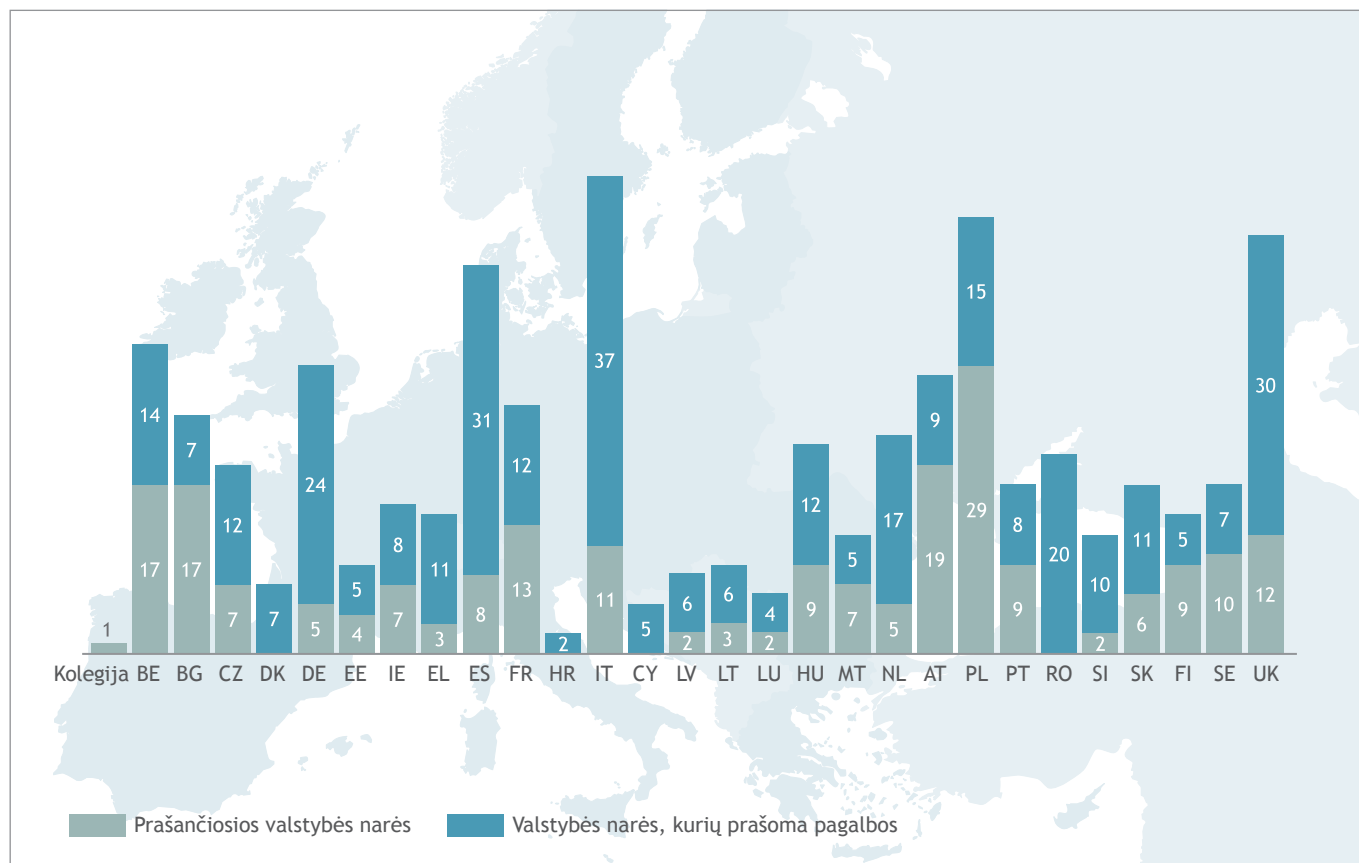

15 pav. Bylų pagal 13 straipsnį skaičius

16 pav. EAO vykdymas: pagalbos prašanti valstybė narė ir (arba) valstybė narė, kurios prašoma pagalbos

© Eurojustas, 2014

Visos teisės saugomos. Be Eurojusto sutikimo jokia šio leidinio dalis negali būti atkurta ar naudojama bet kokia forma ar pasitelkiant bet kokias grafines, elektronines ar mechanines, įskaitant fotokopijų, įrašų (garso, vaizdo ir kt.) darymą ar informacijos saugojimo ir paieškos sistemas.

Dėkojame visiems skyriams už jų indėlį.

Nuotraukos: Jakov Minić, Michel Mees, Leen De Zutter

EUROJUSTAS

Maanweg 174, 2516 AB, Haga, Nyderlandai
Tel. +31 70 412 5000 – E. paštas info@eurojust.europa.eu – Svetainė www.eurojust.europa.eu